

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Raport końcowy

Badanie 19 Lokalnych Grup Działania funkcjonujących na obszarze województwa dolnośląskiego obejmujące ocenę działalności Lokalnych Grup Działania i stanu realizacji Lokalnych Strategii Rozwoju finansowanych w ramach Osi 4 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 oraz ich wpływ na rozwój obszarów wiejskich”

Raport opracowany przez

na zlecenie

Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego

Raport współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Instytucja Zarządzająca PROW 2007-2013-Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Spis treści

1. Streszczenie.....	3
2. Wstęp do koncepcji badania	7
2.1. Prezentacja kontekstu badania	7
2.2. Identyfikacja obszaru badawczego.....	8
2.2.1. Cele badania.....	8
2.3. Zakres badania.....	8
2.3.1. Problematyka badawcza	11
3. Techniki badawcze	15
3.1. Charakterystyka technik badawczych	16
4. Wyniki badań	19
Budżet LSR	42
Podsumowanie w kontekście celu 1.....	44
4.2. Ocena skuteczności działania LGD z siedzibą na obszarze województwa dolnośląskiego. 46	
Aktywność pracowników LGD	64
Frekwencja członków oddziału decyzyjnego.....	65
Podsumowanie w kontekście celu 2.....	68
Znajomość LGD wśród mieszkańców.....	88
Ocena działalności LGD.....	89
5. Analiza SWOT.....	97
6. Lista rankingowa.....	99
7. Wnioski i rekomendacje	107
8. Załączniki	109
8.1. Cawi- ankieta z przedstawicielami LGD	109
8.2. Ankieta CATI z mieszkańcami obszarów 19 LGD oraz obszarami objętymi	114
działaniami LSR	114
8.3. Scenariusz wywiadu pogłębionego z przedstawicielami 19 LGD	118
Spis rysunków.....	120

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

1. Streszczenie

Przedmiotem badania ewaluacyjnego było *Badanie 19 Lokalnych Grup Działania funkcjonujących na obszarze województwa dolnośląskiego obejmujące ocenę działalności Lokalnych Grup Działania i stanu realizacji Lokalnych Strategii Rozwoju finansowanych w ramach Osi 4 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.*

Głównym celem realizacji badania była ocena efektywności działalności 19 Lokalnych Grup Działania działających na obszarze województwa dolnośląskiego oraz realizowanej przez nie Lokalnej Strategii Rozwoju w oparciu o kryteria ewaluacyjne. Cel ten osiągnięto poprzez uzyskanie odpowiedzi na pytania postawione w ramach celów szczegółowych, takich jak:

1. Oszacowanie poziomu realizacji przedsięwzięć, celów szczegółowych i celów ogólnych określonych w Lokalnych Strategiach Rozwoju w stosunku do zakładanych wskaźników,
2. Ocena sposobu (systemu) wdrażania Lokalnych Strategii Rozwoju i efektywności działania LGD funkcjonujących na obszarze województwa dolnośląskiego.
3. Ocena rezultatów wdrażania Lokalnych Strategii Rozwoju, wpływu realizacji Strategii na rozwój obszarów wiejskich oraz Osi IV Leader i jej oddziaływania na obszary wiejskie Dolnego Śląska.

Do osiągnięcia założonych celów wykonawca posłużył metodami badawczymi ilościowymi oraz jakościowymi procesu wdrażania i efektywności Lokalnej Strategii Rozwoju obszaru Lokalnej Grupy Działania w województwie dolnośląskim. Wyniki przedstawiono w oparciu o:

- analizę desk research
- badania ilościowe
  - PAPI – z mieszkańcami miejscowości, w której siedzibę ma dana Lokalna Grupa Działania oraz mieszkający na obszarze LSR
  - CAWI – z przedstawicielami organów decyzyjnych LGD
- badanie jakościowe - Indywidualne Wywiady Pogłębione z pracownikami LGD

Raport został sporządzony w ujęciu trzystopniowym. Tym samym każdy z trzech głównych rozdziałów raportu prezentuje odpowiedź na pytania badawcze związane z innym zadaniem/celem.

Pierwszy z rozdziałów badawczych dotyczy zadania 1 polegającego na oszacowaniu poziomu realizacji przedsięwzięć, celów szczegółowych i celów ogólnych określonych w LSR w stosunku do zakładanych wskaźników. Rozdział ten w całości został oparty na wynikach analizy desk

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

research oraz badania internetowego CAWI. W tym zakresie można wyróżnić następujące wyniki:

- **LGD realizują głównie zadania z zakresu rewitalizacji przestrzeni wiejskiej, rozwoju turystyki, lokalnej przedsiębiorczości oraz kultury i sztuki,**
- **Poziom realizacji przedsięwzięć i celów dla wskaźników produktów średnio wynosi 52,38%,**
- **Poziom realizacji przedsięwzięć i celów dla wskaźników rezultatu średnio wynosi 64,27%,**
- **Poziom realizacji budżetu przedsięwzięć i celów dla budżetu przedsięwzięć średnio wynosi 45,2%,**
- **Poziom realizacji budżetu przedsięwzięć i celów dla budżetów celów szczegółowych średnio wynosi 40,88%.**

W większości badanych Lokalnych Grup Działania realizacja wszystkich wskaźników została osiągnięta na poziomie średnim. Na poziom realizacji celów w dużej mierze mógł mieć wpływ poziom realizacji budżetu, który został osiągnięty na podobnym, średnim poziomie. Wynikało to przede wszystkim z tempa przekazywania środków finansowych na poczet realizacji projektów. Grupy często zanim otrzymały środki, zmuszone były do wyłożenia własnych, często składkowych pieniędzy co powodowało zachwianie płynności finansowej. „Wąskie gardło” powstawało najczęściej w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz nieco rzadziej w Urzędzie Marszałkowskim. Stąd najgorszy poziom wskaźników podany został w przypadku projektów działalności pozarolniczej i mikroprzedsiębiorstw. Rekomenduje się aby część kompetencji ww. instytucji przekazać na rzecz LGD, aby mogły one szybciej rozpatrywać wnioski.

Pomimo obecności w większości Lokalnych Strategii Rozwoju zapisów o realizacji projektów współpracy to nie około 80% nie złożyła jak dotąd wniosków o dofinansowanie tego typu przedsięwzięć. Współpraca jest szczególnie ważna ze względu na charakter twórców jakimi są grupy, które z definicji działają dla dobra regionu jako zespół podmiotów. W celu zapewnienia realizacji celów długoterminowych, do których należy wzrost poziomu jakości życia na terenach wiejskich wdrożyć jedną LGD realizowała rocznie przynajmniej jeden projekt współpracy.

Należy także zwrócić uwagę, iż kwota dofinansowania o jakie wnioskowały LGD w większości była większą aniżeli środki, jakie ostatecznie zostały przyznane. To z kolei z pewnością wpływało na konieczność modyfikacji założeń projektowych i zmiany wielkości wskaźników. Ponadto większość LGD realizuje projekty o charakterze innowacyjnym.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Kolejny rozdział badawczy dotyczył realizacji zadania 2 tj. oceny sposobu (systemu) wdrażania LSR i efektywności działania LGD funkcjonujących na obszarze województwa dolnośląskiego. W tym zakresie można wyróżnić następujące wyniki:

- **Średnio w biurach LGD na pełen etat zatrudnia się w granicy od 3 do 5 osób,**
- **Wszystkie spośród 19 LGD świadczą bezpłatne doradztwo, którego głównymi beneficjentami są osoby fizyczne (z wyłączeniem osób prowadzących własną działalność gospodarczą),**
- **Średnia efektywność członków organu decyzyjnego wynosi 70%.**

Frekwencja członków organów decyzyjnych LGD określona została na zadowalającym poziomie. Podkreślają to wywiady indywidualne, w których respondenci, zwłaszcza osoby na stanowiskach kierowniczych, mówili do odpowiednim zaangażowaniu pracowników w funkcjonowanie LGD.

Z kolei średnia liczba wniosków o przyznanie pomocy przypadających na jednego etatowego pracownika wynosi około 30. Nie zanotowano, aby pracownicy skarżyli się na przeciążenie pracą, natomiast zdarzało się, że obowiązki wynikające ze świadczonego doradztwa i bieżącej pracy biura ograniczały zaangażowanie w działalność promocyjną na targach. W tych grupach rekomendowane zostało, aby zwiększyć zatrudnienie nawet o część etat. Niemniej jednak należy stwierdzić, że obecny poziom zatrudnienia jest raczej odpowiedni, a pracownicy nauczyli się organizacji pracy w okresie naborów wniosków, kiedy wzrasta ilość obowiązków.

Należy zwrócić uwagę na sposób wydatkowania dostępnych z Programu Rozwoju Obszarów wiejskich środków. Obecnie zbyt mała część z nich (niepełna 39%) przeznaczana jest na działania związane z aktywizacją i nabywaniem kompetencji. Zbyt dużo środków pochłania funkcjonowanie biur. Należy więc ograniczyć wydatkowanie tych środków, lecz z pominięciem środków na etaty pracownicze w grupach, które zgłaszają konieczność dodatkowego zatrudnienia, a jest ich niewiele.

Grupy powinny również wykorzystywać swoje doświadczenie w doradztwie dla beneficjentów i starać się pozyskiwać inne niż PROW źródła finansowania. Warto aby korzystano częściej ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz Funduszu Inicjatyw Obywatelskich. Można je skierować właśnie na działania związane z pobudzaniem aktywności społecznej mieszkańców oraz dodatkowe zatrudnienie w biurach grup, gdzie obecnie jest to wskazane.

Działania LGD skierowane są m.in. do takich grup docelowych, jak: kobiety, osoby do 26 oraz powyżej 50 roku życia, a także osoby niepełnosprawne i przedsiębiorcy. Przyszłe działania powinny być skierowane do organizacji pozarządowych, ponieważ ich profil działalności w sposób naturalny predestynuje je do podejmowania aktywności na rzecz rozwoju regionu oraz aktywizacji społeczności lokalnych.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Pozytywnie należy ocenić obecność niemal wszystkich LGD na targach o charakterze regionalnym. Oprócz tego część z nich występuje w charakterze wystawcy na targach krajowych oraz zagranicznych, najczęściej na terenie Czech i Niemiec a także w Belgii. Działalność ta promuje lokalnych wytwórców, a także promuje walory turystyczne regionu co widoczne jest w postaci wzrostu liczby turystów po targach, a także korespondencjach przychodzących do biur LGD z pytaniami na temat ich miejsc wartych zobaczenia, lokalnych produktów itp.

Rozdział trzeci poświęcony został ocenie działań promocyjnych i oddziaływania LGD na rozwój obszarów wiejskich.

- **Mieszkańcy obszaru LSR na poziomie średnim orientują się w działalności LGD,**
- **Mniej niż połowa (41%) mieszkańców obszaru LSR interesuje się działalnością LGD,**
- **Tylko 31% mieszkańców LSR czuje się dobrze poinformowana o działaniach LGD. Część z nich nie była w stanie stwierdzić czy działania informacyjne są podejmowane i w jaki sposób się to odbywa. Zdaniem ankietowanych w najmniejszym stopniu wykorzystuje się informowanie telefoniczne, mailowe oraz indywidualne spotkania.**

Należy podkreślić, iż prawie wszyscy zbadani mieszkańcy wiedzieli o istnieniu Lokalnej Grupy Działania na obszarze ich zamieszkania. Jedna trzecia badanych stwierdziła, iż nie interesuje się tą działalnością. Poziom wiedzy mieszkańców na temat działalności LGD jest zbliżony do poziomu realizacji wskaźników, który jest średni. Tylko 15% stwierdziło, że jest zdecydowanie wystarczająco poinformowana o prowadzonych działaniach. Jest to najprawdopodobniej skutkiem niewystarczających działań informacyjnych oraz niedostatecznie widocznych skutków działań LGD na obszarze regionu. Na tym tle wyższy poziom rozpoznawalności osiągnęły grupy, które postawiły w swojej działalności na organizację wydarzeń o charakterze kulturalnym i sportowym. Tych też form aktywności mieszkańcy zauważyli najwięcej. Jest to zrozumiałe, biorąc pod uwagę masowy charakter takich form działalności. Może to wskazywać na niedostateczne oznakowanie inwestycji infrastrukturalnych, jak np. wybudowanych świetlic wiejskich, placów zabaw budynków użyteczności publicznej, odrestaurowanych zabytków. Mieszkańcy nie widzą namacalnych skutków działalności i nie są w stanie docenić pracy grup. Świadczy o tym przede wszystkim największy, bo 46-procentowy odsetek odpowiedzi mieszkańców obojętnych wobec potrzeby istnienia takich instytucji, oraz 40-procentowy odsetek odpowiedzi „raczej tak” na pytanie dotyczące potrzeby istnienia LGD.

Pracownicy biur LGD wskazali na nie jako najbardziej widoczne efekty działań, ponieważ mają wiedzę na temat swojej pracy. Przy każdej z inwestycji trwałych musi zostać zamieszczona informacja o dofinansowaniu pozyskanym na inwestycję przez daną Lokalną Grupę Działania oraz jej wyraźne logo. Informacje takie powinny pojawiać się wszędzie tam, gdzie grupy pośredniczyły w realizacji działań. Powinno to uzmysłwić mieszkańcom, że dysponują one potencjałem ludzkim i finansowym zdolnym doprowadzić do budowy lub remontu świetlicy wiejskiej, budowy placu zabaw, budowy obiektów sportowych, budowy chodnika, kanalizacji,

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

odrestaurowania zabytków i wielu innych inwestycji strategicznych oraz, że każdy może się włączyć w ich działanie, a później zagospodarować powstałe budynki np. otwierając w nich własną działalność gospodarczą.

Obecnie mieszkańcy, inaczej niż pracownicy LGD oceniają działalność grup. 60% mieszkańców spostrzega ją jako średnią, podczas gdy niemal wszyscy przedstawiciele LGD pozytywnie wypowiadali się na temat zmian, jakie przyniosła ich aktywność. Niemniej mieszkańcy dostrzegają rozwój technologiczny w regionie oraz ogólny wzrost poziomu życia, które nastąpiły według nich za sprawą działania grup.

Przyszłe działania z pewnością powinny być skierowane na promocję bieżących działań oraz ich efektów, a także na aktywizację osób długotrwale bezrobotnych, na co wskazał największy odsetek badanych. Jest to także odzwierciedlenie aktualnej sytuacji na rynku pracy w województwie. Żaden z badanych nie wskazał na wzrost płac, jako efekt działania LGD. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości, obok rozwoju wsi (kanalizacji, komunikacji, infrastruktury drogowej), jest dlatego dla mieszkańców jednym z priorytetów.

W ramach podsumowania niniejszego raportu utworzona została lista rankingowa, która jest swojego rodzaju bilansem wskaźników, które były brane pod uwagę w trakcie prowadzenia badań.

2. Wstęp do koncepcji badania

2.1. Prezentacja kontekstu badania

Niniejszy raport końcowy dotyczy przeprowadzonego badania ewaluacyjnego 19 Lokalnych Grup Działania funkcjonujących na obszarze województwa dolnośląskiego. Badanie obejmuje ocenę działalności Lokalnych Grup Działania i stanu realizacji Lokalnych Strategii Rozwoju finansowanych w ramach Osi 4 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 oraz ich wpływu na rozwój obszarów wiejskich.

Na terenie województwa dolnośląskiego zlokalizowanych jest 19 LGD, które w oparciu o wypracowaną przez siebie Lokalną Strategię Rozwoju oraz na podstawie umowy o warunkach i sposobie realizacji Lokalnej Strategii rozwoju zawartej z Samorządem Województwa Dolnośląskiego, realizować mają następujące cele osi 4:

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

- Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich,
- Budowanie kapitału społecznego na wsi,
- Polepszenie zarządzania lokalnymi zasobami i ich waloryzacja,
- Zwiększenie potencjału zdobywania środków finansowych i ich wykorzystywania na obszarach wiejskich.

2.2. Identyfikacja obszaru badawczego

2.2.1. Cele badania

Celem głównym badania była ocena efektywności działalności 19 Lokalnych Grup Działania działających na obszarze województwa dolnośląskiego oraz realizowanej przez nie Lokalnej Strategii Rozwoju w oparciu o kryteria ewaluacyjne.

Cel główny badania został zrealizowany poprzez osiągnięcie następujących celów szczegółowych:

1. Oszacowanie poziomu realizacji przedsięwzięć, celów szczegółowych i celów ogólnych określonych w LS w stosunku do zakładanych wskaźników,
2. Ocena sposobu (systemu) wdrażania LSR i efektywności działania LGD funkcjonujących na obszarze województwa dolnośląskiego.
3. Ocena rezultatów wdrażania LSR, wpływu realizacji LSR na rozwój obszarów wiejskich oraz Osi IV Leader i jej oddziaływania na obszary wiejskie Dolnego Śląska.

2.3. Zakres badania

W celu sprawnego przeprowadzenia i kontrolowania procesu badawczego, konieczne było wyznaczenie zakresów badania. Pod uwagę były brane 4 główne zakresy:

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Zakres terytorialny

Badanie swoim zasięgiem obejmował obszar 19 LGD z siedzibą na terenie województwa dolnośląskiego, które na swoim obszarze realizują przyjętą LSR:

Tabela 1. LGD z siedzibą na terenie województwa dolnośląskiego

LP.	Pełna nazwa:
1.	„Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Ducha Gór”
2.	Partnerstwo dla Doliny Baryczy
3.	„Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Kwiatu Lnu”
4.	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Szlakiem Granitu”
5.	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Starorzecze Odry
6.	Fundacja „Kłodzka Wstęga Sudetów” - Lokalna Grupa Działania
7.	Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczewskie”
8.	Lokalna Grupa Działania na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Gmin Kąty Wrocławskie, Kobierzyce, Siechnice, Żórawina- Lider 4A
9.	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Integracja Turystyka”
10.	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Wrzosowa Kraina”
11.	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Gromnik
12.	Lokalna Grupa Działania „Ujście Baryczy” Gmin Góra- Niechlów- Wąsosz
13.	Stowarzyszenie „Ślężanie- Lokalna Grupa Działania”
14.	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Kraina Łęgów Odrzańskich”
15.	Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Sowiogórskie”
16.	„Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania- Partnerstwo Izerskie”
17.	„Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Kraina Wzgórz Trzebnickich”
18.	„Lokalna Grupa Działania Dobra Widawa”
19.	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Qwsi”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OPZ

Zakres przedmiotowy

W badaniu zostały wykorzystane zarówno metody jakościowe jak i ilościowe, które stanowią dane pierwotne oraz wtórne.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Zakres czasowy

Dotyczył stanu na dzień 31.03.2012 r. tj. od dnia podpisania umowy o warunkach i sposobie realizacji LSR przez LGD czyli od czerwca 2009 r. do 31.03.2012 r.

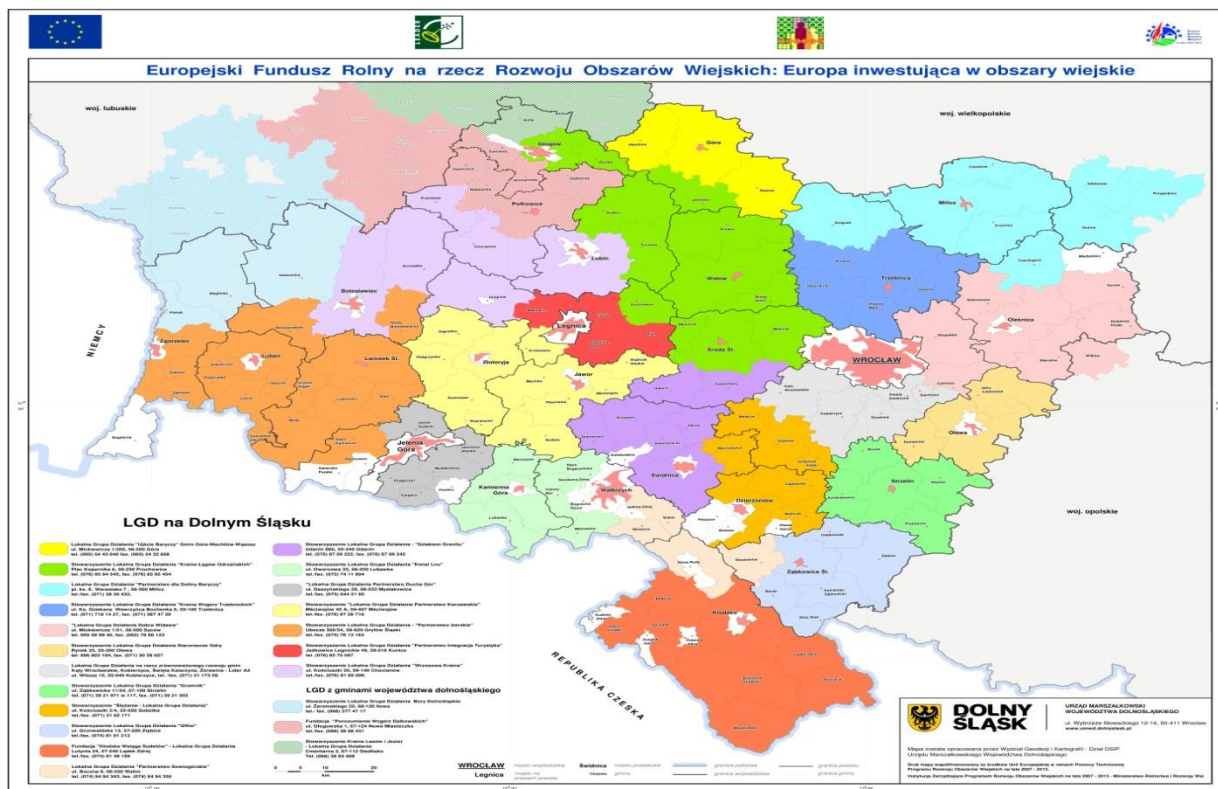
Zakres podmiotowy

Zakres podmiotowy niniejszego badania swoim zasięgiem obejmował 2 grupy respondentkie, do których należą:

- Mieszkańcy miejscowości, w której siedzibę ma dana LGD oraz mieszkający na obszarze LSR,
- Przedstawiciele 19 LGD.

Badanie objęło swoim zasięgiem poniżej przedstawiony obszar.

Rysunek 1. Obszar Działania LGD na Dolnym Śląsku

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

2.3.1. Problematyka badawcza

Poniżej została przedstawiona tabela, która zawiera problemy badawcze zestawione wraz z wyznaczonymi obszarami/ zadaniami badawczymi, do których należą:

- Zadanie 1: badanie stopnia zaawansowania realizacji przedsięwzięć, celów szczegółowych i celów ogólnych określonych w LGD,
- Zadanie 2: Ocena sposobu (systemu) wdrażania LSR i efektywności działania LGD z siedzibą w województwie dolnośląskim,
- Zadanie 3: Ocena rezultatów wdrażania LSR, wpływu realizacji LSR na rozwój obszarów wiejskich oraz Osi IV Leader i jej oddziaływania na obszary wiejskie Dolnego Śląska.

Tabela 2. Pytania badawcze

Pytania badawcze		Obszar/zadanie
1.	Jaka jest liczba zadań określonych w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji, na którą LGD została przyznana pomoc finansowa w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust.1 pkt 23 ustawy, polegających na przeprowadzeniu szkoleń w zakresie przygotowania wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 21 ustawy?	Zadanie nr 1
2.	Jaka jest liczba operacji, o których mowa w art. 12 ust.1 pkt 1 lit. B ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz 427, z poen. Zm), zwanej dalej „ustawą”, zwanych dalej „małymi projektami”, na które została przyznana pomoc finansowa podmiotom innym niż jednostki sektora finansów publicznych, w stosunku do liczby wszystkich małych projektów, na które została przyznana pomoc finansowa w ramach LSR?	
3.	Jaka jest wysokość kwot pomocy finansowej przyznanej w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt. 23 ustawy, w zakresie kosztów zwianych z nabywaniem umiejętności i aktywizacją, o których mowa w art. 63. Lit. C rozporządzenia nr 1698/2005 w stosunku do wysokości kwot pomocy finansowej przyznanej w ramach działania, o których mowa w art.5 ust.1pkt 23 ustawy?	

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

4.	Czy na wniosek danej LGD zostały podane do publicznej wiadomości informacje o możliwości składania wniosków o przyznanie pomocy finansowej w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust.1 pkt 21 ustawy, w zakresie wszystkich rodzajów, o których mowa w art.12 ust.1 pkt 1 ustawy.	
5.	Jaki jest poziom realizacji przedsięwzięć i celów szczegółowych określonych w LSR: 1. dla wskaźników produktu (w %) 2. dla wskaźników rezultatu (w %)	
6.	Jaki jest poziom realizacji budżetu przedsięwzięć i celów szczegółowych, określonych w LSR: 1. Dla budżetu przedsięwzięć (w %) 2. Dla budżetu celów szczegółowych (w %)	
7.	Jaki jest poziom realizacji budżetu LSR w ramach działania 413 wdrażanie LSR: 1. Jaka jest wysokość wnioskowanej pomocy finansowej w ramach działania 413, określona na podstawie wniosków o przyznanie pomocy w ramach tego działania, wybranych przez LGD, w stosunku do kwoty określonej w budżecie LSR na to działanie (w %). 2. Jaka jest wysokość pomocy finansowej przyznanej w ramach działania 413, w stosunku do kwoty określonej w budżecie LSR na to działanie (w %) 3. Jaka jest wysokość wnioskowanej pomocy finansowej w ramach działania 413, określona na podstawie wniosków o płatność w ramach tego działania w stosunku do kwoty określonej w budżecie LSR na to działanie (w %).	
8.	Jaka jest liczba innowacyjnych wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 413 Wdrażanie LSR, wybranych LGD, w stosunku do wszystkich wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 413 Wdrażanie LSR, wybranych przez LGD (liczona dla operacji z zakresu działania 413.311 i 413.312 od dnia 30.06.2010., dla operacji z zakresu działania 413.313 od dnia 30.04.2010 odraz dla małych projektów od dnia 10.05.2010).	
9.	Na jakim poziomie jest stan realizacji projektów współpracy: 1. Jaka jest wysokość wnioskowanej pomocy finansowej w ramach działania 421, określona na podstawie wniosków o	

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

	przyznanie pomocy, w ramach tego działania, w stosunku do limitu z rozporządzenia o wyborze LGD przysługującego LGD na to działanie (w %). 2. Jaka jest wysokość pomocy finansowej przyznanej w ramach działania 421, w stosunku do limitu z rozporządzenia o wyborze LGD przysługującego LGD na to działanie (w %). 3. Jaka jest wysokość wnioskowanej pomocy finansowej w ramach działania 421, określona na podstawie wniosków o płatność w ramach tego działania, w stosunku do limitu rozporządzenia o wyborze LGD przysługującego LGD na to działanie (w %).	
10.	Czy kryteria wyboru operacji stosowane przez organ decyzyjny LGD odwołują się także do innowacyjnego charakteru operacji?	
11.	Czy po analizie wskazane są zmiany w strategii?	
12.	Czy realizacja przedsięwzięć określonych w LSR ma wpływ na co najmniej jedną z następujących grup docelowych: kobiety, osoby poniżej 26 roku życia, osoby powyżej 50 roku życia lub organizacje pozarządowe?	
Pytania badawcze		Obszar
1.	Jaka jest średnia wielkość zatrudnienia w przeliczeniu na pełne etatu w LGD?	Zadanie 2
2.	Jaka jest liczba osób korzystających z bezpłatnego doradztwa świadczonego przez LGD?	
3.	Jaka jest średnia frekwencja członków organu decyzyjnego oraz osób reprezentujących członków tego organu na posiedzeniach organu decyzyjnego dotyczącego wyboru operacji w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt. 21 ustawy.	
4.	Jaka jest liczba (ewent. średnia liczba) wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 413 Wdrażanie LSR, złożonych do LGD, przypadające na 1 pracownika w LGD w porównaniu z odsetkiem operacji objętych wnioskami o przyznanie pomocy finansowej w ramach działania 413, które zostały wybrane przez LGD, w ramach których świadczone były w biurach LGD usługi doradcze, a na realizację których przyznana została taka pomoc?	
5.	Jaki jest koszt zadań określonych w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji, na którą LGD została przyznana pomoc	

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

	finansowa w ramach działania 431, polegających na przeprowadzeniu szkoleń w zakresie przygotowania wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 413 przypadający na 1 wnioskodawcę w ramach działania 413 Wdrażanie LSR (wnioski złożone do LGD) w porównaniu z odsetkiem operacji objętych wnioskami o przyznanie pomocy finansowej w ramach działania 413, które zostały wybrane przez LGD, a na realizację których została przyznana taka pomoc?	
6.	Jaki jest odsetek wniosków o przyznanie pomocy w ramach Działania 413, w ramach których świadczone były w biurze LGD usługi doradcze, na które przyznano pomoc, w stosunku do wniosków wybranych przez LGD w ramach których świadczone były w biurze LGD usługi doradcze?	
7.	Czy LGD biorą udział w charakterze wystawcy na targach, które odbyły się: 1. na obszarze województwa, w którym LGD posiada siedzibę, 2. poza obszarem województwa, na którym LGD posiada siedzibę, 3. poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej?	
8.	Czy LGD korzystają z innych środków publicznych (poza PROW 2007-2013), jeśli tak to należy podać ich źródło oraz wielkość oraz proporcje w stosunku do budżetu PROW 2007-2013.	
9.	Czy LGD współdziałały z innymi LGD w ramach organizacji zrzeszających LGD?	
10.	Wskazanie obszarów, które mogą przyczynić się do bardziej efektywnego działania struktur LGD i systemu wdrażania LSR?	
Pytania badawcze		Obszar
1.	Jak mieszkańcy LGD są informowani o działalności LGD?	Zadanie 3.
2.	Jakie działania informacyjne należy wzmocnić, aby informacje na temat działalności LGD docierały do jak największej liczby osób zainteresowanych pozyskaniem środków unijnych.	
3.	Czy marka/znak LGD jest rozpoznawalny na obszarze ich działania LGD?	
4.	Czy mieszkańcy obszaru LSR czują się wystarczająco	

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

	poinformowani o działalności LSR?	
5.	Czy konieczne jest kontynuowanie w przyszłości programu Leader (finansowanie zadań, na które wnioskodawcy składają wnioski do LGD)? Jeżeli tak, to jakie zadania/projekty powinny być finansowane?	
6.	Do jakich grup beneficjentów powinna być kierowana pomoc unijna na rozwój obszarów wiejskich (np. młodzież, kobiety, osoby starsze pow. 50 roku życia, rolnicy, przedsiębiorcy, organizacje społeczne, stowarzyszenie, fundacje, samorząd gminny, inne- wymienić).	
7.	Jak PROW 2007-2013 zmienia oblicze wsi/ich miejscowości/otoczenie oraz w jakim stopniu przyczynia się do zaspokojenia potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszarów wiejskich.	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OPZ

3. Techniki badawcze

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały metody i techniki badawcze. Poniżej zostało przedstawione zbiorcze zestawienie metod i technik badawczych potwierdzające triangulację, które następnie zostały opisane wraz ze strukturą i doбором próby.

Tabela 3. Zbiorcze zestawienie metod i technik badawczych

Lp.	Technika:	Metoda:	Grupa respondentów	Numer zadania
1.	Analiza desk research	Jakościowa	Dane zastane	1,2,3
2.	PAPI	Ilościowa	Mieszkańcy obszaru 19 LGD, mieszkańcy obszaru realizacji LGD, mieszkańcy którzy ukończyli	3

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

			18 rok życia.	
3.	Analiza SWOT	Jakościowa	Na podstawie danych wtórnych i pierwotnych	3
4.	CAWI	Ilościowa	Przedstawiciele 19 LGD	1,2
5.	IDI	Jakościowa	Przedstawiciele 19 LGD	1,2,3

Źródło: Opracowanie własne

Na podstawie powyższej tabeli wyraźnie widać, że w niniejszym badaniu zastosowana została triangulacja danych. Wśród grup respondenckich znajdują się zarówno przedstawiciele 19 LGD, jak również mieszkańcy tych obszarów. Tak dobrana grupa respondencka zagwarantowała różnorodność danych i możliwość porównywania uzyskanych wyników, a w efekcie kocowym postawienie trafnych wniosków i rekomendacji. W dalszej części raportu zostały krótko scharakteryzowane zaproponowane techniki badawcze.

3.1. Charakterystyka technik badawczych

Analiza Desk Research

W analizie Desk Research zostały wykorzystane następujące źródła:

- Dokumentacja projektowa 19 LGD,
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013,
- Źródła internetowe, strony internetowe LGD,
- Sprawozdanie LGD z realizacji LSR, będące w posiadaniu Samorządu Województwa Dolnośląskiego, dane tabelaryczne na temat złożonych wniosków w ramach realizacji LSR,
- Umowy o warunkach i sposobie realizacji LSR, zawartej pomiędzy Samorządem Województwa Dolnośląskiego a LGD,
- Ustawa z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich, z udziałem środków z Europejskiego Funduszu Europejskiego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427, z późn. zm.),

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 maja 2008 r., w sprawie szczegółowych kryteriów i sposobu wyboru LGD do realizacji LSR w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 103 poz. 659 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 lipca 2008 r., w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „ Wdrażania Lokalnych Strategii Rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 138, poz. 868, z późn. zm.).

Dane uzyskane od 19 LGD:

- Raporty z działalności,
- Oświadczenia dotyczące zatrudnienia w LGD, doradztwa świadczonego w LGD, korzystania z innych środków publicznych, udziału w targach, czy współudziału z innymi LGD,
- Protokoły i listy posiedzeń,
- Regulaminy pracy Rady,
- Procedury wyboru operacji przez LGD,
- Karty oceny operacji za zgodność z LSR,
- Wewnętrzne ankiety monitorujące działania LGD,
- Raporty i sprawozdania związane z Wdrażaniem Lokalnej Strategii Rozwoju i Funkcjonowaniem LGD w ramach osi IV PROW
- Raporty z badań przeprowadzonych na zlecenie 19 LGD,
- Biuletyny.

Kwestionariusz ankietowy PAPI

Tabela 4. Próba w badaniu PAPI

	Struktura próby:	Wielkość próby:	Dobór próby:
	• Mieszkańcy obszarów LGD	80	Losowy
	• Mieszkańcy posiadający miejsce zamieszkania na obszarze realizacji LSR	285	Losowy

Źródło: Opracowanie własne

- Wiek- powyżej 18 roku życia,
- Miejsce zamieszkania- obszar LGD lub obszar realizacji LSR.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Analiza SWOT/ TOWS

Analiza przeprowadzona została w planowanym zakresie badań, głównie w obszarze zadania nr 3. Właściwa ocena istniejących i potencjalnych mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń LGD wraz z uzyskanymi wynikami badań bezpośrednich posłuży lepszemu zdiagnozowaniu problemów rozwoju obszarów 19 LGD.

CAWI

W przypadku ni mniejszego badania technika została wykorzystana wśród grupy respondentów jaką stanowią przedstawiciele 19 LGD z obszaru województwa dolnośląskiego.

Tabela 5. Dobór i struktura próby w badaniu ilościowym CAWI

Lp.	Struktura próby	Minimalna liczba zrealizowanych ankiet	Dobór próby
1.	Przedstawiciele 19 LGD	19	Całościowy

Źródło: Opracowanie własne

Indywidualne Wywiady Pogłębione IDI

W badaniu zostały wykorzystane wywiady jakościowe w celu dopełnienia badań ilościowych. Metoda ta pozwoliła na uzyskanie szczegółowych danych dotyczących badanego zjawiska.

Tabela 6. Struktura i dobór próby w badaniu jakościowym IDI

Lp.	Struktura próby	Minimalna liczba zrealizowanych ankiet	Dobór próby
1.	Przedstawiciele 19 LGD	LGD	Całościowy

Źródło: Opracowanie własne

Uzasadnienie: Indywidualne wywiady grupowe stanowiły uzupełnienie badań ilościowych. W ten sposób zostały zgłębione informacje dotyczące oszacowania stopnia realizacji wskaźników zakładanych w LSR realizowanych przez LGD, oceny skuteczności działania LGD oraz oceny rezultatów wdrażania LSR i jego wpływu na rozwój lokalny.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

4. Wyniki badań

Oszacowanie stopnia zaawansowania realizacji przedsięwzięć, celów szczegółowych i celów ogólnych Lokalnych Strategii Rozwoju

Grupa respondencka- przedstawiciele 19 LGD

Lokalna Strategia Rozwoju jest dokumentem o charakterze strategicznym o zasięgu lokalnym. Potrzeba opracowania tego typu Strategii została uzasadniona w ustawie o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich¹.

Posiadanie Strategii jest warunkiem koniecznym do funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania (LGD). Jest to także jeden z wymogów w procesie ubiegania się o przyznanie środków z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (w ramach osi 4 Leader). Na podstawie umów o warunkach i sposobie realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju, zidentyfikowano główne założenia LSR.

Główne założenia LSR

Wśród głównych założeń LSR znalazły się te, dotyczące w większości zagadnień społeczno-gospodarczych, które przedstawiają się w następujący sposób:

- rozwój turystyki, kultury, rekreacji,
- demografia i aktywność społeczna, rozwój rynku pracy,
- rozwój lokalnej przedsiębiorczości,
- gospodarka i rolnictwo.

W dalszej kolejności do wymienionych powyżej zagadnień, przyporządkowane zostały adekwatne wskaźniki, na podstawie których został wskazany aktualny stan ich realizacji.

¹ Ustawa z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

W analizie został uwzględniony podział na 19 LGD. Każde z nich realizowało własne cele. W ramach każdego z nich Lokalne Grupy Działania realizowały ustalone przedsięwzięcia, które z kolei dedykowane były adekwatnym grupom docelowym. Wśród wspomnianych grup wyróżnione zostały następujące zestawienia:

- *Mikroprzedsiębiorcy,*
- *Rolnicy,*
- *Organizacje pozarządowe,*
- *Samorzędy,*
- *Mieszkańcy i członkowie LGD,*
- *Grupy kościelne,*
- *Związki wyznaniowe.*

Należy zaznaczyć, że sprawozdania wypełniane przez LGD różniły się ilością informacji. Nie we wszystkich przypadkach zostały wskazane osiągnięcia Lokalnych Grup Działania. Wynika to z faktu, że nie we wszystkich sprawozdaniach tego typu efekty zostały wskazane.

Znaczącą część sprawozdań obejmowały zagadnienia dotyczące informowania o zasadach przyznawania pomocy finansowej w ramach „Małych Projektów” w tym przypadku we wszystkich dokumentach informacje te zostały przedstawione w sposób obszerny i wyczerpujący. Wspomniane informacje były przekazywane w następujący sposób:

- *Poprzez informowanie na stronie internetowej LGD,*
- *Poprzez realizację wydarzeń promocyjnych,*
- *Poprzez wykonywanie i rozprzestrzenianie materiałów promocyjnych,*
- *Aktywizację społeczności lokalnej poprzez adekwatne szkolenia,*
- *Poprzez informowanie na stronach internetowych gmin, które wchodzą w skład LGD,*
- *Poprzez konferencje i spotkania promujące,*
- *Poprzez prowadzenie doradztwa,*
- *Poprzez współpracę z lokalnymi mediami (prasa, TV, radio).*

Odwołując się do przeprowadzanych badań jakościowych warto dodać, że respondentom, przedstawicielom LGD, trudność sprawia wymienienie wszystkich realizowanych zadań. Ankietowani odpowiadając na zadawane pytania zgodnie twierdzili, że wymienienie realizowanych działań jest problematyczne ze względu na ich ilość, uczestnicy badania również nie potrafili wskazać zadań, które już zostały zrealizowane, co potwierdziły wywiady indywidualne.

W dalszej kolejności rozdziału poświęconego ocenie stopnia realizacji wskaźników określonych dla LSR, zostały przedstawione dane procentowe w odniesieniu do każdego LGD. Ankietowani zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na temat stopnia realizacji elementów Strategii.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Ducha Gór

OBSZAR 1	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Jaka jest liczba zadań określonych w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji, na którą LGD została przyznana pomoc finansowa w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt. 23 ustawy, polegających na przeprowadzeniu szkoleń w zakresie przygotowania wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 21 ustawy?	4
2. Jaka jest liczba operacji, o których mowa w art. 12 ust.1 pkt 1 lit. B ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, zwanych dalej „Małymi Projektami”, na które została przyznana pomoc finansowa podmiotom innym niż jednostki sektora finansów publicznych, w stosunku do liczby wszystkich małych projektów, na które została przyznana pomoc finansowa w ramach LSR?	4/6=66,67%
3. Jaka jest wysokość kwot pomocy finansowej przyznanej w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt. 23 ustawy, w zakresie kosztów związanych z nabywaniem umiejętności i aktywizacją, o których mowa w art. 63. Lit. C rozporządzenia nr 1698/2005 w stosunku do wysokości kwot pomocy finansowej przyznanej w ramach działania, o których mowa w art.5 ust. 1pkt 23 ustawy?	307.832,91 zł /653.865,09 zł = 47,08%
4. Czy na wniosek danej LGD zostały podane do publicznej wiadomości informacje o możliwości składania wniosków o przyznanie pomocy finansowej w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust.1 pkt 21 ustawy, w zakresie wszystkich rodzajów, o których mowa w art.12 ust.1 pkt 1 ustawy?	Tak
5. Jaki jest poziom realizacji przedsięwzięć i celów szczegółowych określonych w LSR: 1. dla wskaźników produktu (w %) 2. dla wskaźników rezultatu (w %)	80% 70%
6. Jaki jest poziom realizacji budżetu przedsięwzięć i celów szczegółowych, określonych w LSR: 1.Dla budżetu przedsięwzięć (w %) 2.Dla budżetu celów szczegółowych (w %)	80% 80%
7. Jaki jest poziom realizacji budżetu LSR w ramach działania 4.1.3 wdrażanie LSR:	1. 100% 2. 100%

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

1. Jaka jest wysokość wnioskowanej pomocy finansowej w ramach działania 4.1.3, określona na podstawie wniosków o przyznanie pomocy w ramach tego działania, wybranych przez LGD, w stosunku do kwoty określonej w budżecie LSR na to działanie (w %). 2. Jaka jest wysokość pomocy finansowej przyznanej w ramach działania 4.1.3, w stosunku do kwoty określonej w budżecie LSR na to działanie (w %) 3. Jaka jest wysokość wnioskowanej pomocy finansowej w ramach działania 4.1.3, określona na podstawie wniosków o płatność w ramach tego działania w stosunku do kwoty określonej w budżecie LSR na to działanie (w %).	3. 100%
8. Jaka jest liczba innowacyjnych wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 4.1.3 Wdrażanie LSR, wybranych LGD, w stosunku do wszystkich wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 4.1.3 Wdrażanie LSR, wybranych przez LGD (liczona dla operacji z zakresu działania 4.1.3.311 i 4.13.312 od dnia 30.06.2010., dla operacji z zakresu działania 4.1.3.313 od dnia 30.04.2010 odraz dla małych projektów od dnia 10.05.2010).	80%
9. Na jakim poziomie jest stan realizacji projektów współpracy: 1. Jaka jest wysokość wnioskowanej pomocy finansowej w ramach działania 4.2.1, określona na podstawie wniosków o przyznanie pomocy, w ramach tego działania, w stosunku do limitu z rozporządzenia o wyborze LGD przysługującego LGD na to działanie (w %). 2. Jaka jest wysokość pomocy finansowej przyznanej w ramach działania 4.2.1, w stosunku do limitu z rozporządzenia o wyborze LGD przysługującego LGD na to działanie (w %). 3. Jaka jest wysokość wnioskowanej pomocy finansowej w ramach działania 4.2.1, określona na podstawie wniosków o płatność w ramach tego działania, w stosunku do limitu rozporządzenia o wyborze LGD przysługującego LGD na to działanie (w %).	Poziom średni 1. 97% 2. 100% 3. 100%
10. Czy kryteria wyboru operacji stosowane przez organ decyzyjny LGD odwołują się także do innowacyjnego charakteru operacji?	Tak
11. Czy po analizie wskazane są zmiany w strategii?	Nie
12. Czy realizacja przedsięwzięć określonych w LSR ma wpływ na co najmniej jedną z następujących grup docelowych: kobiety, osoby poniżej 26 roku życia, osoby powyżej 50 roku życia lub organizacje pozarządowe?	Tak

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

W ramach Lokalnej Strategii Rozwoju celami głównymi były w tym przypadku były poprawa estetyk krainy Ducha Gór, zaktywizowanie mieszkańców oraz rozwój lokalnej przedsiębiorczości. Dotychczas poziom realizacji zamierzonych wskaźników odnotowany został na dość wysokim stopniu. Przeszkodą jaka stoi na drodze osiągnięcia wyższego poziomu wskaźników są umowy z beneficjentami, które podpisane zostały stosunkowo późno. Ocenic można, iż pracownicy dobrze radzą sobie z realizacją poszczególnych zadań co przełożyło się na wysoki procent osiągnięcia wskaźników dla realizacji przedsięwzięć oraz budżetu przedsięwzięć. Ich realizacja ma wpływ na takie grupy docelowe jak kobiety, organizacje społeczne oraz osoby długotrwale bezrobotne. Brane są one pod uwagę szczególnie podczas procedury udzielania punktów małym projektom, co można uznać za dobrą praktykę. Odpowiada to założonym w LSR celom oraz priorytetem, którymi są m.in.: wspieranie aktywności gospodarczej integracja społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Swoją działalność promuje na terenie województwa, kraju oraz za granicą. Wysoki udział projektów innowacyjnych jest powodowany głównie podejściem LGD polegającym na współpracy z ww. grupami docelowymi w tworzeniu i dystrybucji produktów regionalnych. W procesie tym władze grupy współpracują z twórcami produktów w kwestiach pomysłów na sprzedaż. Na podstawie zebranych danych oraz w oparciu o zapisy strategii należy stwierdzić, iż zmiany w strategii nie są potrzebne.

„Lokalna Grupa Działania Dobra Widawa”

OBSZAR 1	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Liczba zadań	4
2. Liczba operacji	Jest to stosunek 14/34 co wynosi 41%
3. Umiejętności i aktywizacja	42%
4. Podanie do publicznej wiadomości	Tak
5. Poziom realizacji przedsięwzięć i celów	70% 72%
6. Poziom realizacji budżetu	79% 81%
7. poziom realizacji budżetu na działania 4.1.3.	1. 89% 2. 63% 3. 90%
8. liczba innowacyjnych wniosków/wszystkie wnioski	70%
9. stan realizacji projektów współpracy	Bardzo wysoki 1. 21,95% 2. 0% wniosek o płatność w trakcie weryfikacji
10. innowacyjność charakteru operacji	Nie

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

11. konieczność zmiany strategii	Nie
12. Wpływa na określone grupy docelowe	Tak

Celem głównym realizacji LSR jest ochrona środowiska przyrodniczego kulturowego oraz ładu przestrzennego. Poziom realizacji celów oraz budżetu można ocenić jako zdecydowanie zadowolający, jednak przedstawiciel w wywiadzie indywidualnym zwrócił uwagę na nienajlepszą współpracę z Urzędem Marszałkowskim i powstałe wskutek tego opóźnienia, co w pewnym stopniu mogło wpłynąć na poziom osiągniętych wskaźników. Problemem był przedłużający się powyżej okres weryfikacji dokumentacji, o czym Urząd nie uprzedzał wcześniej na drodze formalnej zarówno pracowników biura LGD jak i beneficjentów. Należy zatem zadbać aby przynajmniej ten wymóg był w przyszłości spełniany. Pozwoli to przygotować się aplikującym na ewentualne niedogodności i lepiej zarządzać finansami na poczet realizacji projektów. Wymieniane były problemy z długością trwania procedur weryfikacji, jednak w pewnym stopniu jest to rezultatem uwag do dokumentacji które zgłaszał urząd. Najniższy poziom realizacji budżetu określony został w przypadku projektów skierowanych na różnicowani i tworzenie mikroprzedsiębiorstw. Jest to jedynie 20% budżetu. Spośród 4 celów, jakie wpisane zostały do Lokalnej Strategii Rozwoju najślabiej jak dotąd przebiega realizacja projektów związanych z turystyką i należałoby w tym aspekcie dokonać zmian w strategii. LDG działa aktywnie na polu projektów współpracy. Posiada doświadczenie w realizacji tego typu przedsięwzięć, natomiast obecnie jeden projekt jest w trakcie rozliczania. W przyszłości planowana jest realizacja kolejnych. Pomimo istnienia zapisów w LSR, grupa nie preferuje celowego włączenia w realizację projektów specyficznych grup docelowych, ze względu na obawę zniechęcenia tym samym pozostałych grup. Nie wymaga to jednak zmiany w zapisach strategii rozwoju.

Lokalna Grupa Działania na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Gmin Kąty Wrocławskie, Kobierzyce, Siechnice, Żórawina- Lider 4A

OBSZAR 1	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Liczba zadań	20
2. Liczba operacji	13 z 48 – 27%
3. Umiejętności i aktywizacja	4 141 073, 81 zł / 6 153 684,00 zł = 67%
4. Podanie do publicznej wiadomości	Tak
5. Poziom realizacji przedsięwzięć i celów	40%
	40%
6. Poziom realizacji budżetu	25%
	25%

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

7. poziom realizacji budżetu na działania 4.1.3.	1. 40,41% 2. 40,11% 3. 134%
8. liczba innowacyjnych wniosków/wszystkie wnioski	Nie dotyczy
9. stan realizacji projektów współpracy	Raczej niski (ale planowo) 1. 0% 2. 0%
10. innowacyjność charakteru operacji	Tak
11. konieczność zmiany strategii	Nie
12. Wpływa na określone grupy docelowe	Tak

Realizacja wskaźników budżetu jest wprost proporcjonalna do poziomu osiągnięcia założonych celów. Wpływ na to może mieć ilość procedur jakie, należy przejść na drodze realizacji projektów, na co zwracał uwagę pracownik omawianego LGD. W LSR wymienione zostały zapisy mówiące o innowacyjności oraz zasady punktowania projektów o takim charakterze. Omawiane LGD ma jednak wyraźnie problem z przyznawaniem punktów w tej kategorii, ponieważ, zdaniem jednego z pracowników, brak jest dostatecznej wiedzy, co można uznać za innowację, stąd projekty tego typu nie były realizowane.

Lokalna Grupa Działania „Ujście Baryczy” Gmin Góra- Niechlów- Wąsosz

OBSZAR 1	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Liczba zadań	42
2. Liczba operacji	26 wniosków - 43%
3. Umiejętności i aktywizacja	Kwota 286 455,01- jest to 26%
4. Podanie do publicznej wiadomości	Tak
5. Poziom realizacji przedsięwzięć i celów	50% 50%
6. Poziom realizacji budżetu	50% 60%
7. poziom realizacji budżetu na działania 4.1.3.	1. 70% 2. 50% 3. 70%
8. liczba innowacyjnych wniosków/wszystkie wnioski	15%
9. stan realizacji projektów współpracy	Raczej niski 1. 0%

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

	2. 0%
10. innowacyjność charakteru operacji	Tak
11. konieczność zmiany strategii	Nie
12. Wpływa na określone grupy docelowe	Tak

Realizacja zaplanowanych wskaźników celów oraz budżetu została osiągnięta na raczej zadowalającym poziomie. Nie powstały dotąd istotne opóźnienia, a zaistniałe były związane długością procedury weryfikacyjnej dokumentacji. Uwagę zwraca niski udział projektów współpracy. Pomimo ich obecności w strategii nie wnioskowano dotąd o ich dofinansowanie. Strategii nie należy zatem modyfikować, niemniej ważne jest aby położony większy nacisk na współpracę z innymi instytucjami działającymi na terenie Dolnego Śląska.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Szlakiem Granitu”

OBSZAR 1	
Pytanie badawcze	odpowieź
7. Liczba zadań	50
8. Liczba operacji	62 - 66 %
9. Umiejętności i aktywizacja	606 854,86 zł. Z tej kwoty 229 452,08 zł stanowi koszt nabywania umiejętności i aktywizacji – 37,81%
10. Podanie do publicznej wiadomości	Tak
11. Poziom realizacji przedsięwzięć i celów	30% 25%
12. Poziom realizacji budżetu	30% 30%
7. poziom realizacji budżetu na działania 4.1.3.	1. 90% 2. 78%% 3. 90%
8. liczba innowacyjnych wniosków/wszystkie wnioski	25%
9. stan realizacji projektów współpracy	Zdecydowanie niski 1. 10% 2. Przyznano 249 957 zł
10. innowacyjność charakteru operacji	Tak
11. konieczność zmiany strategii	Nie
12. Wpływa na określone grupy docelowe	Tak

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Realizacja wskaźników odnotowana została na poziomie raczej nie zadowalającym. Grupa realizuje projekty głównie z obszaru przestrzeni publicznej, odnowy i rozwoju wsi, jednak niewielka liczba realizowana jest we współpracy. Zdecydowanie niski poziom osiągnięto jak dotąd w przypadku projektów współpracy, przy czym jeszcze nie zostały rozliczone. Wnioskowano jedynie o 10% całej dostępnej kwoty na tego typu projekty. Z pewnością należy większy nacisk położyć na ich realizację w przyszłości.

W projektach aktywizacji społecznej grupą szczególnie aktywną są kobiety w wieku po 50 roku życia. Jest to bardzo pozytywny efekt działania projektów, szczególnie iż osoby te mobilizują często do aktywności młodsze pokolenie co widoczne jest głównie w aktywności podczas imprez masowych organizowanych, także w ramach działalności Grupy. Ponadto Grupa planuje wyodrębnić ofertę dla każdej z grup wiekowych, co ocenić można pozytywnie z uwagi na różnorodność potrzeb w zależności od wieku i płci. Dotychczas w projektach stawiano również na modernizację przestrzeni publicznej. Aby dostosować ofertę do grup wiekowych należy zadbać o odpowiednie warunki w tej przestrzeni, poprzez dalsze inwestycje w świetlice, biblioteki, sale konferencyjne itp.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Integracja Turystyka”

OBSZAR 1	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Liczba zadań	10
2. Liczba operacji	10,86%
3. Umiejętności i aktywizacja	75 617,41 zł – 34,39%
4. Podanie do publicznej wiadomości	Tak
5. Poziom realizacji przedsięwzięć i celów	60% 35%
6. Poziom realizacji budżetu	30% 30%
7. poziom realizacji budżetu na działania 4.1.3.	1. 61,34% 2. 32% 3. 11,62%
8. liczba innowacyjnych wniosków/wszystkie wnioski	4%
9. stan realizacji projektów współpracy	Zdecydowanie niski 1. 0% 2. 0%
10. innowacyjność charakteru operacji	Tak
11. konieczność zmiany strategii	Nie
12. Wpływa na określone grupy docelowe	Tak

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Wskaźniki realizacji celów zostały osiągnięte na nieco wyższym poziomie, niż wskaźniki realizacji budżetu, co świadczyć może o dobrym wykorzystaniu przyznanego dotąd środków. W Lokalnej Strategii Rozwoju istnieją zapisy o realizacji projektów współpracy, jednak jak dotąd nie wnioskowano o przyznanie środków na realizację tego typu działań. W przyszłości należy położyć nacisk na współpracę z innymi instytucjami. Problemem jest również rozpoczęcie realizacji projektów związanych z rozwojem mikroprzedsiębiorczości i zróżnicowaniem w kierunku działalności nierolniczej. Wnioski o dofinansowanie wciąż są rozpatrywane, co powoduje zaniepokojenie beneficjentów i zniechęca ich do przyszłego aplikowania. Działania obejmujące najszersze spektrum grup docelowych są realizowane w ramach małych projektów oraz odnowa i rozwój wsi, co można ocenić pozytywnie, ponieważ pociąga to za sobą konieczność realizacji projektów komplementarnych, uzupełniających się, jak np. imprezy masowe organizowane w budynkach użyteczności publicznej wybudowanych ze środków europejskich.

„Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania- Partnerstwo Izerskie”

OBSZAR 1	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Liczba zadań	64
2. Liczba operacji	33,66%
3. Umiejętności i aktywizacja	948 599,63 zł – 63,63%
4. Podanie do publicznej wiadomości	Tak
5. Poziom realizacji przedsięwzięć i celów	80% 80%
6. Poziom realizacji budżetu	75% 60%
7. poziom realizacji budżetu na działania 4.1.3.	1. 71% 2. 18% 3. 13%
8. liczba innowacyjnych wniosków/wszystkie wnioski	35%
9. stan realizacji projektów współpracy	Średni 1. 68% 2. 100%
10. innowacyjność charakteru operacji	Tak
11. konieczność zmiany strategii	Nie
12. Wpływa na określone grupy docelowe	Tak

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Analizowane LGD realizuje małe projekty, projekty z dziedziny odnowy wsi, mikroprzedsiębiorstw oraz zróżnicowanie działań. Ogólny poziom realizacji wskaźników, zwłaszcza realizacji przedsięwzięć i celów, jest na dość wysokim poziomie. Obawy budzi natomiast poziom realizacji działań związanych z tworzeniem i rozwojem mikroprzedsiębiorczości, oszacowany na 20%. Działania te mogą nie zostać do końca zrealizowane i konieczne jest, aby władze LGD zwiększyły wysiłki w tym zakresie. Na uwagę zwraca dość wysoki na tle innych grup, procent kosztów związanych z nabywaniem umiejętności aktywizacyjnych. Z drugiej strony warto było by zwiększyć budżet projektów współpracy oraz położyć większy nacisk na ich realizację.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Qwsi”

OBSZAR 1	
Pytanie badawcze	odpowieź
1. Liczba zadań	6
2. Liczba operacji	16 / 35 = 45%
3. Umiejętności i aktywizacja	484 422,66 – 11,23%
4. Podanie do publicznej wiadomości	Tak
5. Poziom realizacji przedsięwzięć i celów	18,5% 60%
6. Poziom realizacji budżetu	43,4% 75%
7. poziom realizacji budżetu na działania 4.1.3.	1. 137% 2. 44% 3. 137%
8. liczba innowacyjnych wniosków/wszystkie wnioski	55%
9. stan realizacji projektów współpracy	Raczej niski 1. 100% 2. Nie składano
10. innowacyjność charakteru operacji	Tak
11. konieczność zmiany strategii	Nie
12. Wpływa na określone grupy docelowe	Tak

Poziom realizacji wskaźników realizacji przedsięwzięć jest w tym przypadku ponad trzykrotnie wyższy od po poziomu realizacji celów. Może to oznaczać, iż zrealizowane dotąd przedsięwzięcia w znaczący sposób przyczyniły się do osiągnięcia zamierzonych celów. Należy się więc spodziewać szybkiego osiągnięcia 100% celów. Poziomy osiągnięcia tych wskaźników można uznać wobec tego za satysfakcjonujące. Spośród środków jakimi dysponuje omawiane LGD,

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

stosunkowo nie dużo, bo 11,23% przeznaczona na nabywanie umiejętności aktywizacyjnych. W przyszłości należy zwiększyć proporcje tej kwoty, aby poprawić skuteczność działań w zakresie aktywizacji społeczności lokalnej. Niemniej należy podkreślić zdolność LGD do adaptowania się do zmieniających warunków sytuacji, co przejawia się umiejętnym modelowaniu Lokalnej Strategii Rozwoju podczas zgromadzeń walnych. Pozytywnym aspektem funkcjonowania tej jednostki jest jednak przede wszystkim stan realizacji małych projektów. Wg otrzymanych danych zrealizowanych oraz rozliczonych zostało ponad 130% zamierzeń początkowych. Miało to miejsce dzięki oszczędnościom powstałym w drodze rozstrzygnięcia przetargów. Zostały one przeznaczone na realizację kolejnych małych projektów. Pracownik jednostki zapowiedział stosowanie tej praktyki w przyszłości. Warto zwrócić uwagę, iż w tym przypadku małe projekty stanowiły największą część projektów o charakterze innowacyjnym, co uznać można za dobrą praktykę.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Wrzosowa Kraina”

OBSZAR 1	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Liczba zadań	10
2. Liczba operacji	31 z 68 = 45%
3. Umiejętności i aktywizacja	Odmowa odp.
4. Podanie do publicznej wiadomości	Tak
5. Poziom realizacji przedsięwzięć i celów	217,15% 485,93%
6. Poziom realizacji budżetu	49,80% 49,80%
7. poziom realizacji budżetu na działania 4.1.3.	1. 37,52% 2. 77,23% 3. 77,23%
8. liczba innowacyjnych wniosków/wszystkie wnioski	10%
9. stan realizacji projektów współpracy	Średni 1. 5,47% 2. 5,47%
10. innowacyjność charakteru operacji	Tak
11. konieczność zmiany strategii	Nie
12. Wpływa na określone grupy docelowe	Tak

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Uwagę w tym przypadku zwraca niespotykanie wysoki poziom realizacji przedsięwzięć i celów. Wartości te zostały wyliczone w ewaluacji wewnętrznej prowadzonej przez grupę. Wynikają one z przyjętych na dość niskim poziomie docelowych wartości przed rozpoczęciem realizacji przedsięwzięć. W praktyce okazało się, iż udało się zrealizować o wiele więcej niż założono w LSR. Działalność wyżej przedstawionego LGD opierała się dotąd na pomocy udzielanej przedsiębiorcom składającym wnioski, oraz kobietom korzystającym z różnego rodzaju szkoleń. Przeważają grupą były osoby starsze i wyraźnie brakowało wsparcia skierowanego dla osób młodych, poniżej 26 roku życia. Odsetek projektów innowacyjnych jest niewielki i w przyszłości wskazane jest, aby realizowanych było więcej tego typu działań. Podobnie niski odsetek dotyczy projektów współpracy, ponieważ wnioskowano o przyznanie zaledwie niespełna 6% ogólnych środków na taką działalność. Z pewnością pozytywne efekty mogły by przynieść zwiększenie nakładów na współpracę.

Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczewskie”

OBSZAR 1	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Liczba zadań	24
2. Liczba operacji	31%
3. Umiejętności i aktywizacja	182 641,27 / 483 530,16 = 31,58%
4. Podanie do publicznej wiadomości	Tak
5. Poziom realizacji przedsięwzięć i celów	70% 45%
6. Poziom realizacji budżetu	Cele zmieniły się w roku 2011 r, stąd trudno określić obecny poziom realizacji
7. poziom realizacji budżetu na działania 4.1.3.	1. 52,12% 2. 96,11% 3. 52,12%
8. liczba innowacyjnych wniosków/wszystkie wnioski	0%
9. stan realizacji projektów współpracy	Średni 1. 0% 2. 0% LGD nie realizuje projektów współpracy
10. innowacyjność charakteru operacji	Nie
11. konieczność zmiany strategii	Tak
12. Wpływa na określone grupy docelowe	Tak

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

W przypadku powyższego LGD na chwilę podsumowania wyników badania nie ma możliwości, aby ocenić poziom realizacji budżetu, gdyż cele do osiągnięcia zmieniły się w 2011 r. Jeżeli chodzić zaś o poziom realizacji celów jest on na dość zadowalającym poziomie. Grupa nie realizuje natomiast projektów współpracy ani też projektów o charakterze innowacyjnym, co w opinii wykonawcy nie jest elementem pozytywnym. W nadchodzącym czasie należy wpisać taką aktywność do Lokalnej Strategii Działania oraz uruchomić tego typu działania. Zmiana jest także rekomendowana w przypadku wysokości kwot przeznaczonych na działania aktywizacyjne. Obecnie są one na poziomie niespełna 32%. Zwiększenie nakładów do 40% przyniosło by korzystane dla regionu rezultaty. Pozytywne oddziaływanie projektów mogło by również zwiększyć ich sprecyzowanie pod konkretne grupy docelowe, takie jak kobiety, przedsiębiorcy, osoby do 26 oraz powyżej 50 roku życia etc. Obecnie takie kryteria nie są brane pod uwagę w realizacji działań.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Gromnik

OBSZAR 1	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Liczba zadań	7
2. Liczba operacji	53%
3. Umiejętności i aktywizacja	150 059,37 zł / 498 133,75 = 31,12%
4. Podanie do publicznej wiadomości	Tak
5. Poziom realizacji przedsięwzięć i celów	Dane przedstawione przez LGD zostały w niewłaściwej formie
6. Poziom realizacji budżetu	1. 6% 2. 6%
7. poziom realizacji budżetu na działania 4.1.3.	1. 112,60% 2. 97,08% 3. 88%
8. liczba innowacyjnych wniosków/wszystkie wnioski	0,0002%
9. stan realizacji projektów współpracy	Zdecydowanie niski 1. 9,3% 2. 9,3%
10. innowacyjność charakteru operacji	Tak
11. konieczność zmiany strategii	Nie
12. Wpływa na określone grupy docelowe	Tak

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Szczególnie widoczny jest tutaj bardzo niski poziom realizacji wskaźników dla budżetu, których wartość wynosi zaledwie 6% dla każdego z nich. Nieco wyższe, lecz także na zbyt niskim poziomie są wskaźniki dotyczące projektów współpracy. Zdecydowanie należało by również większy nacisk na realizację projektów innowacyjnych, których odsetek stanowi niemal 0% w stosunku do ilości pozostałych projektów, biorąc po uwagę fakt iż w LSR wpisana jest ich realizacja. Na tym tle dobrze prezentują się wskaźniki realizacji budżetu w ramach działania 4.1.3. Niemal 90% tych projektów zostało już rozliczone.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Kwiatu Lnu

OBSZAR 1	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Liczba zadań	24
2. Liczba operacji	56,5%
3. Umiejętności i aktywizacja	37%
4. Podanie do publicznej wiadomości	Tak
5. Poziom realizacji przedsięwzięć i celów	1. 80% 2. 80%
6. Poziom realizacji budżetu	1. 80% 2. 80%
7. poziom realizacji budżetu na działania 4.1.3.	1. 77% 2. 67% 3. 77%
8. liczba innowacyjnych wniosków/wszystkie wnioski	19%
9. stan realizacji projektów współpracy	Zdecydowanie niski 1. 0% 2. 0%
10. innowacyjność charakteru operacji	Tak
11. konieczność zmiany strategii	Nie
12. Wpływa na określone grupy docelowe	Tak

W przypadku powyższej Grupy poziom realizacji wskaźników przedsięwzięć i celów szczegółowych jest na wysokim, zadowalającym poziomie, podobnie jak poziom wskaźników realizacji budżetu. Dość duży procent środków, bo blisko 40, przeznaczonych jest na działania aktywizacyjne. Projekty współpracy są obecnie w przygotowaniu. Zdecydowanie niski poziom osiągnięty został dotychczas w przypadku projektów współpracy i konieczne jest podjęcie w

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

przyszłości wzmoczonych działań w tym zakresie. Jeżeli chodzi o projekty skierowane do określonych grup docelowych, są realizowane przedsięwzięcia, które mają na celu aktywizację kobiet, osób starszych oraz osób poniżej 26 roku życia. Należy tutaj wymienić działania o charakterze informacyjnym o walorach turystycznych regionu, imprezy masowe, jak np., jarmark tkaczy, działania mające na celu odnowę przestrzeni publicznej (np. remont figury historycznej). Dzięki tym działaniom aktywizacja takich grup jest skuteczna i przyczynia się do pozytywnej zmiany rzeczywistości regionu.

„Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Kraina Wzgórz Trzebnickich”

OBSZAR 1	
Pytanie badawcze	odpowieź
1. Liczba zadań	20
2. Liczba operacji	68
3. Umiejętności i aktywizacja	LGD nie było w stanie wykazać kwoty pomocy przyznanej na działanie nabywanie umiejętności i aktywizację ponieważ z UMWD dostaje jedynie ogólną informację o wypłaconych środkach na Funkcjonowanie LGD za dany okres.
4. Podanie do publicznej wiadomości	Tak
5. Poziom realizacji przedsięwzięć i celów	1. 50% 2. 70%
6. Poziom realizacji budżetu	1. 60% 2. 65%
7. poziom realizacji budżetu na działania 4.1.3.	1. 110% 2. 55% 3. 100%
8. liczba innowacyjnych wniosków/wszystkie wnioski	5%
9. stan realizacji projektów współpracy	Zdecydowanie niski 1. 0% 2. 0%
10. innowacyjność charakteru operacji	Tak
11. konieczność zmiany strategii	Tak
12. Wpływa na określone grupy docelowe	Nie

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Wskaźniki realizacji budżetu, jak wynika z wywiadu IDI osiągnięte zostały na średnim, aczkolwiek zadowalającym poziomie. Podkreślić należy jednak, iż wskaźniki działań skierowanych na tworzenie działalności nierolniczych oraz rozwój mikroprzedsiębiorstw są zdecydowanie niskie, na poziomie 10%. Rekomenduje się aby w przyszłości położono większy nacisk na realizację takich działań. Podobnie przedstawia się sytuacja w przypadku projektów współpracy, których realizacja jest wpisana w LSR, natomiast dotychczas nie występowało z wnioskami o dofinansowanie takich projektów. Niski jest również odsetek projektów innowacyjnych i wskazane jest podjęcie wzmoczonych działań, zmierzających w kierunku realizacji większej liczby projektów o takim charakterze. Przedstawiciel omawianego LGD nie był w stanie sprecyzować do jakich grup docelowych skierowane są podejmowane działania, ponieważ w strategii rozwoju nie ma wytycznych, aby działania obejmowały konkretne grupy. W przyszłości należy zadbać, aby warunek ten został wypełniany. Warto podkreślić w przypadku powyższego LGD jest fakt rozliczenia wszystkich otrzymanych środków na poczet realizacji zadań związanych z doradztwem, co zdecydowanie wyróżnia tę grupę na tle większości pozostałych.

Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Sowiogórskie”

OBSZAR 1	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Liczba zadań	3
2. Liczba operacji	54%
3. Umiejętności i aktywizacja	323121,34 zł. / 163154,52 zł = 50,49%
4. Podanie do publicznej wiadomości	Tak
5. Poziom realizacji przedsięwzięć i celów	1. 30% 2. 30%
6. Poziom realizacji budżetu	1. 30% 2. 30%
7. poziom realizacji budżetu na działania 4.1.3.	1. 56% 2. 54% 3. 45%
8. liczba innowacyjnych wniosków/wszystkie wnioski	6%
9. stan realizacji projektów współpracy	raczej niski 1. 0% 2. 0%
10. innowacyjność charakteru operacji	Tak
11. konieczność zmiany strategii	Nie
12. Wpływa na określone grupy docelowe	Tak

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Zarówno wskaźniki realizacji celów, jak i budżetu są obecnie na dość niskim poziomie 30%. Ponad połowa środków w dyspozycji grupy przeznaczona jest na działania aktywizacyjne, co na tle większości grup na Dolnym Śląsku jest wynikiem dobrym. Zdecydowanie zbyt mało realizowanych jest natomiast projektów o charakterze innowacyjnym i rekomendowane jest zwiększenie ilości takich działań. Odnosi się to również do projektów współpracy, o których dofinansowanie jak dotąd nie występowało. Grupa starała się aktywizować społeczność lokalną poprzez projekty, skierowane do osób poniżej 26 roku życia (głównie dzieci), a także kobiet. Formą aktywizacji były najczęściej warsztaty (lepienie z gliny, metaloplastyka itp.). Rekomendowane jest, aby w przyszłości więcej środków skierowanych było na projekty pobudzające rozwój przedsiębiorczości, ponieważ z relacji pracownika opisywanej grupy obecnie osoby starające się o rozwój własnych firm napotykały na szereg problemów, głównie z zatrudnieniem pracowników.

Partnerstwo dla Doliny Baryczy

OBSZAR 1	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Liczba zadań	42
2. Liczba operacji	43%
3. Umiejętności i aktywizacja	26%
4. Podanie do publicznej wiadomości	Tak
5. Poziom realizacji przedsięwzięć i celów	1. 16% 2. 17%
6. Poziom realizacji budżetu	1. 16% 2. 17%
7. poziom realizacji budżetu na działania 4.1.3.	1. 87% 2. 51% 3. 68%
8. liczba innowacyjnych wniosków/wszystkie wnioski	27%
9. stan realizacji projektów współpracy	Raczej niski 1. 0% 2. 0%
10. innowacyjność charakteru operacji	Tak
11. konieczność zmiany strategii	Nie
12. Wpływa na określone grupy docelowe	Tak

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Wskaźniki realizacji celów oraz budżetu osiągnięte zostały na niskim poziomie. W przypadku projektów współpracy nie złożono jak dotąd wniosków o dofinansowanie tego typu przedsięwzięć, jednak są one wpisane w Lokalną Strategię Rozwoju, zatem rekomenduje się podjęcie takich działań w przyszłości. Dość dobre wyniki osiągnięto w przypadku doradztwa. Środki na ten cel zostały w większości rozliczone. Grupa realizuje projekty, które w dużej mierze skierowane są do kobiet i odbywa się to poprzez uczestnictwo w konkursach (na najbardziej aktywne sołectwo), w których promowane są produkty rękodzieła. Poza tym grupy takie jak osoby poniżej 26 roku życia korzystają z doradztwa w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, co przynosi już pozytywne efekty, jak np. przejmowanie przez młode osoby rodzinnych biznesów.

Stowarzyszenie „Ślężanie- Lokalna Grupa Działania”

OBSZAR 1	
Pytanie badawcze	odpowieź
1. Liczba zadań	13
2. Liczba operacji	44%
3. Umiejętności i aktywizacja	209 576,68 zł / 589 849,00 zł = 35,53%
4. Podanie do publicznej wiadomości	Tak
5. Poziom realizacji przedsięwzięć i celów	1. 50% 2. 60%
6. Poziom realizacji budżetu	1. 60% 2. 60%
7. poziom realizacji budżetu na działania 4.1.3.	1. 85% 2. 55% 3. 67%
8. liczba innowacyjnych wniosków/wszystkie wnioski	50%
9. stan realizacji projektów współpracy	Raczej niski 1. 15% 2. 15%
10. innowacyjność charakteru operacji	Tak
11. konieczność zmiany strategii	Nie
12. Wpływa na określone grupy docelowe	Tak

Wskaźniki realizacji budżetu oraz celów osiągnięto na średnim poziomie około 60 %. W wywiadzie IDI pracownik podkreślał, iż w toku realizacji budżetu występowały duże problemy z płynnością finansową, co zmuszało członków do korzystania ze składek członkowskich, które

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

musiały zostać podniesione. Z pewnością nie wpłynęło to pozytywnie na atmosferę współpracy w ramach grupy. Na tle większości omawianych Lokalnych Grup Działania realizowany jest wysoki, bo 50%-owy odsetek projektów o charakterze innowacyjnym. Warto zwrócić uwagę, iż jeden z większych tego typu projektów skierowany był do kobiet (Forum Kobiet Ślązańskich). Gorzej jest w przypadku projektów współpracy, których wskaźnik realizacji oszacowany został na raczej niskim poziomie 15% (tylko 15% ogólnego budżetu grupy zostało na te projekty przeznaczone). W przyszłości wdrożyć należy zwiększyć intensywność działań w zakresie współpracy regionalnej. Dobrze natomiast przebiegała realizacja doradztwa świadczonego przez grupę, ponieważ niespełna 70% dostępnych funduszy na te cele zostało już rozliczone.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Starorzecze Odry

OBSZAR 1	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Liczba zadań	4
2. Liczba operacji	32 wnioski - 90%
3. Umiejętności i aktywizacja	200 000 zł / 356 917 zł = 56,03%
4. Podanie do publicznej wiadomości	Tak
5. Poziom realizacji przedsięwzięć i celów	1. 30% 2. 30%
6. Poziom realizacji budżetu	1. 30% 2. 30%
7. poziom realizacji budżetu na działania 4.1.3.	1. 50% 2. 35% 3. 40%
8. liczba innowacyjnych wniosków/wszystkie wnioski	30%
9. stan realizacji projektów współpracy	Bardzo wysoki 1. 100% 2. 10%
10. innowacyjność charakteru operacji	Tak
11. konieczność zmiany strategii	Nie
12. Wpływa na określone grupy docelowe	Tak

Uwagę zwraca w tym przypadku wysoki odsetek kwot przeznaczonych na działania związane z aktywizacją i nabywaniem umiejętności wynoszący nieco przeszło 56%. Poziom realizacji wskaźników celów oraz budżetu określono natomiast na poziomie 30%, co jest wynikiem poniżej

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

średniej w stosunku to wszystkich omawianych grup i nie jest to poziom zadowalający. Blisko jedną trzecią realizowanych przedsięwzięć stanowią projekty o charakterze innowacyjnym, co wg relacji pracownika grupy wyraża się we współpracy z beneficjentami, nastawionej na skuteczne doradztwo w pisaniu wniosków o dofinansowanie.

Grupa wniosowała o przyznanie 100% możliwej do wykorzystania kwoty na projekty współpracy jednak otrzymała tylko 10% z możliwej do uzyskania puli. Jak podkreślił pracownik biura grupy, wskaźniki osiągnięto dotychczas na poziomie bardzo wysokim.

Swoimi działaniami omawiana grupa obejmuje przede wszystkim kobiety. Dzieje się to za sprawą projektów kół gospodyń wiejskich, małych stowarzyszeń, doradztwa i szkoleń. Ponadto projekty obejmują osoby poniżej 26 roku życia oraz powyżej 50 roku życia. Zwłaszcza młodzi ludzie, masowo uczestniczą w szkoleniach z tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorczości. Jest za to zatem dobry przykład kompleksowego podejścia.

Fundacja „Kłodzka Wstęga Sudetów” - Lokalna Grupa Działania

OBSZAR 1	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Liczba zadań	4
2. Liczba operacji	34 /53 = 64,15%
3. Umiejętności i aktywizacja	149 012,97 zł / 760 598,52 zł = 20%
4. Podanie do publicznej wiadomości	Tak
5. Poziom realizacji przedsięwzięć i celów	1. 12% 2. 12%
6. Poziom realizacji budżetu	1. 12% 2. 12%
7. poziom realizacji budżetu na działania 4.1.3.	1. 144,99% 2. 61,05% 3. 27,18%
8. liczba innowacyjnych wniosków/wszystkie wnioski	40,14%
9. stan realizacji projektów współpracy	Bardzo niski 1. 0% 2. 0%
10. innowacyjność charakteru operacji	Tak
11. konieczność zmiany strategii	Nie
12. Wpływa na określone grupy docelowe	Tak

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Podobnie, jak w przypadku większości analizowanych grup środki przeznaczone na działania związane z aktywizacją i nabywaniem umiejętności są niewielkie i warto aby w przyszłości zwiększyć ich udział na te właśnie działania. Zdecydowanie niskie są poziomy wskaźników realizacji celów ora budżetu, zatem konieczne dołożenie starań, aby dostępny budżet zrealizować w najlepszy możliwy sposób. Można to częściowo osiągnąć głównie poprzez realizację projektów współpracy, które wpisane są w LRS, natomiast nie wystąpiono jak dotąd z wnioskami o ich dofinansowanie.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Kraina Łęgów Odrzańskich”

OBSZAR 1	
Pytanie badawcze	odpowieź
1. Liczba zadań	4
2. Liczba operacji	34 /48 = 18%
3. Umiejętności i aktywizacja	754 617,42 zł / 1 999 338,23 zł = 37,74%
4. Podanie do publicznej wiadomości	Tak
5. Poziom realizacji przedsięwzięć i celów	59% 63%
6. Poziom realizacji budżetu	68% 64%
7. poziom realizacji budżetu na działania 4.1.3.	105% 95% 78%
8. liczba innowacyjnych wniosków/wszystkie wnioski	52%
9. stan realizacji projektów współpracy	Raczej niski 1. 100% 2. 100%
10. innowacyjność charakteru operacji	Tak
11. konieczność zmiany strategii	Nie
12. Wpływa na określone grupy docelowe	Tak

Wskaźniki realizacji celów oraz budżetu zostały osiągnięte jak dotąd na poziomie średnim, co jest wynikiem raczej zadowalającym. Stosunkowo dużo, bo blisko 38% środków, którymi dysponuje omawiane LGD przeznaczone jest na działania związane z aktywizacją i nabywaniem umiejętności i należy ocenić to raczej pozytywnie. Podobnie w przypadku odsetka projektów o charakterze innowacyjnym, który przekracza 50%, zatem jest to wynik zdecydowanie dobry. Do

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

tych projektów należy m.in.: wykorzystywanie nowych technologii w promowaniu walorów turystycznych regionu, tworzenie muzyki z lokalnymi artystami, wykorzystywanie facebooka jako formy promocji i komunikacji. Grupa sprawnie realizowała działania związane z doradztwem co wyraża się w wysoki, blisko 80%-owym poziomie rozliczenia środków na te cele. Pomimo, iż otrzymano 100% możliwych do uzyskania środków na poczet realizacji projektów współpracy, poziom ich realizacji ocenia się jako raczej niski. Należy zatem podjąć działania usprawniające proces tych zadań.

Omawiana grupa stara się aktywizować poprzez projekty kobiety, osoby do 26 roku życia oraz po 50 roku życia. Gorzej wypada realizacja projektów skierowanych na rozwój przedsiębiorczości. Z relacji pracownika grupy wynika, iż w regionie ciężko przyjmują się działalności o charakterze pozarolniczym, lub agroturystycznym, ponieważ trudno jest znaleźć odbiorców tego typu usług.

Liczba zadań

Najwięcej zadań określonych w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji, na którą LGD została przyznana pomoc finansowa w ramach szkoleń w zakresie przygotowania wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” wskazało „Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania- Partnerstwo Izerskie” (64), najmniej zaś zostało wskazanych przez Lokalną Grupę Działania „Partnerstwo Sowiogórskie”.

Poziom realizacji wskaźników

Najlepiej wśród realizacji wskaźników wypada „Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Wrzosowa Kraina”, gdzie wszystkie z wymienionych wskaźników zostały zrealizowane już w wysoko ponad 100%. Średni poziom wskaźników realizacji przedsięwzięć dla wszystkich LGD prezentuje się następująco:

- Wskaźniki produktu: 52,38%,
- Wskaźniki rezultatu: 64,27%.

Należy również zaznaczyć, że wśród 19 badanych LGD najlepiej realizowany jest „poziom realizacji przedsięwzięć i celów dla wskaźników rezultatu”, co oznacza iż dobrze radzą sobie one z realizacją celów i większość z nich osiągają. Działania te powinny być widoczne dla społeczności lokalnych i, co zostanie wykazane w dalszej części raportu, są zauważane i doceniane przez większość respondentów. Ocena efektów działalności i rozpoznawalność efektów jest jednak na poziomie średnim i należy dążyć do zwiększenia świadomości mieszkańców na temat poprzez kampanię informacyjno-promocyjną.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Budżet LSR

W umowach o warunkach i sposobie realizacji Lokalnych Strategii Rozwoju, które zostały zawarte z poszczególnymi LGD został określony między innymi limit środków finansowych przyznanych na realizację Osi 4. W skład tych limitów wchodzi zarówno wdrażanie LGD, jak również ich funkcjonowanie. Limity środków na działanie Osi 4 zostały podzielone w następujący sposób:

- działanie 4.1/4.1.3 - Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju (w tym różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej, tworzenie i rozwój mikro przedsiębiorstw, odnowa i rozwój wsi, „Małe Projekty”),

Generalizując, najlepiej wypadły tutaj projekty dotyczące odnowy i rozwoju wsi. Dzięki nim zdołano zaktywizować do pracy na rzecz regionu różne grupy docelowe, w tym kobiety młodsze, ale też i osoby starsze. W przyszłości warto jest zatem kontynuować realizację tego typu przedsięwzięć, ponieważ spełniają one ważną rolę dla rozwoju regionu.

- działanie 4.3.1 funkcjonowanie LGD: 4.2.1 - wdrażanie projektów współpracy (w tym koszty bieżące, nabywanie umiejętności i aktywizacja)

Szczególnie mało realizowanych jest projektów współpracy. Często nawet kiedy ich realizacji wpisana jest w Lokalne Strategie Rozwoju, Grupy nie składały dotąd wniosków o ich dofinansowanie. Wskazane jest aby w przyszłości położono nacisk na ten element, ponieważ współpraca różnych podmiotów na terenach wiejskich jest bardzo istotnym czynnikiem zmiany ich kondycji oraz sytuacji mieszkańców.

W większości przypadków całkowity limit mniejszy jest w planowanym roku 2013 (w stosunku do roku 2012). W budżecie, jakim gospodaruje LGD, można wyodrębnić 2 rodzaje środków ze względu na ich przeznaczenie:

1. środki na realizację celów LSR,
2. środki na funkcjonowanie LGD.

Nie wszystkie Lokalne Grupy Działania określiły budżet celów ogólnych i przedsięwzięć. Budżet najwyższy posiada „Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania- Partnerstwo Izerskie” jest ona na poziomie powyżej 180 mln zł. W przypadku przedstawienia omawianych budżetów, schematy te różnią się w poszczególnych sprawozdaniach. Pomimo, że większość Lokalnych Grup Działania podała dokładny budżet to w omawianych dokumentach, przedstawione kwestie finansowe zostały dodatkowo rozbite na poszczególne działania.

Większość Grup wykorzystwała dotychczas ok. połowy budżetu na wszystkie cele łącznie. Niższy poziom osiągnięty został w przypadku projektów innowacyjnych, których duża część nie została

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

rozliczona od około roku. Wpływ na to mogła mieć zbyt mała liczba zatrudnionych osób, a także niewystarczające przeszkolenie pracowników w formalnych kwestiach związanych z realizacją zadań.

Jeżeli chodzi o poziom realizacji budżetu przedsięwzięć i celów szczegółowych określonych w LSR, średnie wskaźniki wynoszą dla wszystkich LGD:

- Dla budżetu przedsięwzięć: 45,2%,
- Dla budżetu celów szczegółowych: 40,88%.

Jest on o około 15% niższy niż poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu, co sugerować może, iż za określoną ilość funduszy udało się zrealizować więcej niż zakładano we wnioskach o dofinansowanie. Wynikać to może chociażby z niższych o zakładanych stawek uzyskiwanych w drodze przetargów na realizację poszczególnych zadań.

Wysokość pomocy finansowej

Przedstawiciele LGD, którzy brali udział w badaniu zadeklarowali, że w strukturze procentowej największa część wnioskowanych środków finansowych przypada na pomoc finansową w ramach poddziałania 4.1.3 w stosunku do kwoty określonej w budżecie LSR. Określona została również liczba innowacyjnych wniosków o przyznanie pomocy w ramach poddziałania 4.1.3 w stosunku do kwoty określonej w budżecie LSR na to działanie. W tym zakresie również wszyscy przedstawiciele LGD są zdania, że kryteria wyboru operacji stosowane w LGD odwołują się również do ich innowacyjnego charakteru.

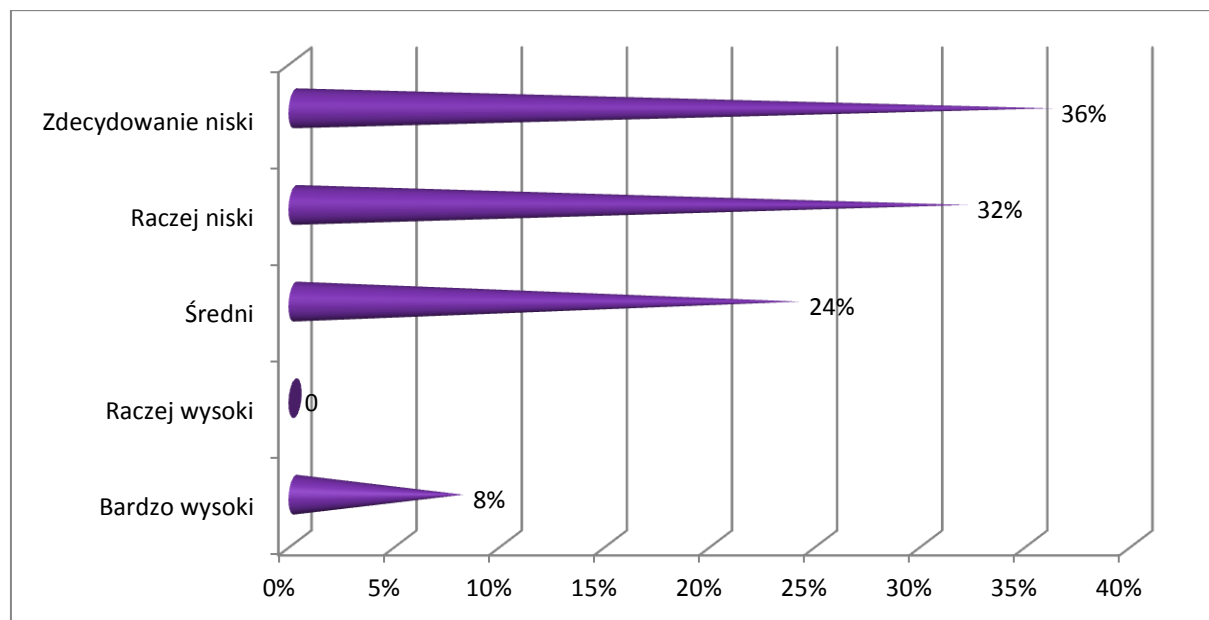
We wszystkich kategoriach najwyższą wnioskowaną pomoc oraz liczbę innowacyjnych wniosków wskazało Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Kwiatu Lnu.

Stan realizacji projektów współpracy

Stanu realizacji poziomu projektów współpracy określony na podstawie przedstawionych zestawień przedstawia poniższy wykres.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Wykres 1. Ocena aktualnego stanu poziomu realizacji projektów współpracy, dane na podstawie badania CAWI.

Źródło: opracowanie własne

Większość uczestników badania zadeklarowała, że poziom realizacji projektów współpracy jest zdecydowanie niski, tego zdania jest aż 36% ankietowanych. Równie liczną grupę zajęli przedstawiciele LGD, którzy są zdania, iż poziom realizacji jest raczej niski. W mniejszości znalazły się odpowiedzi pozytywne, wskazujące, że poziom realizacji jest wysoki (8%). Konieczne jest zatem aby w przyszłości położyć większy nacisk na tego typu projekty.

Podsumowanie w kontekście celu 1

Badanie stopnia zaawansowania realizacji przedsięwzięć, celów szczegółowych i celów ogólnych określonych w LGD

Poziom realizacji budżetu, poziom osiągnięć celów i stan zaawansowania realizacji przedsięwzięć

Poziom realizacji można określić jako średni co wynika zarówno z danych uzyskanych z raportów sprawozdawczych, jak i badań ilościowych i jakościowych. Ankietowani twierdzą, że poziom realizacji mógłby być wyższy, nie są również w stanie podać szczegółowych danych na ten temat. Na szczególną uwagę zwraca fakt, iż duża ilość

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

	wnioseków nie została dotąd rozliczona, nawet tych z roku 2011.
<i>Innowacyjny charakter LSR</i>	Zdecydowana większość przedstawicieli LGD deklaruje, że kryteria wyboru stosowane przez organ decyzyjny odwołują się do innowacyjnego charakteru operacji.
<i>Grupy docelowe PROW 2007-2013</i>	Realizacja przedsięwzięć określonych w LSR ma głównie wpływ na organizacje pozarządowe. Wpływ na pozostałe grupy (kobiety, osoby starsze, osoby do 26 roku, niepełnosprawni, przedsiębiorcy) jest niezamierzony, brakuje celowych zadań w tym zakresie.

Podsumowując niniejszy rozdział należy stwierdzić, że wskaźniki w nim zawarte realizowane są na poziomie średnim, co z relacji wielu przedstawicieli grup wynika często ilości biurokracji oraz długość trwania poszczególnych procedur, w tym głównie weryfikacji wniosków o dofinansowanie. Instytucją w której opóźnienia są największe jest zdaniem przedstawicieli LGD, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Należy więc zbadać tę Instytucję pod kątem możliwych do przeprowadzenia zmian przyspieszających rozpatrywanie wniosków o dofinansowanie i płatność. Należy określić możliwości przeniesienia części kompetencji na LGD.

Warto zwrócić uwagę na wysoki procent oddziaływania przedsięwzięć na organizacje pozarządowe, który znacznie przewyższa oddziaływania na pozostałe grupy. Jak wynika z badań jakościowych sytuacja przedstawia się w ten sposób, ponieważ zdaniem przedstawicieli LGD to organizacje pozarządowe są i powinny być głównymi odbiorcami ich działań, ze względu na swój potencjał. Należy położyć nacisk na realizację projektów do nich skierowanych.

Pomimo obecności zapisów w większości LSR na temat realizacji projektów współpracy, znaczna większość LGD nie realizuje ich, lub realizuje w osiągając niewielkie wskaźniki. Charakter Lokalnych Grup Działania, które z definicji powinny współdziałać na rzecz dobra lokalnego ma za zadanie wymusić na członkach poszczególnych grup rzeczywistą współpracę w ramach projektów. Jest to warunek konieczny do usprawnienia realizacji poszczególnych LSR.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

4.2. Ocena skuteczności działania LGD z siedzibą na obszarze województwa dolnośląskiego.

Grupa respondencka: przedstawiciele LGD

W niniejszym rozdziale zaprezentowana została skuteczność poszczególnych LGD ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonowania organów LGD, działalności biura LGD, stanu zatrudnienia, a także liczby złożonych wniosków. Dane zostały przedstawione na podstawie analizy desk research, badania ilościowego CAWI oraz badania jakościowego. Wyniki przedstawione są dla każdej LGD.

„Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Ducha Gór”

OBSZAR 2	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Jaka jest średnia wielkość zatrudnienia w przeliczeniu na pełne etaty w LGD?	1,6
2. Jaka jest liczba osób korzystających z bezpłatnego doradztwa świadczonego przez LGD?	Od 10 do 15 osób
3. Jaka jest średnia frekwencja członków organu decyzyjnego oraz osób reprezentujących członków tego organu na posiedzeniach organu decyzyjnego dotyczącego wyboru operacji w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt. 21 ustawy.	50% – 69%
4. Jaka jest liczba (ewent. średnia liczba) wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 4.1.3 Wdrażanie LSR, złożonych do LGD, przypadające na 1 pracownika w LGD w porównaniu z odsetkiem operacji objętych wnioskami o przyznanie pomocy finansowej w ramach działania 4.1.3, które zostały wybrane przez LGD, w ramach których świadczone były w biurach LGD usługi doradcze, a na realizację których przyznana została taka pomoc?	44,4 na 1 pracownika. Odsetek 52,86%
5. Jaki jest koszt zadań określonych w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji, na którą LGD została przyznana pomoc finansowa w ramach działania 4.3.1, polegających na przeprowadzeniu szkoleń w zakresie przygotowania wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 4.1.3 przypadający na 1 wnioskodawcę w ramach działania 4.1.3 Wdrażanie LSR (wnioski złożone do LGD) w porównaniu z odsetkiem operacji objętych wnioskami o przyznanie pomocy	Faktycznie wydane środki: 4.900 zł, na złożonych 71 wniosków, FAKTYCZNY ŚREDNI koszt szkolenia: 69,01 zł

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

finansowej w ramach działania 4.1.3, które zostały wybrane przez LGD, a na realizację których została przyznana taka pomoc?	
6. Jaki jest odsetek wniosków o przyznanie pomocy w ramach Działania 4.1.3, w ramach których świadczone były w biurze LGD usługi doradcze, na które przyznano pomoc, w stosunku do wniosków wybranych przez LGD w ramach których świadczone były w biurze LGD usługi doradcze?	52,95%
7. Czy LGD biorą udział w charakterze wystawcy na targach, które odbyły się: 1. na obszarze województwa, w którym LGD posiada siedzibę, 2. poza obszarem województwa, na którym LGD posiada siedzibę, 3. poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej?	1. tak 2. tak 3. tak
8. Czy LGD korzystają z innych środków publicznych (poza PROW 2007-2013), jeśli tak to należy podać ich źródło oraz wielkość oraz proporcje w stosunku do budżetu PROW 2007-2013	Tak, Fundusz Inicjatyw Obywatelskich
9. Czy LGD współdziałały z innymi LGD w ramach organizacji zrzeszających LGD?	tak

Doradztwo świadczone w omawianej grupie cieszy się zainteresowaniem średnio 10-15 osób. Największym zainteresowaniem, jeżeli chodzi o doradztwo, cieszą się małe projekty oraz rozwój mikroprzedsiębiorstw. Osoby które korzystają z tej formy pomocy to najczęściej działacze organizacji pozarządowych, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Należy to ocenić pozytywnie, ponieważ działalność tych podmiotów, szczególnie NGO, jest z definicji skierowana prospołecznie. Powinno się to zatem przyczynić do rozwoju społeczności lokalnej.

Swoją działalność grupa promuje na terenie województwa, poza nim, a także za granicą co jest zdecydowanie dobrą formą reklamy, szczególnie dla lokalnych przedsiębiorców.

„Lokalna Grupa Działania Dobra Widawa”

OBSZAR 2	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Wielkość zatrudnienia	3-5
2. Liczba osób korzystających z bezpłatnego doradztwa	Od 6 do 10 osób
3. Frekwencja członków organu decyzyjnego podczas posiedzeń	50% – 69%
4. Liczba wniosków na jednego pracownika w ramach działania	85 na 1 pracownika

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

4.1.3.	
5. koszt zadań - działanie 4.1.3.	29974,19
6. odsetek wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 4.1.3.	80%
7. udział w charakterze wystawcy - lokalnie - krajowo - międzynarodowo	1. tak 2. tak 3. tak
8. korzystanie z innych środków poza PROW	Tak, składki członkowskie
9. współdziałanie z innymi LGD	Dolnośląska sieć LGD

Uwagę zwraca w tym przypadku fakt dużego obciążenia pracą pracowników. Jak pokazują jednak wskaźniki obszaru pierwszego, stopień realizacji budżetu oraz celów jest na zadowalającym poziomie. Świadczy to o dużej sprawności kadry w wykonywaniu swoich obowiązków.

Aby zwiększyć skuteczność wdrażania LSR należy położyć większy nacisk na działania informacyjne, skierowane szczególnie do rolników. Obszar działania posiada niewielkie tradycje turystyczne, co pociąga za sobą mniejszą świadomość mieszkańców co do możliwości wykorzystania walorów przyrodniczych regionu. Konieczne jest zatem podjęcie działań promocyjnych skierowanych do rolników na temat możliwości, jakie niesie ze sobą np. zakładanie gospodarstw agroturystycznych. Obecnie brak jest wiedzy i świadomości mieszkańców na ten temat. Pozytywnie ocenić należy obecność przedstawicieli grupy na targach regionalnych, ponadregionalnych oraz promocję poza granicami Polski.

Lokalna Grupa Działania na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Gmin Kąty Wrocławskie, Kobierzyce, Siechnice, Żórawina- Lider 4A

OBSZAR 2	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Wielkość zatrudnienia	2
2. Liczba osób korzystających z bezpłatnego doradztwa	Od 10 do 15 osób
3. Frekwencja członków organu decyzyjnego podczas posiedzeń	70% – 89%
4. Liczba wniosków na jednego pracownika w ramach działania 4.1.3.	48,5 na pełen etat
5. koszt zadań - działanie 4.1.3.	6907,62 zł (koszt 20 szkoleń)
6. odsetek wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 4.1.3.	100%
7. udział w charakterze wystawcy	1. tak

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

- lokalnie - krajowo - międzynarodowo	2. tak 3. nie
8. korzystanie z innych środków poza PROW	PO KL
9. współdziałanie z innymi LGD	Dolnośląska sieć LGD

Badana grupa od 2009 roku działa dość pręźnie jeżeli chodzi o doradztwo. W ubiegłych latach prowadzone one było poprzez konsultantów w każdej gminie, natomiast obecnie jest ono realizowane na miejscu w biurze. Podkreślić należy duże doświadczenie pracowników w udzielaniu doradztwa i ich wyraźną dbałość o znajomość przepisów i bycie na bieżąco z najnowszymi ich zmianami. Z pewnością może to wpływać na jakość wniosków o dofinansowanie formułowanych przy takiej pomocy przez beneficjentów oraz a także na stopień zainteresowania korzystania z doradztwa. Z ewaluacji wewnętrznej wynika, iż od 2009 roku z usługi tej skorzystało około 500 osób. Sprawność w poruszaniu się na polu pozyskiwania środków spowodować mogła także decyzję o aplikowanie o środki z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Podobnie jak większość badanych grup Lider A4 współpracuje z Dolnośląską siecią LGD. Swoją działalność promuje na terenie województwa oraz poza nim. Z ankiety CAWI wynika, iż promocja nie odbywa się poza granicami kraju, jednak pewną jej formą, wg wywiadu IDI, jest uczestnictwo w targach pogranicza Polsko-czeskiego organizowanych w Prudniku. Podczas nich organizatorzy nieodpłatnie przygotowują stoisko z banerem dla wystawców. Należy to ocenić jako dobrą praktykę i podobnych okazji do promocji powinny szukać pozostałe Lokalne Grupy Działania w województwie, zlokalizowanym notabene przy granicy z Niemcami oraz Czechami.

Lokalna Grupa Działania „Ujście Baryczy” Gmin Góra- Niechlów- Wąsosz

OBSZAR 2	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Wielkość zatrudnienia	1
2. Liczba osób korzystających z bezpłatnego doradztwa	Od 16 do 20 osób
3. Frekwencja członków organu decyzyjnego podczas posiedzeń	70% – 89%
4. Liczba wniosków na jednego pracownika w ramach działania 4.1.3.	10
5. koszt zadań - działanie 4.1.3.	13 169,05 zł
6. odsetek wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 4.1.3.	90%
7. udział w charakterze wystawcy - lokalnie	1. tak 2. nie

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

- krajowo - międzynarodowo	3. nie
8. korzystanie z innych środków poza PROW	nie
9. współdziałanie z innymi LGD	Dolnośląska sieć LGD

Doradztwo świadczone przez powyższe LGD udzielane jest indywidualnie, po uprzednim umówieniu z potencjalnym beneficjentem, również telefonicznie oraz na miejscu w biurze grupy. Udziela go jedna osoba, którą jest kierownik biura, lub asystent kierownika posiadający niezbędną wiedzę. Wątpliwie przeznaczyć środki na zatrudnienie dodatkowego pracownika, ponieważ zwłaszcza w czasie naboru z doradztwa korzysta dość dużo osób i trudniej jest wówczas podołać wszystkim obowiązkom statutowym. Grupa promuje swoją działalność tylko na terenie Dolnego Śląska. Spowodowane jest zbyt skromną ofertą produktów regionalnych, którymi grupa może się poszczycić. Podobnie jak projekty związane z rozwojem turystyki, są to elementy działalności, które nie rozwinęły się tutaj jak dotąd na zadowalającym poziomie. Należy więc położyć większy nacisk na realizację projektów z tego zakresu.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Szlakiem Granitu”

OBSZAR 2	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Wielkość zatrudnienia	2,25
2. Liczba osób korzystających z bezpłatnego doradztwa	Powyżej 21
3. Frekwencja członków organu decyzyjnego podczas posiedzeń	70% – 89%
4. Liczba wniosków na jednego pracownika w ramach działania 4.1.3.	45
5. koszt zadań - działanie 4.1.3.	LGD posiada kwotę 9 665 004 zł, na szkolenia w zakresie przygotowania wniosków wydatkowano kwotę : 16 717,83zł
6. odsetek wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 4.1.3.	40%
7. udział w charakterze wystawcy - lokalnie - krajowo - międzynarodowo	1. tak 2. nie 3. nie
8. korzystanie z innych środków poza PROW	nie
9. współdziałanie z innymi LGD	nie

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Badana grupa odznacza się stosunkowo wysoką frekwencją potencjalnych beneficjentów zainteresowanych korzystaniem doradztwa. W praktyce usługę tę świadczą dwie osoby zatrudnione na etat. Wobec wysokiego zainteresowania doradztwem warto, aby zwiększyć zatrudnienie o dodatkowy etat. Grupa nie prowadzi działalności wystawowo-promocyjnej poza Dolnym Śląskiem. Pracownik LGD podkreślał w wywiadzie IDI, iż jego instytucja dopiero uczy się sposobów promocji i uczy się do niej odpowiednio przygotowana jedynie na terenie regionu. Towarami, jakie promowane były dotychczas były lokalne produkty spożywcze, wytwory rękodzielnictwa w tym wytwory z tytułowego granitu. Ich wytwarzanie to szansa aktywizację zarówno kobiet, osób do 26 roku życia oraz osób starszych.

Grupa nie korzysta z innych źródeł finansowania, ponieważ jak stwierdził pracownik, posiada negatywne doświadczenie w korzystaniu z funduszy Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Od niedawna nawiązała współpracę z lokalnymi organizacjami pozarządowymi w celu promowania produktu lokalnego.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Integracja Turystyka”

OBSZAR 2	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Wielkość zatrudnienia	1
2. Liczba osób korzystających z bezpłatnego doradztwa	Od 6 do 10 osób
3. Frekwencja członków organu decyzyjnego podczas posiedzeń	70% – 89%
4. Liczba wniosków na jednego pracownika w ramach działania 4.1.3.	45 wniosków dofinansowanych na 64 złożone
5. koszt zadań - działanie 4.1.3.	Przeprowadzono 3 szkolenia na łączną kwotę 8 089,78 zł, natomiast pomoc finansową przyznano 46 wniosków na 64 złożone.
6. odsetek wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 4.1.3.	100%
7. udział w charakterze wystawcy - lokalnie - krajowo - międzynarodowo	1. tak 2. tak 3. nie
8. korzystanie z innych środków poza PROW	PO KL, PO FIO
9. współdziałanie z innymi LGD	Tak, z siecią Dolnośląskich LGD

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Obowiązki wypełniane przez powyższą grupę pełni jedna osoba zatrudniona na etat. Obsługuje ona interesantów korzystających z doradztwa w zakresie pisania wniosków o dofinansowanie. Grupa korzysta z zewnętrznych źródeł finansowania, takich jak Program Operacyjny Kapitał Ludzki oraz Fundusz Inicjatyw Obywatelskich co może świadczyć o sprawności w opracowywaniu dokumentacji aplikacyjnych. Współpraca prowadzona jest z Dolnośląską siecią partnerstw LGD. Organ decyzyjne dość aktywnie angażuje się w pracę grupy. Na posiedzeniach frekwencja jest dość wysoka na poziomie od 70% do 89%. Grupa prowadzi działalność promocyjną na terenie województwa oraz poza nim, jednak nie jest obecna na wystawach i targach zagranicznych.

„Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania- Partnerstwo Izerskie”

OBSZAR 2	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Wielkość zatrudnienia	6 osób
2. Liczba osób korzystających z bezpłatnego doradztwa	Od 16 do 20 osób
3. Frekwencja członków organu decyzyjnego podczas posiedzeń	70% – 89%
4. Liczba wniosków na jednego pracownika w ramach działania 4.1.3.	34,2 wniosku na osobę
5. koszt zadań - działanie 4.1.3.	Koszt zadań 58 167,94 zł Operacje objęte wnioskami o przyznanie pomocy na kwotę 7 443 987,00 zł
6. odsetek wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 4.1.3.	80%
7. udział w charakterze wystawcy - lokalnie - krajowo - międzynarodowo	1. tak 2. tak 3. tak
8. korzystanie z innych środków poza PROW	nie
9. współdziałanie z innymi LGD	Tak, z siecią Dolnośląskich LGD, KSOW

Doradztwo udzielane przez pracowników grupy świadczone jest bezpośrednio w siedzibie oraz poprzez kontakt telefoniczny. Liczba pracowników jest dość duża i pozwala na umiejętne rozłożeni obowiązków, nie powodując nadmiaru pracy. Grupa promuje swoją działalność na terenie województwa, poza nim a także za granicą, w Niemczech. Uczestnictwo w takich akcjach przekłada się na wzrost zainteresowania turystyką w regionie. Pracownicy otrzymują wiele maili

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

z pytaniami, gdzie warto pojechać, co można polecić. O ile rozwój turystyki przebiega zgodnie z oczekiwaniami, problemy występują przy projektach dotyczących rozwoju mikroprzedsiębiorczości. Należy zatem w przyszłości postawić na działania zmierzające ku aktywizacji społeczności lokalnej do zakładania własnych firm, w tym, głównie opierając się na walorach turystycznych, do działalności agroturystycznej. Grupa prowadzi współpracę z siecią Dolnośląskich LGD a także z Krajowym systemem obszarów wiejskich, co wyraża się w wysokości (68% dostępnej puli) budżetu przeznaczanego na te projekty.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Qwsi”

OBSZAR 2	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Wielkość zatrudnienia	3-5 osób
2. Liczba osób korzystających z bezpłatnego doradztwa	9
3. Frekwencja członków organu decyzyjnego podczas posiedzeń	50% – 69%
4. Liczba wniosków na jednego pracownika w ramach działania 4.1.3.	59 wniosków na osobę
5. koszt zadań - działanie 4.1.3.	22410,33 zł (do 2015 r.), złożonych zostało 118 wniosków
6. odsetek wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 4.1.3.	89,4%
7. udział w charakterze wystawcy - lokalnie - krajowo - międzynarodowo	1. tak 2. tak 3. tak
8. korzystanie z innych środków poza PROW	nie
9. współdziałanie z innymi LGD	Tak, z siecią Dolnośląskich LGD

Zainteresowanie doradztwem świadczonym przez grupę jest dość duże. Pracownicy ukierunkowują potencjalnych beneficjentów na docelowy obszar zamierzonego działania. Petenci otrzymują w wersji elektronicznej wniosek oraz instrukcję jego opracowania i proszeni są o zwracanie się o pomoc w przypadku niejasności. Posiedzenia rady zawsze odbywały się przy frekwencji umożliwiającej podejmowanie wiążących decyzji, jednak na tle większości jest ona nieco niższa od średniej. Omawiana Grupa bierze promuje swoją działalność na terenie województwa, poza nim a także za granicą. Dzięki uczestnictwu w nich w wzrosło zainteresowanie turystyką w regionie (spływy kajakowe, pontonowe). Najbardziej skuteczną formą aktywizacji mieszkańców są w tym przypadku szkolenia. Jako że grupa ma możliwość

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

nieodpłatnego korzystania z dużego lokalu udostępnianego w jednym z starostw, warto kontynuować te działania, pod warunkiem zgłoszenia odpowiedniej liczby chętnych. W tym celu należy inwestować w internetowe formy komunikacji, ponieważ z relacji pracownika LGD przyciąga ona dość dużo zainteresowanych. Niemniej jednak działania promowane są za pośrednictwem wszelkich dostępnych form komunikacji.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Wrzosowa Kraina”

OBSZAR 2	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Wielkość zatrudnienia	3
2. Liczba osób korzystających z bezpłatnego doradztwa	10-15 osób
3. Frekwencja członków organu decyzyjnego podczas posiedzeń	50% – 69%
4. Liczba wniosków na jednego pracownika w ramach działania 4.1.3.	31,66 wniosku na osobę
5. koszt zadań - działanie 4.1.3.	4800zł + 8000 zł doradztwo
6. odsetek wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 4.1.3.	70%
7. udział w charakterze wystawcy - lokalnie - krajowo - międzynarodowo	1. tak 2. tak 3. tak
8. korzystanie z innych środków poza PROW	nie
9. współdziałanie z innymi LGD	Tak, z siecią Dolnośląskich Partnerstw LGD

Doradztwo jest kluczową formą działalności omawianej grupy. Potencjalni beneficjenci korzystają z niego w ramach wszystkich 4 działań opisanych w Lokalnej Strategii Rozwoju. W okresie naboru korzysta z niego około 20 osób, natomiast kiedy nie jest prowadzony – około 10. Interesantów obsługują 3 osoby zatrudnione na etat, co przy przedstawionej liczbie potencjalnych beneficjentów nie powoduje przeciążenia pracowników obowiązkami. Na jedną osobę przypada przeszło 30 wniosków o dofinansowanie. Grupa promuje swoją działalność na targach na terenie województwa, na terenie kraju oraz za granicą oraz stosuje szeroki wachlarz form komunikacji w celu poinformowania o działalności mieszkańców regionu. Najbardziej stawia na formę internetową, jako narzędzie komunikacji z ludźmi młodymi. Ponadto nawiązana

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

została współpraca z Dolnośląską Siecią Partnerstw LGD, jednak niski poziom osiągniętych wskaźników projektów współpracy wskazuje, iż należy wzmocnić działania w tym zakresie.

Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczewskie”

OBSZAR 2	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Wielkość zatrudnienia	2 osoby
2. Liczba osób korzystających z bezpłatnego doradztwa	Od 3 do 5 osób
3. Frekwencja członków organu decyzyjnego podczas posiedzeń	70% – 89%
4. Liczba wniosków na jednego pracownika w ramach działania 4.1.3.	52 wniosków na osobę
5. koszt zadań - działanie 4.1.3.	13739,64 zł
6. odsetek wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 4.1.3.	100%
7. udział w charakterze wystawcy - lokalnie - krajowo - międzynarodowo	1. tak 2. tak 3. nie
8. korzystanie z innych środków poza PROW	nie
9. współdziałanie z innymi LGD	Tak, z siecią Dolnośląskich Partnerstw LGD

W przypadku omawianego LGD doradztwo cieszyło się dotąd dużym zainteresowaniem. Pomimo udzielanych rekomendacji przy założeniach do projektów nie udało się zrealizować wszystkich celów ujętych w LSR, głównie związanych z turystyką a w szczególności zadaniami mogącymi długotrwale przynosić dochód dla regionu, jak np. tworzenie i rozwój działalności agroturystycznej. Należy więc w przyszłości położyć nacisk na świadczenie doradztwa dla osób chcących rozpoczynać działalność pozarolniczą, co stanowić może alternatywę dla obecnie realizowanych w regionie działań.

Grupa promuje swoją działalność poprzez uczestnictwo w imprezach wystawienniczych o randze wojewódzkiej oraz krajowej, w zależności od własnych możliwości finansowych. Należy wyróżnić aktywność podczas lokalnych wydarzeń kulturalnych.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Problemem zgłoszonym podczas wywiadu IDI jest okres rozpatrywania zgłoszonych wniosków przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa co ma wpływ na tempo realizacji długoterminowych założeń LSR.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Kwiatu Lnu

OBSZAR 2	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Wielkość zatrudnienia	3-5
2. Liczba osób korzystających z bezpłatnego doradztwa	Od 10 do 15 osób
3. Frekwencja członków organu decyzyjnego podczas posiedzeń	70% – 89%
4. Liczba wniosków na jednego pracownika w ramach działania 4.1.3.	35 wniosków na osobę
5. koszt zadań - działanie 4.1.3.	5077,53 zł
6. odsetek wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 4.1.3.	100%
7. udział w charakterze wystawcy - lokalnie - krajowo - międzynarodowo	1. tak 2. tak 3. tak
8. korzystanie z innych środków poza PROW	nie
9. współdziałanie z innymi LGD	Tak, z siecią Dolnośląskich Partnerstw LGD

Doradztwo w przypadku powyższego LGD realizowane jest niemal wyłącznie na miejscu i w okresie naborów korzysta z niego przeciętnie od 10 do 15 osób. Może to świadczyć o indywidualnym traktowaniu potencjalnych beneficjentów, co należy uznać za działanie pozytywne. Uwagę zwraca fakt, iż bardzo niski jest odsetek wniosków które otrzymały dofinansowanie w ramach rozwoju mikroprzedsiębiorstw. Należy poprawić działania szkoleniowe w tym zakresie.

Frekwencja członków organu decyzyjnego podczas posiedzeń zarządu jest na dość wysokim poziomie od 70 do 89%. Podczas większości zebrań obecne są wszystkie osoby.

Grupa promuje swoją działalność na targach i wystawach o charakterze lokalnym, ogólnopolskim oraz międzynarodowym. Prezentowane są wówczas głównie turystyczne walory regionu. Współpraca prowadzona jest m.in. przy organizacji krajowych.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

„Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Kraina Wzgórz Trzebnickich”

OBSZAR 2	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Wielkość zatrudnienia	3
2. Liczba osób korzystających z bezpłatnego doradztwa	Od 10 do 15 osób
3. Frekwencja członków organu decyzyjnego podczas posiedzeń	50% – 69%
4. Liczba wniosków na jednego pracownika w ramach działania 4.1.3.	43 wniosków na osobę
5. koszt zadań - działanie 4.1.3.	6 000 zł – 50 zł na jeden złożony wniosek
6. odsetek wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 4.1.3.	30%
7. udział w charakterze wystawcy - lokalnie - krajowo - międzynarodowo	1. nie 2. nie 3. nie
8. korzystanie z innych środków poza PROW	tak
9. współdziałanie z innymi LGD	Tak, z siecią Dolnośląskich Partnerstw LGD

Powyższe LGD prowadzi dwa otwarte punkty konsultacyjne. Ilość korzystających z doradztwa jest dość duża. W roku 2011 w dwóch szkoleniach brało łącznie udział około 100 osób. Obecnie na jednego pracownika przypadają 43 wnioski o dofinansowanie, przy czym zatrudnione na etat są 3 osoby. Na uwagę zwraca fakt zaniechania działalności w charakterze wystawcy nawet na targach organizowanych w obrębie Dolnego Śląska. W ocenie pracowników brak jest wystarczającej oferty, którą można by podczas takich wydarzeń zaprezentować, co stawia pod znakiem zapytania skuteczność realizacji wskaźników rezultatu, szczególnie w małych projektach. Konieczna jest zatem weryfikacja pracy osób prowadzących tego typu działalności.

Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Sowiogórskie”

OBSZAR 2	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Wielkość zatrudnienia	1
2. Liczba osób korzystających z bezpłatnego doradztwa	Od 3 do 5 osób
3. Frekwencja członków organu decyzyjnego	70% – 89%

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

podczas posiedzeń	
4. Liczba wniosków na jednego pracownika w ramach działania 4.1.3.	31 wniosków na osobę
5. koszt zadań - działanie 4.1.3.	6275,48 zł 0,3%
6. odsetek wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 4.1.3.	80%
7. udział w charakterze wystawcy - lokalnie - krajowo - międzynarodowo	1. tak 2. nie 3. nie
8. korzystanie z innych środków poza PROW	nie
9. współdziałanie z innymi LGD	Tak, z siecią Dolnośląskich Partnerstw LGD

Ze świadczonego doradztwa korzysta średnio od 3 do 5 osób. Liczba ta wzrasta w okresie naborów. Udziela go jedna osoba zatrudniona na etat i przypada na nią 31 wniosków. Wskutek tego działalność o charakterze wystawienniczym prowadzona jest jedynie na terenie województwa. Przygotowanie dodatkowych wyjazdów promocyjnych wymaga zatrudnienia dodatkowych osób. Obowiązku statutowe obecnego etatowego pracownika nie pozwalają jednak na pełen zaangażowanie w wystawy na terenie województwa, co rozwiązane zostało poprzez włączenie się członków stowarzyszenia w przygotowanie stoiska. Pomagają w tym również lokalni producenci. Podczas targów promowane są walory turystyczne regionu oraz produkty lokalne. Rekomendowane jest zatrudnienie dodatkowego pracownika, co pozwoliło by na pełniejsze i szersze wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju, w tym także świadczenie doradztwa dla potencjalnych beneficjentów także poza siedzibą.

Partnerstwo dla Doliny Baryczy

OBSZAR 2	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Wielkość zatrudnienia	5
2. Liczba osób korzystających z bezpłatnego doradztwa	Powyżej 21
3. Frekwencja członków organu decyzyjnego podczas posiedzeń	70% - 89%
4. Liczba wniosków na jednego pracownika w ramach działania 4.1.3.	23,4 wniosku na osobę
5. koszt zadań - działanie 4.1.3.	18600,00 zł szkolenia/5305189,79 zł
6. odsetek wniosków o przyznanie pomocy w	77%

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

ramach działania 4.1.3.	
7. udział w charakterze wystawcy - lokalnie - krajowo - międzynarodowo	1. tak 2. tak 3. nie
8. korzystanie z innych środków poza PROW	Tak, PO RYBY 2007 – 2013, LOG-Lokalna organizacja Grantowa w ramach programu DL Grundvig
9. współdziałanie z innymi LGD	Tak, z siecią Dolnośląskich Partnerstw LGD, KSOW

Grupa cechuje się dużą aktywnością potencjalnych beneficjentów w korzystaniu z udzielanego wsparcia. Obejmuje ono szerokie spektrum działań odm pomocy w opracowaniu dokumentacji aplikacyjnej po planowanie kolejnych działań, wsparcie promocyjne. Udziela go 5 pracowników biura, co daje przeszło 23,4 wniosku na jednego pracownika, a więc liczbę nie powodującą zbytnich obciążeń obowiązkami.

Działania wystawiennicze prowadzone są na terenie województwa oraz kraju, jednak nie poza jego granicami. Podczas targów promowani są lokalni producenci oraz usługodawcy, przedstawiani jako marka doliny Baryczy.

Oprócz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich udało się pozyskać szereg innych środków. Są to głównie fundusze pomocowe związane z działalnością rybacką.

Problemem, który pojawiał się tak że w przypadku wielu innych grup jest długi tryb oceny formalnej wniosków o dofinansowanie, co spowalnia wypłacanie środków oraz realizację wskaźników budżetu, który w tym przypadku odnotowane zostały na niskim poziomie. Częściowym rozwiązaniem mogło by być przekazanie części kompetencji należących obecnie do Instytucji Pośredniczącej na rzecz LGD. Usprawiło by to procedurę przyznawania środków zwłaszcza w przypadku małych projektów.

Stowarzyszenie „Ślężanie- Lokalna Grupa Działania”

OBSZAR 2	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Wielkość zatrudnienia	2
2. Liczba osób korzystających z bezpłatnego doradztwa	10 - 15
3. Frekwencja członków organu decyzyjnego podczas posiedzeń	70% - 89%

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

4. Liczba wniosków na jednego pracownika w ramach działania 4.1.3.	27,6 wniosku na osobę
5. koszt zadań - działanie 4.1.3.	Koszt szkoleń – około 50 000,00zł Liczba wniosków - 83 Wnioskowana Kwota – 4 774 964,60
6. odsetek wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 4.1.3.	20%
7. udział w charakterze wystawcy - lokalnie - krajowo - międzynarodowo	1. tak 2. tak 3. tak
8. korzystanie z innych środków poza PROW	Tak, Gmina Sobótka, Powiat Wrocławski
9. współdziałanie z innymi LGD	Tak, z siecią Dolnośląskich Partnerstw LGD

Ze świadczonego przez 2 etatowych pracowników biura doradztwa najwięcej osób korzysta o okresie naborów i jest to około 10 – 15 osób, przy czym na jedną osobę przypada średnio 27,6 wniosku .

Omawiane LGD uczestniczy w charakterze wystawcy w targach organizowanych na terenie województwa, targach krajowych oraz międzynarodowych, w Berlinie. Te ostatnie są targami rolno-spożywczymi. Podczas nich promowani są producenci lokalni.

Dodatkowe środki z których korzystała grupa pochodziły z powiatu wrocławskiego i przeznaczone były na organizację festiwalu rzemiosła, rękodzieła i produktu lokalnego. Innym źródłem finansowania była również gmina Sobótka, z których to środków opłacono realizację festiwalu.

Aby zwiększyć skuteczność wdrażania LSR należy wzmocnić działania o charakterze społecznym, organizować więcej nawet mniejszych wydarzeń o charakterze kulturalnym i sportowym, aby uwrażliwić mieszkańców na obecność Lokalnej Grupy Działania i jej lokalną aktywność.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Starorzecze Odry

OBSZAR 2	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Wielkość zatrudnienia	2
2. Liczba osób korzystających z bezpłatnego doradztwa	Powyżej 21
3. Frekwencja członków organu decyzyjnego podczas posiedzeń	50% - 69%

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

4. Liczba wniosków na jednego pracownika w ramach działania 4.1.3.	25 wniosków na osobę
5. koszt zadań - działanie 4.1.3.	22 100 zł
6. odsetek wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 4.1.3.	70%
7. udział w charakterze wystawcy - lokalnie - krajowo - międzynarodowo	1. tak 2. tak 3. nie
8. korzystanie z innych środków poza PROW	nie
9. współdziałanie z innymi LGD	Tak, z siecią Dolnośląskich Partnerstw LGD

Badaną grupę charakteryzuje duża liczba osób korzystających ze wsparcia w ramach doradztwa. Świadczone jest ono przez 2 etatowych pracowników biura, przy czym na jednego pracownika przypada 25 wniosków. Nie zgłoszono zaistnienia nadmiaru obowiązków wynikających ze statutu.

Grupa uczestniczy w targach o zasięgu wojewódzkim oraz krajowym. Ze względu na wysokie koszty przedstawiciele nie uczestniczą we wszystkich tego typu wydarzeniach. Rekomendowane jest przeznaczenie większej ilości środków na taką formę promocji.

Dyskusja na temat ewentualnych w funkcjonowaniu LGD zmian toczy się już pomiędzy zaangażowanymi stronami. Podobnie, jak w przypadku wielu ww. LGD, problem tkwi również w często przedłużających się procedurach weryfikacji i oceny wniosków. Rozwiązaniem mogło być przejęcie na tym etapie części kompetencji Urzędu Marszałkowskiego.

Fundacja „Kłodzka Wstęga Sudetów” - Lokalna Grupa Działania

OBSZAR 2	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Wielkość zatrudnienia	4
2. Liczba osób korzystających z bezpłatnego doradztwa	Powyżej 21
3. Frekwencja członków organu decyzyjnego podczas posiedzeń	90% - 99%
4. Liczba wniosków na jednego pracownika w ramach działania 4.1.3.	52,5 wniosków na osobę
5. koszt zadań - działanie 4.1.3.	11 017 zł
6. odsetek wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 4.1.3.	90%

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

7. udział w charakterze wystawcy - lokalnie - krajowo - międzynarodowo	1. nie 2. tak 3. nie
8. korzystanie z innych środków poza PROW	nie
9. współdziałanie z innymi LGD	Tak, z siecią Dolnośląskich Partnerstw LGD

Doradztwo realizowane jest przez omawiane LGD na miejscu w biurze, telefonicznie oraz mailowo. Wsparcia udzielają czterej etatowi pracownicy, przy czym na jedną osobę wypada 52,5 wniosku. Najwięcej potencjalnych beneficjentów zgłasza się bezpośrednio do biura. Najmniej natomiast osób obsługiwanych jest drogą elektroniczną. Od 2009 roku z doradztwa skorzystało łącznie 1060 osób co jest wynikiem zdecydowanie dobrym.

Działalność w charakterze wystawcy prowadzona była jednorazowo na wojewódzkich targach produktów lokalnych. Miało to miejsce notabene w Łodzi, a więc poza granicami województwa. Według przedstawiciela grupy działalność wystawiennicza nie jest wpisana w LSR i nie stanowi obowiązku dla pracowników, toteż nie była podejmowana nawet na terenie Dolnego Śląska. Pracownicy biura koncentrowali się na rozdysponowaniu środków w ramach 4 działań oraz świadczeniu doradztwa. O ile potencjalnych beneficjentów korzystających z doradztwa było dużo, to realizacja wskaźników celów oraz budżetu została jak dotąd osiągnięta na zdecydowanie niskim poziomie, podobnie jak przypadku projektów współpracy, na które nie złożono dotychczas wniosków o dofinansowanie.

Konieczna jest zatem mobilizacja badanego LGD w celu poprawy wielkości głównych wskaźników.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Kraina Łęgów Odrzańskich”

OBSZAR 2	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Wielkość zatrudnienia	5
2. Liczba osób korzystających z bezpłatnego doradztwa	Od 10 do 15
3. Frekwencja członków organu decyzyjnego podczas posiedzeń	70% - 89%
4. Liczba wniosków na jednego pracownika w ramach działania 4.1.3.	36,6 wniosków na osobę
5. koszt zadań - działanie 4.1.3.	200 584,40 zł - koszt szkolenia lokalnych liderów
6. odsetek wniosków o przyznanie pomocy w	40%

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

ramach działania 4.1.3.	
7. udział w charakterze wystawcy - lokalnie - krajowo - międzynarodowo	1. tak 2. tak 3. nie
8. korzystanie z innych środków poza PROW	Tak, FIO, PO KL, PAFW
9. współdziałanie z innymi LGD	Tak, z siecią Dolnośląskich Partnerstw LGD

Źródło: Opracowanie własne

Z realizowanego doradztwa korzysta średnio od 10 do 15 osób i świadczone jest ono przez 5 etatowych pracowników biura. Na jednego pracownika przypada 36,6 wniosku. Nie odnotowano przeciążenia nadmiarem obowiązków statutowych pracowników.

Grupa prezentuje w charakterze wystawcy swoją działalność i jej produkty na targach wojewódzkich oraz ogólnopolskich. Brak obecności na targach zagranicznych jest spowodowany wg relacji pracowników brakiem konkretnej skonstruowanej na takie potrzeby oferty. Obecność na Targach we Wrocławiu wynika z naturalnego powiązania Odrą grupy oraz miasta. Wystawy mają zachęcić głównie do aktywności turystycznej wzdłuż brzegu rzeki np. poprzez wycieczki rowerowe. Targi są także okazją dla promocji i zarobku na produktach lokalnych przedsiębiorców.

Omawiane LGD korzysta również z innych źródeł dofinansowania poza PROW. Są to Program Operacyjny Kapitał Ludzki – skierowany na projekt młodzieżowych rad w zakresie partycypacji społecznej, Fundusz Inicjatyw Obywatelskich – skierowany na wspieranie liderów wiejskich, a także Lokalnych Partnerstw PAFW. Świadczy dobrze to o zaangażowaniu grupy w poszukiwanie nowych możliwości aktywizacji społeczności lokalnej oraz sprawności w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych.

* * * *

Wielkość zatrudnienia

Średnio każde z 19 LGD w okresie sprawozdawczym posiadało 78 członków, z czego średnio 12 z nich uprawnionych jest do głosowania w trakcie trwania rady nadzorczej. Powyższe dane zostały także zweryfikowane poprzez ankietę CAWI, która została rozesłana do przedstawicieli poszczególnych LGD. W ten sposób zbadana została również wielkość zatrudnienia w przeliczeniu na pełne etaty. Ponad połowa ankietowanych przedstawicieli LGD zadeklarowała, że w ich biurze na etacie pracuje od 3 do 5 osób (54%). Z kolei tylko jeden z respondentów przyznał, że biuro LGD zatrudnia jedną osobę na etat. Pojawiły się również dwie odpowiedzi gdzie okazało się, że pracownicy są zatrudniani na niepełne etaty.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Aktywność pracowników LGD

Jednym z podstawowych zadań Lokalnych Grup Działania, wskazanych w statucie stowarzyszenia, jest realizacja bezpłatnego doradztwa dla mieszkańców obszaru LGD. Doradztwo świadczone jest przede wszystkim głównie w zakresie pozyskiwania środków z funduszy UE (PROW/Leader).

Doradcy LGD (głównie pracownicy biura, specjaliści) doradzają jednak także w zakresie zakładania i funkcjonowania organizacji pozarządowych, zakładania nierolniczych przedsiębiorstw, czy też promocji turystyki regionalnej. Wskazują na to wywiady indywidualne z przedstawicielami Lokalnych Grup Działania.

Doradztwo prowadzone przez Lokalne Grupy Działania w województwie dolnośląskim, cieszy się dużą popularnością, głównie w okresie składania wniosków. Jest to doradztwo głównie udzielane w biurze.

Odbiorcami doradztwa są głównie takie grupy, jak: osoby fizyczne – 59% wszystkich interesantów (wyłączając osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą), przedsiębiorcy – 20% (łącznie z osobami prowadzącymi jednoosobową działalność gospodarczą) oraz organizacje pozarządowe – 8%. 13% stanowiły inne osoby, które w analizowanych sprawozdaniach nie zostały zaklasyfikowane do żadnych z wymienionych grup.

Analizie poddane zostały także rozpatrywane wnioski w ramach działalności LGD. Najwięcej wniosków zgłoszonych i przyjętych zostało w ramach „małych projektów” (243 przyjęte wnioski), które łącznie stanowiły 66% wybranych operacji. Najmniej wniosków zostało przyjętych do realizacji (ale także zgłoszonych) w ramach „Tworzenia i Rozwoju Mikro przedsiębiorstw”, te operacje stanowiły jedynie 8% wszystkich wniosków zaakceptowanych.

Uzupełniając przedstawione powyżej dane należy dodać, że w ramach badania CAWI ankietowani zostali także zapytani o to, jaka jest liczba lub średnia liczba wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 4.1.3 Wdrażanie LSR, złożonych do LGD, przypadających na 1 pracownika LGD w porównaniu z odsetkami operacji objętych wnioskami o przyznanie pomocy finansowej w ramach działania 413. Średnia liczba wniosków oscyluje w granicy 30. Największą ilością (85) wykazało się „Lokalna Grupa Działania Dobra Widawa”. Jeżeli zaś chodzi o koszt zadań określonych w zestawieniu rzeczowo- finansowym operacji, to należy zaznaczyć, iż było to pytanie otwarte skierowane do ankietowanych w badaniu CAWI. Stąd też wynikają różnice w strukturze przedstawionych odpowiedzi. Warto także dodać, że uczestnicy badania stwierdzili, że średni odsetek wniosków i przyznanie pomocy w ramach działania 4.1.3, w ramach których świadczone są usługi doradcze, w stosunku do wniosków wybranych przez LGD, w ramach których świadczone były w biurze LGD usługi doradcze wynosi 30%.

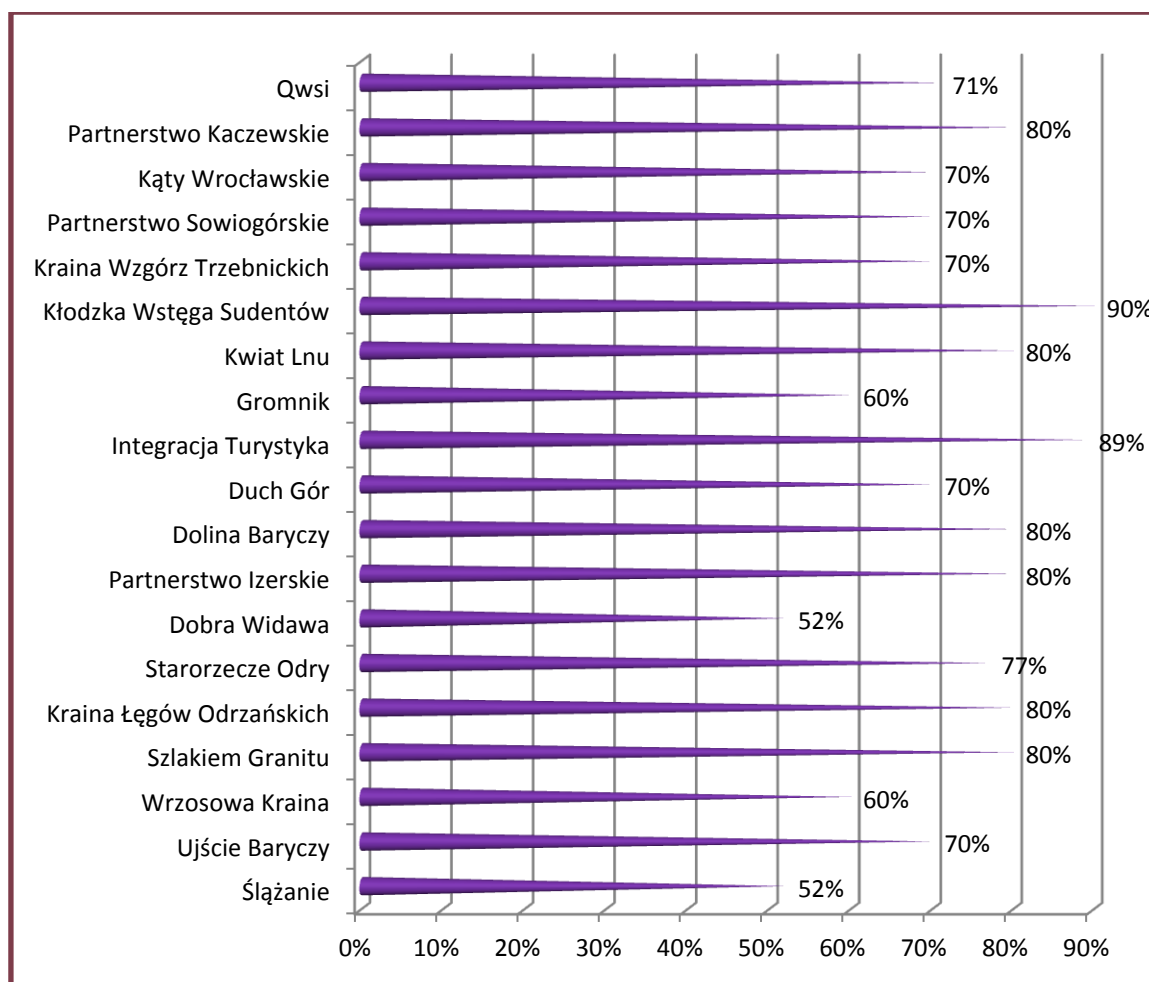

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Frekwencja członków oddziału decyzyjnego

Informacje uzyskane na temat frekwencji zostały przedstawione na poniższym wykresie.

Wykres 2. Frekwencja członków oddziału decyzyjnego na podstawie raportów na dzień 31.03.2012.

Źródło: Opracowanie własne

Nie odnotowano 100% frekwencji. Najniższa zdiagnozowana frekwencja wynosi jedynie 52% i powtórzyła się w dwóch przypadkach, zaś średnia frekwencja wynosi około 75%.

Można stwierdzić, że wyniki uzyskane za pomocą sprawozdań rocznych i badań CAWI odnośnie frekwencji są zbliżone. W pierwszym przypadku średnia frekwencja wyniosła bowiem 70%. W badaniu CAWI te wyniki również przedstawiają się w podobny sposób, gdzie większość ankietowanych jest zdania, że frekwencja członków organu decyzyjnego wynosi w granicach

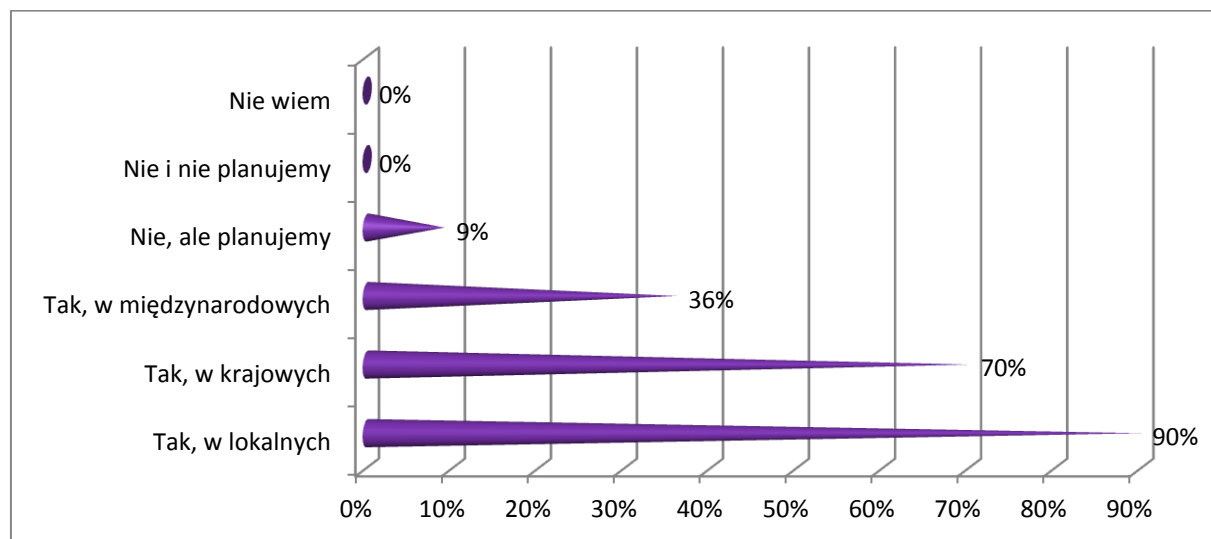
„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

76%, pozostali uczestnicy badania (40%) są zdania, że frekwencja ta kształtuje się na poziomie 70-89%. W podobny sposób przedstawiają się również wyniki badania jakościowego. Absencje miały miejsce sporadycznie i nie miały wpływu na niemożliwość zgromadzenia posiedzenia rady.

Aktywność LGD

Aktywność poszczególnych LGD została określona poprzez ocenę takich wskaźników jak: udział w wystawach targowych, korzystanie z innych środków finansowych oraz współpraca z innymi Lokalnymi Grupami Działania.

Wykres 3. Czy LGD bierze udział w wystawach targowych? Wyniki nie sumują się do 100%, ponieważ ankietaowani mieli możliwość wielokrotnego wyboru.

Źródło: Opracowanie własne

Jak się okazuje, zdecydowana większość ankietowanych, bo aż 90%, bierze udział w lokalnych wystawach targowych. Do licznej grupy należą również LGD, które udzielają się w krajowych wystawach, stanowią one 70%. Nieco mniej, bo 36% respondentów zadeklarowało, że uczestniczy w wystawach międzynarodowych. Pozytywnie zaskakuje fakt, że w przypadku powyższego pytania nie było odpowiedzi negatywnych. Informacje te potwierdzają także wyniki badań jakościowych. Jako szczególnie ważne wymieniane były targi turystyczne oraz wydarzenia związane z lokalnym folklorem, jak np. dożynki, jarmarki itp.

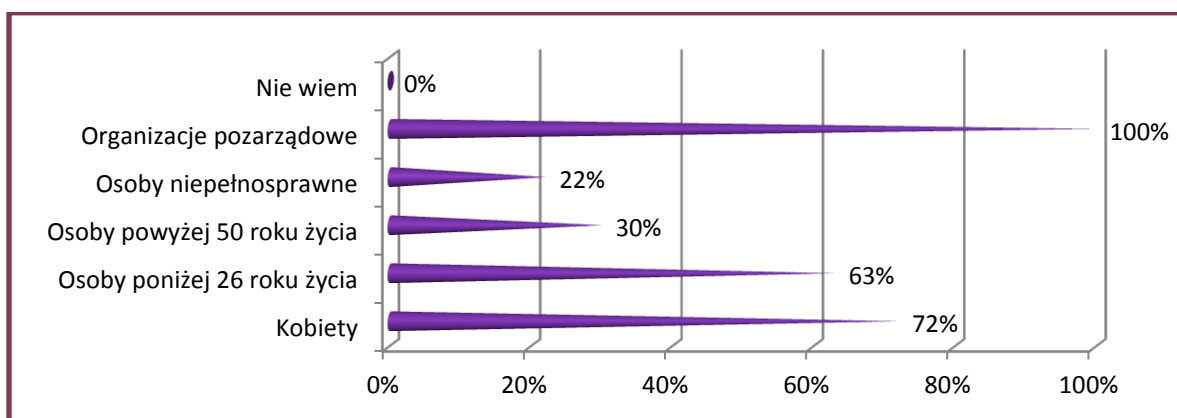
Niewątpliwie warto również dodać, że 80% uczestników badania przyznało, że współpracuje z innymi Lokalnymi Grupami Działania. Tyle samo osób korzysta z dodatkowych środków finansowych (poza PROW 2007-2013), są to głównie (w 60%) środki pochodzące z PO KL oraz środki pochodzące z budżetów Jednostek Samorządów Terytorialnych (JST).

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Grupy docelowe PROW 2007-2013

Ankietowani w ramach określenia poziomu realizacji budżetu zostali także poproszeni o wskazanie na jakie grupy docelowe mają wpływ realizacje przedsięwzięć określonych w LSR. Ich odpowiedzi zostały przedstawione na kolejnym wykresie.

Wykres 4. Grupy na które mają wpływ realizowane przedsięwzięcia LSR. Odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ ankietowani mieli możliwość wielokrotnego wyboru.

Źródło: Opracowanie własne

W przypadku powyższego pytania, respondenci byli zgodni. Wszyscy bowiem uznali, że realizowane przedsięwzięcia największy wpływ mają na organizacje pozarządowe. W następnej kolejności znalazły się kobiety (73%) oraz osoby poniżej 26 roku życia (63%). Najmniej liczną grupę stanowiły osoby niepełnosprawne (22%), a także osoby powyżej 50 roku życia (30%).

Jak wynika z danych ilościowych i jakościowych LGD nie mają sprecyzowanych działań dobranych pod konkretne grupy docelowe. Okazuje się, że grupy te same się kształtują w zależności od potrzeb i zainteresowań, brakuje jednak zadań, które byłyby skierowane w sposób celowy do omawianych grup społecznych.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Podsumowanie w kontekście celu 2

Ocena sposobu (systemu) wdrażania LSR i efektywności działania LGD funkcjonujących na obszarze województwa dolnośląskiego.

Analiza zatrudnienia w LGD	Średnio w biurach LGD pracuje od 3 do 5 osób. Jest to poziom wystarczający do sprawnej realizacji zadań statutowych
Doradztwo świadczone przez LGD	Wszystkie LGD udzielają bezpłatnego doradztwa, głównie na terenie biura.
Zaangażowanie członków organu decyzyjnego	Średnia frekwencja członków organu decyzyjnego wynosi 66%. Zawsze obecne jest kworum.
Efektywność działania biura LGD	Średnio na jednego pracownika przypada 38 wniosków.
Aktywność na targach	Niemal wszystkie LGD promują swoją działalność na targach, najczęściej o charakterze wojewódzkim. Jest to skuteczna forma informacji oraz promocji.

Jak wskazują przeprowadzone badania biura LGD zatrudniają od 3 do 5 pełnoetatowych pracowników. Wszystkie Grupy w ramach swojej działalności świadczą usługi bezpłatnego doradztwa, które wzmożone jest w okresie przyjmowania wniosków. Jeżeli zaś chodzi o średnią frekwencję członków organu decyzyjnego to wynosi ona 75%. 100% obecność jest rzadkością, sporadycznie zdarza się również że frekwencja ta wynosi w granicach 50-55%. Aktywność na poziomie lokalnym przenosi się bezpośrednio na stopień rozpoznawalności samych Lokalnych Grup Działania oraz rezultatów ich działania. Wpływ na to ma również obecność Grup na targach o charakterze regionalnym. Wiele z nich promuje się także w skali ogólnopolskiej oraz poza granicami kraju (najczęściej w krajach ościennych oraz w Brukseli). Aktywność na tym polu przyciąga turystów.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Ocena rezultatów LGD

W ramach Badania CAWI o ogólną opinię na temat wpływu oddziaływania ich instytucji na rzeczywistość regionu oraz plany na przyszłość. Odpowiedzi dla poszczególnych grup zostały zaprezentowane w formie poniższych tabel.

Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Ducha Gór

OBSZAR 3	
Pytanie badawcze	odpowieź
1. czy mieszkańcy LGD są informowani o działalności LGD?	Tak
2. Czy konieczne jest kontynuowanie w przyszłości programu Leader (finansowanie zadań, na które wnioskodawcy składają wnioski do LGD)? Jeżeli tak, to jakie zadania/projekty powinny być finansowane?	Tak
3. Do jakich grup beneficjentów powinna być kierowana pomoc unijna na rozwój obszarów wiejskich (np. młodzież, kobiety, osoby starsze pow. 50 roku życia, rolnicy, przedsiębiorcy, organizacje społeczne, stowarzyszenie, fundacje, samorząd gminny, inne- wymienić).	Kobiety Organizacje społeczne: stowarzyszenia Osoby długotrwale bezrobotne
4. Jak PROW 2007-2013 zmienia oblicze wsi/ich miejscowości/otoczenie oraz w jakim stopniu przyczynia się do zaspokojenia potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszarów wiejskich.	Raczej dobrze

Najbardziej widocznymi skutkami działania tej grupy jest rozwój drobnej wytwórczości oraz zakładanie działalności gospodarczych, w wyniku czego powstają nowe miejsca pracy. Poziom wskaźników osiągniętych dotychczas oceniono ramach dwóch poprzednich obszarów na zdecydowanie wysokim poziomie zatem stwierdzić można iż badana Grupa, wywiera pozytywny wpływ na rzeczywistość regionu.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

„Lokalna Grupa Działania Dobra Widawa”

OBSZAR 3	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. czy mieszkańcy LGD są informowani o działalności LGD?	tak
2. Czy konieczne jest kontynuowanie w przyszłości programu Leader (finansowanie zadań, na które wnioskodawcy składają wnioski do LGD)? Jeżeli tak, to jakie zadania/projekty powinny być finansowane?	tak
3. Do jakich grup beneficjentów powinna być kierowana pomoc unijna na rozwój obszarów wiejskich (np. młodzież, kobiety, osoby starsze pow. 50 roku życia, rolnicy, przedsiębiorcy, organizacje społeczne, stowarzyszenie, fundacje, samorząd gminny, inne).	Kobiety Młodzież Osoby starsze Organizacje społeczne: działające w sferze wsi Osoby długotrwale bezrobotne
4. Jak PROW 2007-2013 zmienia oblicze wsi/ich miejscowości/otoczenie oraz w jakim stopniu przyczynia się do zaspokojenia potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszarów wiejskich.	Raczej dobrze

Grupie udało się jak dotąd zmodernizować przestrzeń lokalną i przystosować ją w pewnym stopniu do aktywności turystów (wybudowanie przystani) a także aktywności mieszkańców (wybudowanie świetlicy). Wiele osób starszych udało się skłonić do udziału w projektach kursów komputerowych, przez co informacje na temat działalności Lokalnej Grupy Działania przekazywane drogą elektroniczną mają szansę dotrzeć do większej grupy osób o różnym profilu. Dodając do tego zajęcia z rękodzieła, można pokusić się o stwierdzenie, iż realizowane projekty mają szansę na zmianę mentalności, integrację przynajmniej jednej grupy docelowej, tj 50 + a także rozwój turystyki w regionie. Jednak do rozwoju tej drugiej, z uwagi na ogólnie niewielką tradycję w dziedzinie turystyki, niezbędne są działania informacyjne skierowane głównie do osób utrzymujących się z rolnictwa, aby podbudzić rozwój agroturystyki. Jest to w przypadku badanej LGD pole do zagospodarowania w przyszłości.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Lokalna Grupa Działania na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Gmin Kąty Wrocławskie, Kobierzyce, Siechnice, Żórawina- Lider 4A

OBSZAR 3	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. czy mieszkańcy LGD są informowani o działalności LGD?	tak
2. Czy konieczne jest kontynuowanie w przyszłości programu Leader (finansowanie zadań, na które wnioskodawcy składają wnioski do LGD)? Jeżeli tak, to jakie zadania/projekty powinny być finansowane?	tak
3. Do jakich grup beneficjentów powinna być kierowana pomoc unijna na rozwój obszarów wiejskich (np. młodzież, kobiety, osoby starsze pow. 50 roku życia, rolnicy, przedsiębiorcy, organizacje społeczne, stowarzyszenie, fundacje, samorząd gminny, inne- wymieniść).	Kobiety Młodzież Osoby starsze Organizacje społeczne: Do NGO za pośrednictwem do potrzebujących grup Osoby długotrwale bezrobotne
4. Jak PROW 2007-2013 zmienia oblicze wsi/ich miejscowości/otoczenie oraz w jakim stopniu przyczynia się do zaspokojenia potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszarów wiejskich.	Raczej dobrze

Najważniejsze zmiany, które zaszły za sprawą realizacji LSR to zmiany infrastrukturalne związane z turystyką (wybudowanie wieży widokowej, bramy barokowej) a także inwestycje w wyposażenie szkół. Poza tym szereg działań skierowanych jest na rozwój mikroprzedsiębiorczości oraz działalności nierolniczej. Pomimo wykazanego w obszarze pierwszym dość niskiego stopnia realizacji wskaźników budżetu oraz celów, są one rekompensowane wysoką jakością udzielanego doradztwa na które przeznaczane jest blisko 70% dostępnych środków finansowych. Badana grupa nie wystąpiła dotąd o dofinansowanie projektów współpracy, zatem w przyszłości warto aby doświadczenie wykorzystywane dotąd w doradztwie wykorzystane zostało do aplikowania o wsparcie na poczet projektów współpracy.

Badana grupa jest ponadto w szczególnej sytuacji pod względem położenia. Bliskość Wrocławia (pracownik grupy nazwał obszar swojej działalności „sypialnią Wrocławia”) daje możliwości na rozwój wielu form aktywizacji mieszkańców, głównie jeżeli chodzi o turystykę oraz dziedzictwo regionu (organizowanie imprez łączących rozrywkę z nauką historii). W przyszłości warto skierować wysiłki w tym kierunku.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Lokalna Grupa Działania „Ujście Baryczy” Gmin Góra- Niechlów- Wąsosz

OBSZAR 3	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Czy mieszkańcy LGD są informowani o działalności LGD?	tak
2. Czy konieczne jest kontynuowanie w przyszłości programu Leader (finansowanie zadań, na które wnioskodawcy składają wnioski do LGD)? Jeżeli tak, to jakie zadania/projekty powinny być finansowane?	tak
3. Do jakich grup beneficjentów powinna być kierowana pomoc unijna na rozwój obszarów wiejskich (np. młodzież, kobiety, osoby starsze pow. 50 roku życia, rolnicy, przedsiębiorcy, organizacje społeczne, stowarzyszenie, fundacje, samorząd gminny, inne- wymieniść).	Kobiety Organizacje społeczne Absolwenci wyższych uczelni poszukujący pracy
4. Jak PROW 2007-2013 zmienia oblicze wsi/ich miejscowości/otoczenie oraz w jakim stopniu przyczynia się do zaspokojenia potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszarów wiejskich.	bardzo dobrze

Zmiany w rzeczywistości regionu zaistniałe na skutek działalności omawianej grupy związane są z jednej strony z dużymi projektami dotyczącymi renowacji budynków, z drugiej z małymi projektami jak. np. warsztaty rękodzielnictwa, organizowanie jarmarku, czy wydawanie biuletynu. W przypadku małych projektów nie mają one jednak takiego zasięgu, aby zaprezentować je na targach czy wystawach poza obszarem województwa. W przypadku projektów większych, kosztownych jak. renowacja kościołów, efekty widoczne są w postaci większej liczby zwiedzających ich turystów. Warto aby w przyszłości uzupełnić te dokonania poprzez realizację projektów skierowanych na rozwój działalności nierolniczej jak np. tworzenie gospodarstw agroturystycznych. Wówczas turyści poza możliwością korzystania z walorów naturalnych regionu mogliby zapoznawać się z jego historią i tradycją.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Szlakiem Granitu”

OBSZAR 3	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. czy mieszkańcy LGD są informowani o działalności LGD?	tak
2. Czy konieczne jest kontynuowanie w przyszłości programu Leader (finansowanie zadań, na które wnioskodawcy składają wnioski do LGD)? Jeżeli tak, to jakie zadania/projekty powinny być finansowane?	tak

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

3. Do jakich grup beneficjentów powinna być kierowana pomoc unijna na rozwój obszarów wiejskich (np. młodzież, kobiety, osoby starsze pow. 50 roku życia, rolnicy, przedsiębiorcy, organizacje społeczne, stowarzyszenie, fundacje, samorząd gminny, inne- wymienić).	Kobiety Organizacje społeczne Absolwenci wyższych uczelni poszukujący pracy
4. Jak PROW 2007-2013 zmienia oblicze wsi/ich miejscowości/otoczenie oraz w jakim stopniu przyczynia się do zaspokojenia potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszarów wiejskich.	raczej dobrze

Wśród największych dotychczasowych osiągnięć grupy wymienić można rewitalizację przestrzeni miejskiej (np. renowację boisk szkolnych, budowa placów zabaw) oraz realizację małych projektów, w których najbardziej aktywne były kobiety. Warto zatem aby w przyszłości skierować działania na aktywizację osób starszych, głównie mężczyzn po 50 roku życia. Ważne jest również aby przyszłe działania realizowane były we współpracy z lokalnymi instytucjami, gdyż obecnie poziom realizacji tych przedsięwzięć jest zdecydowanie niski.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Integracja Turystyka”

OBSZAR 3	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. czy mieszkańcy LGD są informowani o działalności LGD?	tak
2. Czy konieczne jest kontynuowanie w przyszłości programu Leader (finansowanie zadań, na które wnioskodawcy składają wnioski do LGD)? Jeżeli tak, to jakie zadania/projekty powinny być finansowane?	tak
3. Do jakich grup beneficjentów powinna być kierowana pomoc unijna na rozwój obszarów wiejskich (np. młodzież, kobiety, osoby starsze pow. 50 roku życia, rolnicy, przedsiębiorcy, organizacje społeczne, stowarzyszenie, fundacje, samorząd gminny, inne- wymienić).	Kobiety młodzież Organizacje społeczne Absolwenci wyższych uczelni poszukujący pracy
4. Jak PROW 2007-2013 zmienia oblicze wsi/ich miejscowości/otoczenie oraz w jakim stopniu przyczynia się do zaspokojenia potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszarów wiejskich.	raczej dobrze

Grupa wykorzystuje przede wszystkim swoje korzystne położenie i obecność na jej terenie jezior (Pojezierze Legnickie), gór oraz cieków wodnych. Ponadto zlokalizowane są tutaj zabytki, jak np.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

klasztor. Dzięki temu powodzeniem cieszą się projekty związane z rozwojem turystyki regionu. Pomimo wskazania w Lokalnej Strategii Rozwoju na realizację projektów innowacyjnych, stanowią ona bardzo mały odsetek realizowanych przedsięwzięć. Podobnie sytuacja przedstawia się w przypadku projektów współpracy, które nie były dotąd realizowane. Warto zatem aby uruchomić tego typu działania i wzmocnić już pozytywnie oddziałujące projekty.

„Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania- Partnerstwo Izerskie”

OBSZAR 3	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. czy mieszkańcy LGD są informowani o działalności LGD?	tak
2. Czy konieczne jest kontynuowanie w przyszłości programu Leader (finansowanie zadań, na które wnioskodawcy składają wnioski do LGD)? Jeżeli tak, to jakie zadania/projekty powinny być finansowane?	tak
3. Do jakich grup beneficjentów powinna być kierowana pomoc unijna na rozwój obszarów wiejskich (np. młodzież, kobiety, osoby starsze pow. 50 roku życia, rolnicy, przedsiębiorcy, organizacje społeczne, stowarzyszenie, fundacje, samorząd gminny, inne- wymienić).	młodzież Organizacje społeczne Osoby długotrwale bezrobotne
4. Jak PROW 2007-2013 zmienia oblicze wsi/ich miejscowości/otoczenie oraz w jakim stopniu przyczynia się do zaspokojenia potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszarów wiejskich.	bardzo dobrze

Zmiany pod wpływem działalności omawianej LGD związane są głównie z inwestycjami w dobra trwałe, jak świetlice wiejskie, boiska. Rozwinęła się także agroturystyka. Przyszłe działania należy skierować przede wszystkim do organizacji pozarządowych ze względu na charakter takich działalności nastawionych na działania prospołeczne. Istotnym mankamentem jest natomiast współpraca z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, jeżeli chodzi o czas rozpatrywania wniosków, co wpływa a późniejsze pogorszenie jakości współpracy ze zniecierpliwionymi potencjalnymi beneficjentami. Problem ten zgłaszany był już w innych grupach.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Qwsi”

OBSZAR 3	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. czy mieszkańcy LGD są informowani o działalności LGD?	tak
2. Czy konieczne jest kontynuowanie w przyszłości programu Leader (finansowanie zadań, na które wnioskodawcy składają wnioski do LGD)? Jeżeli tak, to jakie zadania/projekty powinny być finansowane?	tak
3. Do jakich grup beneficjentów powinna być kierowana pomoc unijna na rozwój obszarów wiejskich (np. młodzież, kobiety, osoby starsze pow. 50 roku życia, rolnicy, przedsiębiorcy, organizacje społeczne, stowarzyszenie, fundacje, samorząd gminny, inne- wymienić).	kobiety młodzież Organizacje społeczne zajmujące się rozwojem lokalnym
4. Jak PROW 2007-2013 zmienia oblicze wsi/ich miejscowości/otoczenie oraz w jakim stopniu przyczynia się do zaspokojenia potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszarów wiejskich.	raczej dobrze

Realizacja zapisów LSR przez wyżej przedstawioną LGD przynosi korzyści w postaci rozwoju turystyki w regionie oraz powstawania budynków użyteczności publicznej. W trakcie realizacji projektów często zdarzało się, iż w przetargach uzyskiwano ceny niższe od zakładanych. Na skutek tego powstały pewne oszczędności, które udało się dotąd zagospodarować na poczet kolejnych wniosków i zrealizować więcej niż zakładano przy określonym budżecie. Jeżeli podobna sytuacja będzie miała miejsce w przyszłości warto, aby pozostałe środki zagospodarować na projekty współpracy, których realizacja nie osiągnęła jak dotąd wysokiego poziomu. O swoich działaniach grupa informuje mieszkańców za pośrednictwem wszelkich dostępnych kanałów komunikacji, w tym także podczas szkoleń i imprez.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Wrzosowa Kraina”

OBSZAR 3	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. Czy mieszkańcy LGD są informowani o działalności LGD?	tak
2. Czy konieczne jest kontynuowanie w przyszłości programu Leader (finansowanie zadań, na które wnioskodawcy składają wnioski do LGD)? Jeżeli tak, to jakie zadania/projekty powinny być finansowane?	tak

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

3. Do jakich grup beneficjentów powinna być kierowana pomoc unijna na rozwój obszarów wiejskich (np. młodzież, kobiety, osoby starsze pow. 50 roku życia, rolnicy, przedsiębiorcy, organizacje społeczne, stowarzyszenie, fundacje, samorząd gminny, inne- wymienić).	Do mieszkańców obszarów wiejskich i wiejsko-miejskich z terenu objętego LSR
4. Jak PROW 2007-2013 zmienia oblicze wsi/ich miejscowości/otoczenie oraz w jakim stopniu przyczynia się do zaspokojenia potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszarów wiejskich.	bardzo dobrze

Skutki działania powyższego LGD najbardziej widoczne są w postaci odrestaurowanych budynków oraz ogólnej rewitalizacji przestrzeni publicznej. Przyciąga to turystów, którzy oprócz miejsc do wypoczynku często poszukują również zdrowych produktów spożywczych. W przypadku zaś mieszkańców, trudności sprawia zaktywizowanie ludzi młodych poniżej 26 roku życia. Rzadziej korzystają oni z doradztwa. Odwrotnie jest w przypadku kobiet, które stanowią największą grupę osób korzystających ze tej formy wsparcia. Należy zatem podjąć wzmożone starania w celu zachęcenia ludzi młodych do aktywności na rzecz regionu. Głównie poprzez promowanie zalet otwierania własnej działalności gospodarczej. Należy również zwiększyć sumę środków przeznaczoną na ten cel.

Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczewskie”

OBSZAR 3	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. czy mieszkańcy LGD są informowani o działalności LGD?	tak
2. Czy konieczne jest kontynuowanie w przyszłości programu Leader (finansowanie zadań, na które wnioskodawcy składają wnioski do LGD)? Jeżeli tak, to jakie zadania/projekty powinny być finansowane?	tak
3. Do jakich grup beneficjentów powinna być kierowana pomoc unijna na rozwój obszarów wiejskich (np. młodzież, kobiety, osoby starsze pow. 50 roku życia, rolnicy, przedsiębiorcy, organizacje społeczne, stowarzyszenie, fundacje, samorząd gminny, inne- wymienić).	Młodzież Kobiety Osoby starsze
4. Jak PROW 2007-2013 zmienia oblicze wsi/ich miejscowości/otoczenie oraz w jakim stopniu przyczynia się do zaspokojenia potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszarów wiejskich.	raczej dobrze

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Powyższe LGD trudno jest ocenić z uwagą na zmianę celów w Strategii, co miało miejsce w roku 2011. Niemniej jednak najbardziej zauważalnymi skutkami realizowanych zadań przy udziale środków z PROW są inwestycje w odnowę wsi, szczególnie tzw. mała infrastruktura oraz projekty „miękkie” w postaci szkoleń. O swoich dokonaniach grupa informuje głównie mieszkańców za pomocą biuletynu i radiu o zasięgu lokalnym oraz własnej strony internetowej, profilu na portalu społecznościowym. Przyszłe działania należy skierować do grup dotychczas nie uwzględnionych tj. przedsiębiorców, organizacji lokalnych oraz osób długotrwale bezrobotnych.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Kwiatu Lnu

OBSZAR 3	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. czy mieszkańcy LGD są informowani o działalności LGD?	tak
2. Czy konieczne jest kontynuowanie w przyszłości programu Leader (finansowanie zadań, na które wnioskodawcy składają wnioski do LGD)? Jeżeli tak, to jakie zadania/projekty powinny być finansowane?	tak
3. Do jakich grup beneficjentów powinna być kierowana pomoc unijna na rozwój obszarów wiejskich (np. młodzież, kobiety, osoby starsze pow. 50 roku życia, rolnicy, przedsiębiorcy, organizacje społeczne, stowarzyszenie, fundacje, samorząd gminny, inne- wymienić).	Młodzież Osoby starsze Osoby długotrwale bezrobotne przedsiębiorcy
4. Jak PROW 2007-2013 zmienia oblicze wsi/ich miejscowości/otoczenie oraz w jakim stopniu przyczynia się do zaspokojenia potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszarów wiejskich.	bardzo dobrze

Działalność powyższej grupy widoczna głównie dzięki inwestycjom w rewitalizację przestrzeni wiejskiej (budowa placów zabaw, remont kapliczek, ustawienie tablic informacyjnych). Dzięki temu lokalna społeczność nabiera poczucia odpowiedzialności za swoje otoczenie i dokłada swoich starań aby wyglądało ono lepiej. Szczególnie widoczna jest aktywność kobiet należących do organizacji pozarządowych. Całokształt działalności grupy ocenić należy wysoko, gdyż jest osiągnęła ona jedne z najwyższych wskaźników realizacji celów oraz budżetu. Mankamentem w jej działaniu jest natomiast stopień realizacji projektów współpracy, o których dofinansowanie dotąd nie występowało. Warto więc rozpocząć starania o pozyskanie środków na ten cel.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

„Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Kraina Wzgórz Trzebnickich”

OBSZAR 3	
Pytanie badawcze	odpowieź
1. czy mieszkańcy LGD są informowani o działalności LGD?	tak
2. Czy konieczne jest kontynuowanie w przyszłości programu Leader (finansowanie zadań, na które wnioskodawcy składają wnioski do LGD)? Jeżeli tak, to jakie zadania/projekty powinny być finansowane?	tak
3. Do jakich grup beneficjentów powinna być kierowana pomoc unijna na rozwój obszarów wiejskich (np. młodzież, kobiety, osoby starsze pow. 50 roku życia, rolnicy, przedsiębiorcy, organizacje społeczne, stowarzyszenie, fundacje, samorząd gminny, inne- wymienić).	Organizacje społeczne Osoby niepełnosprawne Osoby długotrwale bezrobotne
4. Jak PROW 2007-2013 zmienia oblicze wsi/ich miejscowości/otoczenie oraz w jakim stopniu przyczynia się do zaspokojenia potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszarów wiejskich.	bardzo dobrze

Działalność powyższej LGD widoczna jest przede wszystkim za sprawą budowy świetlic wiejskich, obiektów sportowych. Nastąpiła poprawa jakości życia, na co wpływ miała budowa kanalizacji na wsiach. Ponadto zauważalny jest wzrost aktywności rolników, w działalności pozarolniczej, dającej szansę na przekwalifikowania się. Bardzo ważnym zjawiskiem jest zrzeszanie się również takich osób w grupy producenckie.

Przyszłe działania należy skierować głównie na poprawę wysokości wskaźników osiąganych w ramach małych projektów, gdyż badana grupa ze względu na brak wystarczającej oferty, która powinna składać się m.in. z produktów takich działań, nie prowadzi działalności wystawienniczej.

Ważne jest również, aby środki finansowe skierować w przyszłości do stowarzyszeń wiejskich, ponieważ widoczne rozkwit życia społecznego mieszkańców korzystających z wybudowanych, lub odnowionych budynków użyteczności publicznej oraz uczestników różnego typu zajęć praktycznych. Wskazane jest również, aby w parze z formalizacją i dofinansowaniem do działalności nowych działalności społecznych, słała pomoc skierowana do przedsiębiorców planujących inwestycje w zaplecze niezbędne do funkcjonowania istniejących oraz nowych klubów, kół czy stowarzyszeń.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Sowiogórskie”

OBSZAR 3	
Pytanie badawcze	odpowieź
1. czy mieszkańcy LGD są informowani o działalności LGD?	tak
2. Czy konieczne jest kontynuowanie w przyszłości programu Leader (finansowanie zadań, na które wnioskodawcy składają wnioski do LGD)? Jeżeli tak, to jakie zadania/projekty powinny być finansowane?	tak
3. Do jakich grup beneficjentów powinna być kierowana pomoc unijna na rozwój obszarów wiejskich (np. młodzież, kobiety, osoby starsze pow. 50 roku życia, rolnicy, przedsiębiorcy, organizacje społeczne, stowarzyszenie, fundacje, samorząd gminny, inne- wymienić).	kobiety młodzież osoby starsze
4. Jak PROW 2007-2013 zmienia oblicze wsi/ich miejscowości/otoczenie oraz w jakim stopniu przyczynia się do zaspokojenia potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszarów wiejskich.	bardzo dobrze

Rozwój badanego obszaru następuje głównie dzięki inwestycjom w turystykę oraz promowanie produktów regionalnych. Obecnie jednak wskaźniki świadczące o realizacji celów odnotowane zostały na dość niskim poziomie i należy zadbać o szybsze wykorzystanie dostępnych środków. Stan obecny powodowany jest długością procedury weryfikacji wniosków. Pracownik biura w wywiadzie IDI ostrzegał przed ryzykiem utraty części środków w 2013 r., co niesie ze sobą zagrożenia nie zrealizowania strategii rozwoju.

Rekomenduje się również przeznaczenie części pozyskanych środków na projekty współpracy, które pomimo obecności w zapisach LSR nie są realizowane. Należy także zadbać o dodatkowe zatrudnienie.

Jedyny etatowy pracownik biura nie jest w stanie wygospodarować wystarczająco dużo czasu na przygotowanie do uczestnictwa w charakterze wystawcy na targach poza regionem, co w dużej mierze stanowi o obecności grupy i sygnalizuje jej działalność. Należy zatem przeznaczyć odpowiednią ilość środków na dodatkowy etat, lub jego część.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Partnerstwo dla Doliny Baryczy

OBSZAR 3	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. czy mieszkańcy LGD są informowani o działalności LGD?	tak
2. Czy konieczne jest kontynuowanie w przyszłości programu Leader (finansowanie zadań, na które wnioskodawcy składają wnioski do LGD)? Jeżeli tak, to jakie zadania/projekty powinny być finansowane?	tak
3. Do jakich grup beneficjentów powinna być kierowana pomoc unijna na rozwój obszarów wiejskich (np. młodzież, kobiety, osoby starsze pow. 50 roku życia, rolnicy, przedsiębiorcy, organizacje społeczne, stowarzyszenie, fundacje, samorząd gminny, inne- wymienić).	Kobiety Młodzież Osoby starsze Organizacje społeczne osoby niepełnosprawne Osoby długotrwale bezrobotne Absolwenci uczelni wyższych poszukujący pracy przedsiębiorcy
4. Jak PROW 2007-2013 zmienia oblicze wsi/ich miejscowości/otoczenie oraz w jakim stopniu przyczynia się do zaspokojenia potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszarów wiejskich.	bardzo dobrze

Najbardziej widocznymi skutkami działania Grupy są inwestycje infrastrukturalne. Problemem jest natomiast ich wykorzystanie. Zdarza się że nowe budynki, lub ich części są niezagospodarowane i marnowany jest tym samym ich potencjał, jaki mogli by zagospodarować np. lokalni przedsiębiorcy.

Mimo widocznych w postaci trwałej inwestycji wskaźniki realizacji budżetu oraz celów są niskie i nie przekraczają 20%, co związane jest z opisaną w obszarze 2 długą weryfikacją i oceną wniosków.

Grupa nie wnioskowała dotychczas o przyznanie środków na projekty współpracy i rekomendowane jest, aby takie działania zostały podjęte.

Informacje o działalności podawane są głównie za pośrednictwem internetu, w prasie lokalnej, na spotkaniach doradczych i szkoleniach.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Stowarzyszenie „Ślężanie- Lokalna Grupa Działania”

OBSZAR 3	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. czy mieszkańcy LGD są informowani o działalności LGD?	tak
2. Czy konieczne jest kontynuowanie w przyszłości programu Leader (finansowanie zadań, na które wnioskodawcy składają wnioski do LGD)? Jeżeli tak, to jakie zadania/projekty powinny być finansowane?	tak
3. Do jakich grup beneficjentów powinna być kierowana pomoc unijna na rozwój obszarów wiejskich (np. młodzież, kobiety, osoby starsze pow. 50 roku życia, rolnicy, przedsiębiorcy, organizacje społeczne, stowarzyszenie, fundacje, samorząd gminny, inne- wymienić).	Kobiety Osoby starsze Organizacje społeczne Absolwenci uczelni wyższych poszukujący pracy
4. Jak PROW 2007-2013 zmienia oblicze wsi/ich miejscowości/otoczenie oraz w jakim stopniu przyczynia się do zaspokojenia potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszarów wiejskich.	raczej dobrze

Najbardziej widocznymi skutkami działania Grupy są inwestycje infrastrukturalne zagospodarowujące centra miejscowości, takie jak place zabaw, rewitalizowane stare budynki ale też położone głębiej na wsiach świetlice wiejskie.

Pozytywnie można ocenić stosowanie różnorodnych form promocji działań, jak choćby uczestnictwo w targach o charakterze międzynarodowym. Jest to skutkiem osiągnięcia zadowalającego stopnia realizacji celów i budżetu. Stosunkowo niski jest natomiast wskaźnik realizacji projektów współpracy i rekomendowane jest, aby w najbliższej przyszłości więcej środków zostało przeznaczonych na te projekty.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Starorzecze Odry

OBSZAR 3	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. czy mieszkańcy LGD są informowani o działalności LGD?	tak
2. Czy konieczne jest kontynuowanie w przyszłości programu Leader (finansowanie zadań, na które wnioskodawcy składają wnioski do LGD)? Jeżeli tak, to jakie zadania/projekty powinny być finansowane?	tak
3. Do jakich grup beneficjentów powinna być kierowana pomoc	Organizacje społeczne:

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

unijna na rozwój obszarów wiejskich (np. młodzież, kobiety, osoby starsze pow. 50 roku życia, rolnicy, przedsiębiorcy, organizacje społeczne, stowarzyszenie, fundacje, samorząd gminny, inne- wymienić).	stowarzyszenia fundacje wspierające lokalną działalność społeczną Osoby długotrwale bezrobotne Absolwenci uczelni wyższych poszukujący pracy
4. Jak PROW 2007-2013 zmienia oblicze wsi/ich miejscowości/otoczenie oraz w jakim stopniu przyczynia się do zaspokojenia potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszarów wiejskich.	bardzo dobrze

Podobnie jak w przypadku niemal wszystkich LGD najbardziej widocznym skutkiem działalności omawianej grupy są projekty stałe, typu remont świetlic wiejskich i innych miejsc i budynków użyteczności publicznej. Widoczną aktywnością grupy jest także organizacja imprez o charakterze masowym, jak dożynki, koncerty, wystawy, festiwale regionalne itp.

Jak dotąd nie udało się osiągnąć zadowalających poziomów wskaźników realizacji celów oraz budżetu, jednak na uwagę zasługuje poziom osiągniętych wskaźników dotyczących projektów współpracy. Na tle pozostałych LGD można go określić jako wysoki.

Przyszłe działania finansowane z PROW należy skierować do małych stowarzyszeń, małych przedsiębiorstw chcących rozwijać swoją działalność, do kół gospodyń wiejskich oraz na cele związane z budowaniem i remontami kolejnych świetlic wiejskich.

Fundacja „Kłódzka Wstęga Sudetów”- Lokalna Grupa Działania

OBSZAR 3	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. czy mieszkańcy LGD są informowani o działalności LGD?	tak
2. Czy konieczne jest kontynuowanie w przyszłości programu Leader (finansowanie zadań, na które wnioskodawcy składają wnioski do LGD)? Jeżeli tak, to jakie zadania/projekty powinny być finansowane?	tak
3. Do jakich grup beneficjentów powinna być kierowana pomoc unijna na rozwój obszarów wiejskich (np. młodzież, kobiety, osoby starsze pow. 50 roku życia, rolnicy, przedsiębiorcy,	Kobiety Młodzież Osoby starsze

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

organizacje społeczne, stowarzyszenie, fundacje, samorząd gminny, inne- wymienić).	Organizacje społeczne: działające na rzecz rozwoju obszarów wiejskich Osoby niepełnosprawne Osoby długotrwale bezrobotne Absolwenci uczelni wyższych poszukujący pracy
4. Jak PROW 2007-2013 zmienia oblicze wsi/ich miejscowości/otoczenie oraz w jakim stopniu przyczynia się do zaspokojenia potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszarów wiejskich.	bardzo dobrze

Należy podkreślić, iż szczególnie w biorąc pod uwagę poziom realizacji wskaźników celów oraz budżetu jest to najgorsze LGD spośród analizowanych. Można odnieść wrażenie, iż władze wnioskując o niespełna 150% dostępnych środków na realizację działania 4.1.3. skupiły się zbyt mocno na tym kierunku działania, przez co ucierpiały pozostałe działania. Pracownicy w wywiadzie IDI przyznali, iż ciężko im wskazać najbardziej widoczne rezultaty wdrażania LSR, ponieważ nie często poruszają się obszary działania grupy. O rezultatach słyszeli z relacji beneficjentów.

Konieczne jest zatem położenie większego nacisku na realizację podstawowych 4 celów LSR, czemu towarzyszyć musi większa promocja wśród mieszkańców oraz prezentowanie swoich produktów regionu na arenie lokalnej, ogólnopolskiej a także międzynarodowej.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Kraina Łęgów Odrzańskich”

OBSZAR 3	
Pytanie badawcze	odpowiedź
1. czy mieszkańcy LGD są informowani o działalności LGD?	tak
2. Czy konieczne jest kontynuowanie w przyszłości programu Leader (finansowanie zadań, na które wnioskodawcy składają wnioski do LGD)? Jeżeli tak, to jakie zadania/projekty powinny być finansowane?	tak
3. Do jakich grup beneficjentów powinna być kierowana pomoc unijna na rozwój obszarów wiejskich (np. młodzież, kobiety, osoby starsze pow. 50 roku życia, rolnicy, przedsiębiorcy, organizacje społeczne, stowarzyszenie, fundacje, samorząd	Młodzież Organizacje społeczne: działające w różnych sferach życia społecznego

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

gminny, inne- wymienić).	Rolnicy, mikroprzedsiębiorcy
4. Jak PROW 2007-2013 zmienia oblicze wsi/ich miejscowości/otoczenie oraz w jakim stopniu przyczynia się do zaspokojenia potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszarów wiejskich.	średnio

Działalność omawianego LGD ocenić należy pozytywnie ze względu na dotychczasowy poziom osiągniętych wskaźników celów oraz budżetu.

Najbardziej widocznymi rezultatami działań grupy są projekty infrastrukturalne, do których należą budowa, przebudowa oraz remonty świetlic, placów zabaw. Poza tym widoczni są nowi liderzy lokalni, którzy odkryli swój potencjał dzięki udziałom w różnego rodzaju projektach. Zmienia się wizerunek miejscowości wchodzących w skład grupy. Stają się bardziej rozpoznawalne co bezpośrednio przyczynia się na wzrost zainteresowania tym regionem turystów. To z kolei umożliwia organizowanie coraz większych imprez o charakterze masowym.

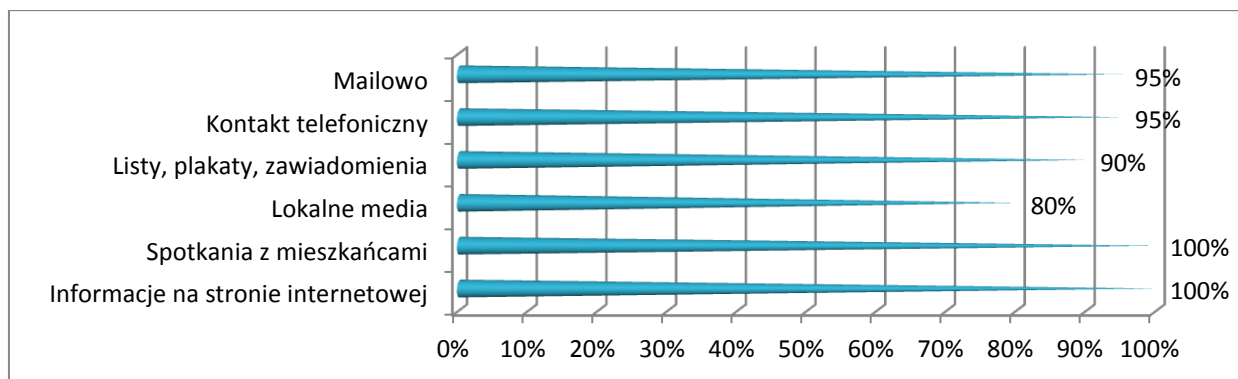
Kolejne działania skierowane powinny zostać do młodzieży, mikro przedsiębiorców, organizacji działających na rzecz życia społecznego a także do rolników.

* * * *

Wszystkie badane grupy działania informują mieszkańców o swoich działaniach. Najczęściej odbywa się to za pośrednictwem strony internetowej danego LGD. Zaraz potem respondenci wskazali na mailing, spotkania z mieszkańcami, potem plakaty listy i zawiadomienia. Warto zauważyć, że każda forma komunikacji jest lepsza lub gorsza dla danej grupy docelowej. Osoby starsze rzadziej potrafią korzystać z internetu natomiast osoby młode nie zawsze potrafią znaleźć czas aby osobiście przyjść na spotkanie. Należy więc sposób przekazywania informacji o ofercie LGD dostosować do kategorii odbiorców, dla których jest przeznaczona.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Wykres 5. Sposoby informowania mieszkańców o działalności LGD. Odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ respondenci mieli możliwość wielokrotnego wyboru.

Źródło: opracowanie własne

Powyższy wykres potwierdza, że LGD na wszelkie możliwe sposoby starają się kontaktować z mieszkańcami. Respondenci dodawali również, że w tym celu organizują nie tylko spotkania z mieszkańcami, ale także uczestniczą i organizują różnego rodzaju imprezy rozrywkowe oraz piszą artykuły w lokalnej prasie. Informacje te mają również swoje odzwierciedlenie w przeprowadzonych wywiadach jakościowych, w których respondenci opisali konkretne działania promocyjne i kanały informacyjne, jakie stosowali.

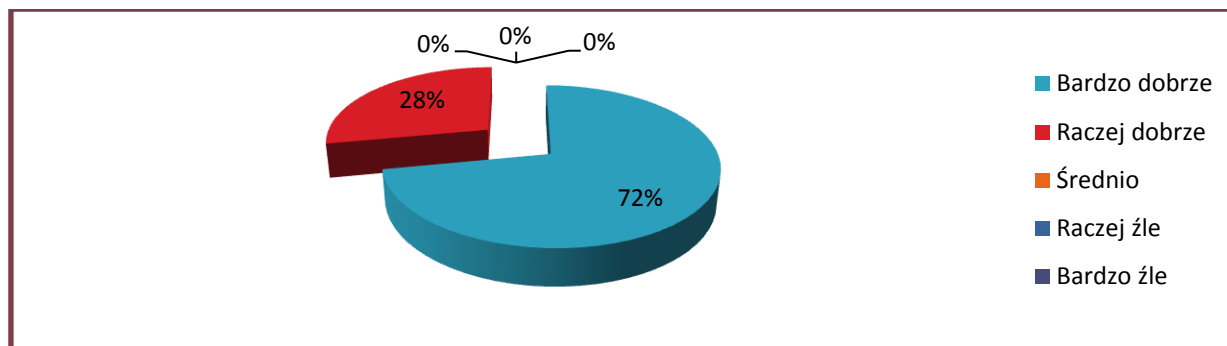
Wszyscy ankietowani uznali także, że konieczne jest kontynuowanie programu Leader, ze szczególnym naciskiem na projekty, takie jak:

- **Rozwój wsi (kanalizacja komunikacja, infrastruktura drogowa),**
- **Turystyka,**
- **Rozwój lokalnej przedsiębiorczości.**

W dalszym ciągu analizując skutki i rezultaty prowadzonych przez LGD działań, ankietowani wyrazili swoją opinię na temat zmian oblicza wsi/ gminy/ otoczenia za sprawą PROW 2007-2013. Szczegółowe informacje na ten temat prezentuje kolejny wykres.

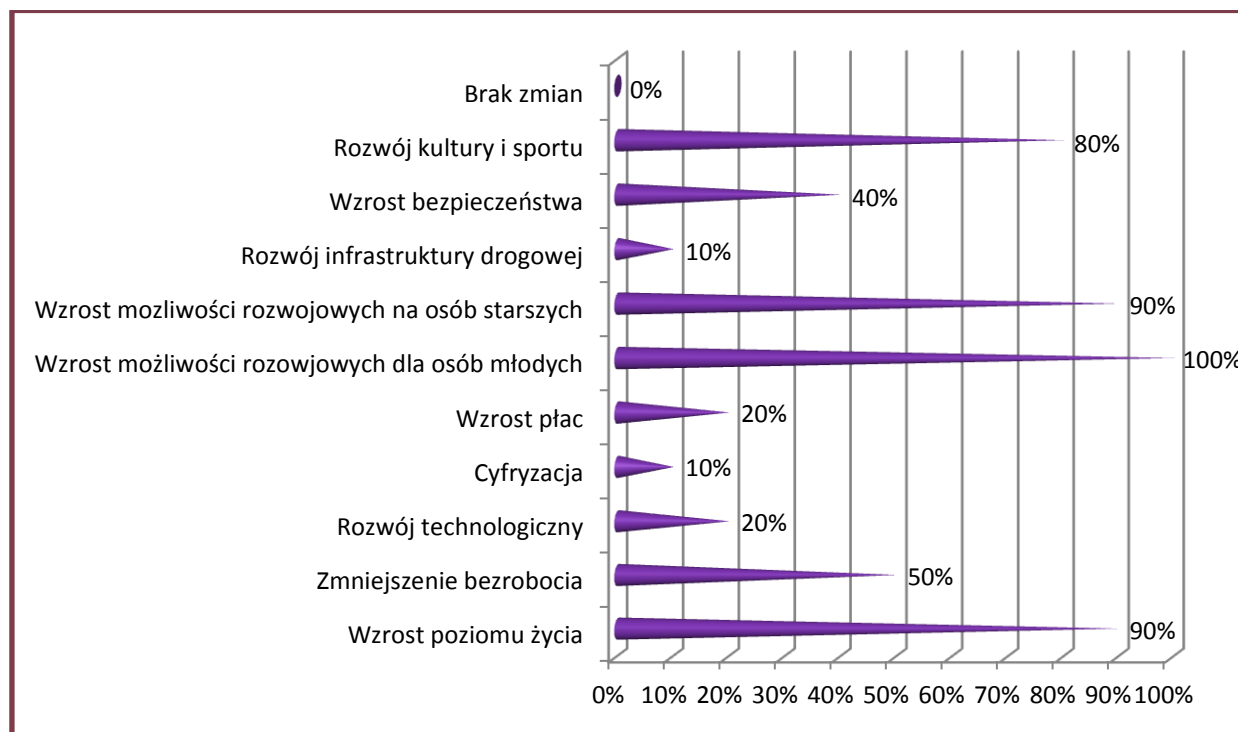
„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Wykres 6. Ocena zmian za sprawą PROW 2007-2013

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 7. Zmiany jakie zachodzą za sprawą PROW 2007-2013 w opinii przedstawicieli LGD.

Źródło: Opracowanie własne

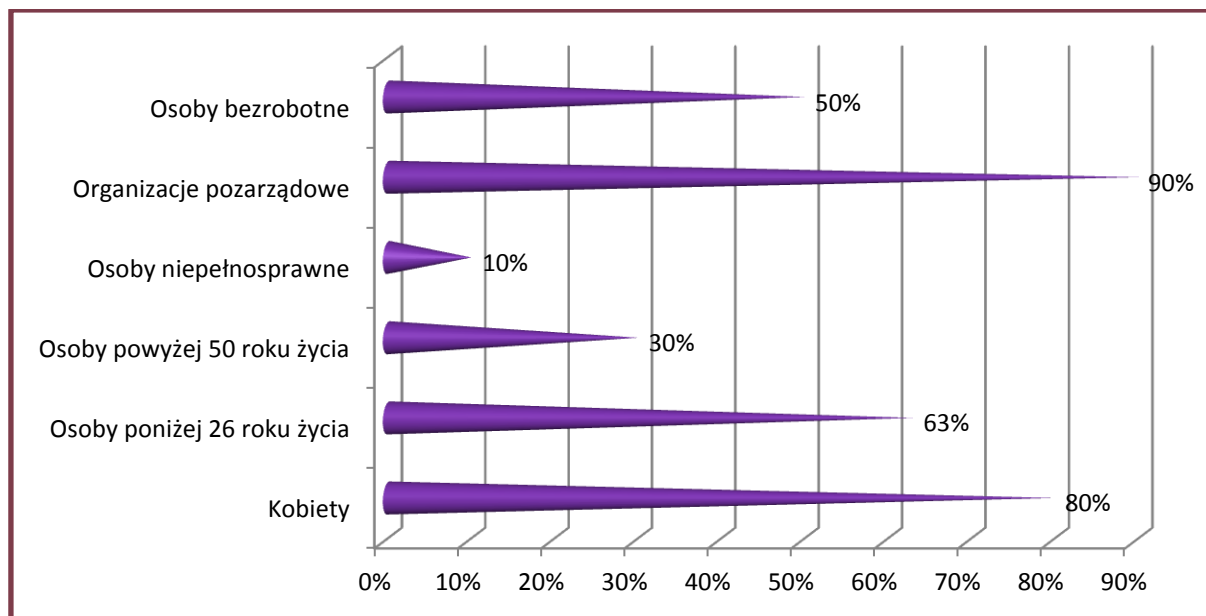
Jak wskazują dwa powyższe wykresy, większość ankietowanych ocenia zmiany za sprawą PROW na poziomie bardzo dobrym. Respondenci zadeklarowali również, że wspomniane zmiany są

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

najbardziej widoczne poprzez wzrost możliwości rozwojowych dla osób młodych (100%), a także osób starszych (90%). Przedstawiciele wszystkich badanych LGD uważają również, że za sprawą działań realizowanych ramach PROW 2007-2013 nastąpił ogólny wzrost poziomu życia.

Okazało się także, że zdaniem ankietowanych najmniejsze zmiany nastąpiły w obszarze wzrostu płac (10%), rozwoju infrastruktury drogowej (10%) oraz cyfryzacji społeczeństwa (10%). W ramach uzupełnienia powyższych wykresów przedstawiono także wypowiedzi ankietowanych uzyskane podczas badania jakościowego. Na ich podstawie można również dodać kolejny, bardzo istotny wniosek. Mianowicie, jedną z ważniejszych zmian za sprawą PROW 2007-2013 jest aktywizacja lokalnej społeczności. Jest to istotne zwłaszcza w przypadku rozwoju wsi, gdzie jej mieszkańcy uczą się wdrażać w życie własne plany związane z rozwojem swojego miejsca zamieszkania. Będąc przy tematyce rozwoju i zmian, ankietowani zostali także poproszeni o wskazanie grup do, których w największym stopniu powinno być kierowane wsparcie.

Wykres 8. Do jakich grup powinno być kierowane wsparcie.

Źródło: Opracowanie własne

Okazało się, że zdaniem ankietowanych wsparcia najbardziej potrzebują organizacje pozarządowe (90%) oraz kobiety (80%). W najmniejszym stopniu powinno być zaś ono kierowane do osób niepełnosprawnych (10%), a także osób powyżej 50 roku życia.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

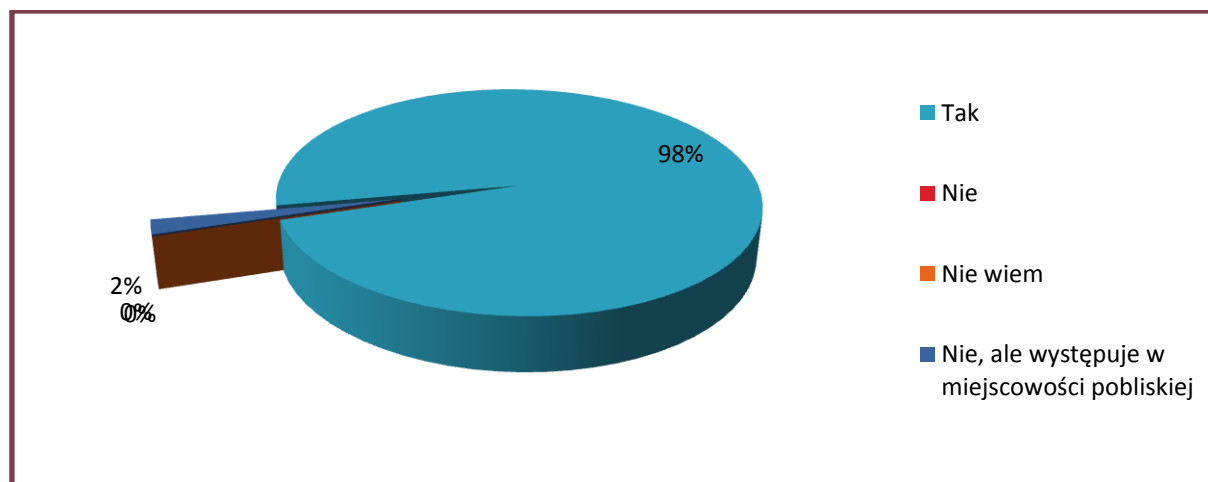
Znajomość LGD wśród mieszkańców

W badaniu brali udział mieszkańcy miast, w których występują LGD oraz mieszkańcy z obszaru działania LSR. Łącznie z tego terenu przebadano 365 osób. Specyfika badanej próby pokazuje, że mieszkańcy badanego obszaru to głównie osoby w wieku średnim, charakteryzujące się wykształceniem średnim oraz wyższym.

Wśród mieszkańców obszaru LSR określono również ich znajomość zagadnień związanych z Lokalnymi Grupami Działania. Okazało się, że mieszkańcy badanego obszaru orientują się w omawianej tematyce i znają podstawowe kwestie i zagadnienia związane z ich funkcjonowaniem.

W pierwszej kolejności ankietowani zostali zapytani o to, czy w ich miejscu zamieszkania występuje LGD. Odpowiedzi zostały przedstawione na poniższym wykresie.

Wykres 9. Czy w miejscowości znajduje się Lokalna Grupa Działania?

Źródło: Opracowanie własne

Okazało się, że niemal wszyscy uczestnicy badania zadeklarowali, że w ich miejscu zamieszkania występuje Lokalna Grupa Działania. Jedynie 2% ankietowanych nie potrafiło odpowiedzieć na tego typu pytanie. Należy także zaznaczyć w tym miejscu, że respondenci wykazali się także znajomością nazw funkcjonujących w ich obszarze LGD. W tym przypadku aż 76% ankietowanych potrafiło podać właściwą lub zbliżoną nazwę.

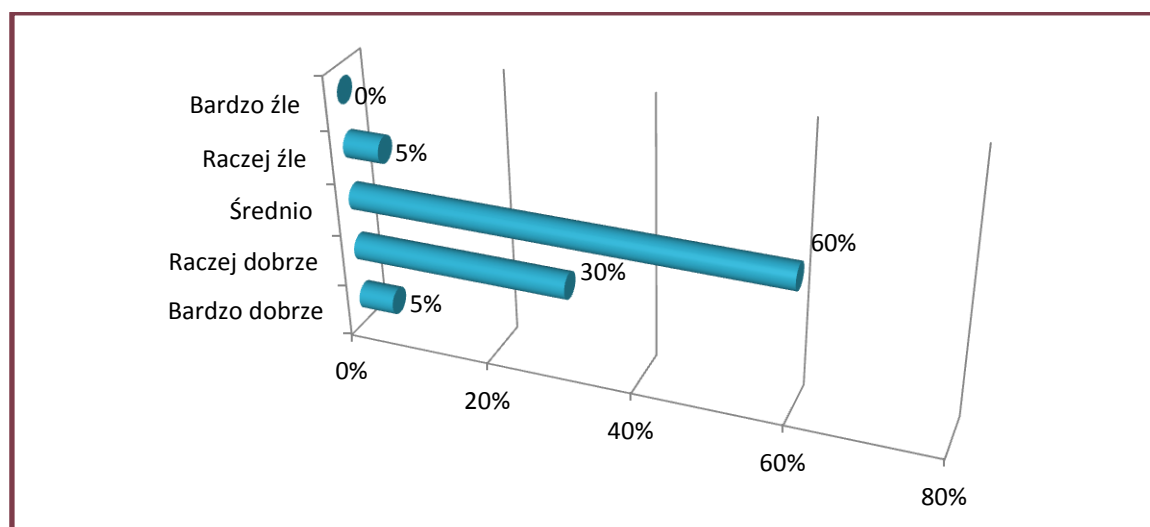
„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Nieco gorzej przedstawia się sytuacja dotycząca opisanego logo należącego do danego LGD. Tutaj z kolei jedynie 22% ankietowanych potrafiło je krótko scharakteryzować. Pozostali respondenci nie potrafili odpowiedzieć na zadane pytanie.

Ocena działalności LGD

Po wstępnej ocenie wiedzy na temat LGD, mieszkańcy obszaru LSR zostali poproszeni o wyrażenie opinii na temat ich działalności. Zapytano uczestników badania o ogólną ocenę działalności Lokalnej Grupy Działania, która zlokalizowana jest w ich miejscu zamieszkania lub w jego pobliżu. Odpowiedzi przedstawiały się w następujący sposób:

Wykres 10. Ocena działalności LGD

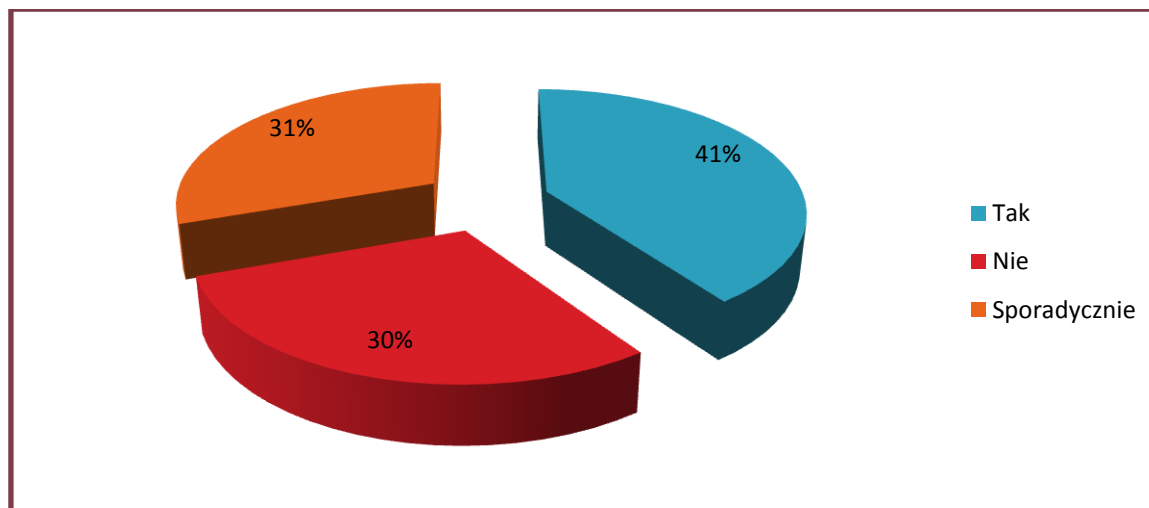

Źródło: Opracowanie własne

Większość ankietowanych oceniła działalność LGD jako średnią, tego zdania było bowiem aż 60% respondentów. Opinie negatywne znalazły się w mniejszości i stanowiły jedynie 5% w strukturze odpowiedzi, zaś wskazania pozytywne uzyskały łącznie 35%. Proporcje uzyskanych odpowiedzi pokrywają się ze stopniem realizacji wskaźników realizacji zadań.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Wykres 11. Czy interesuje się Pan/Pani działalnością LGD?

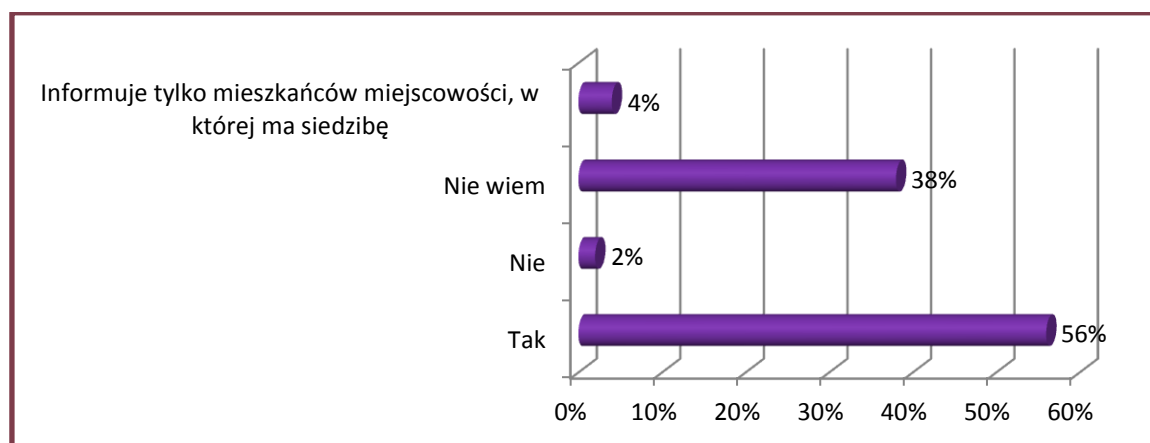

Źródło: Opracowanie własne

Ankietowani przyznali także, że interesują się działalnością LGD. Osoby, które wykazują tego typu zainteresowania, stanowiły 41%. Należy również zaznaczyć, że 31% odpowiedzi dotyczy całkowitego braku zainteresowania działalnością LGD wśród badanej grupy.

Kluczowe znaczenie w postrzeganiu działań realizowanych przez LGD, ma informowanie o ich przebiegu mieszkańców. Ankietowani zostali zapytani o to, czy są informowani o aktualnie prowadzonych działaniach. Odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 12. Czy LGD informuje mieszkańców Pani/Pana miejscowości o aktualnie prowadzonych działaniach?

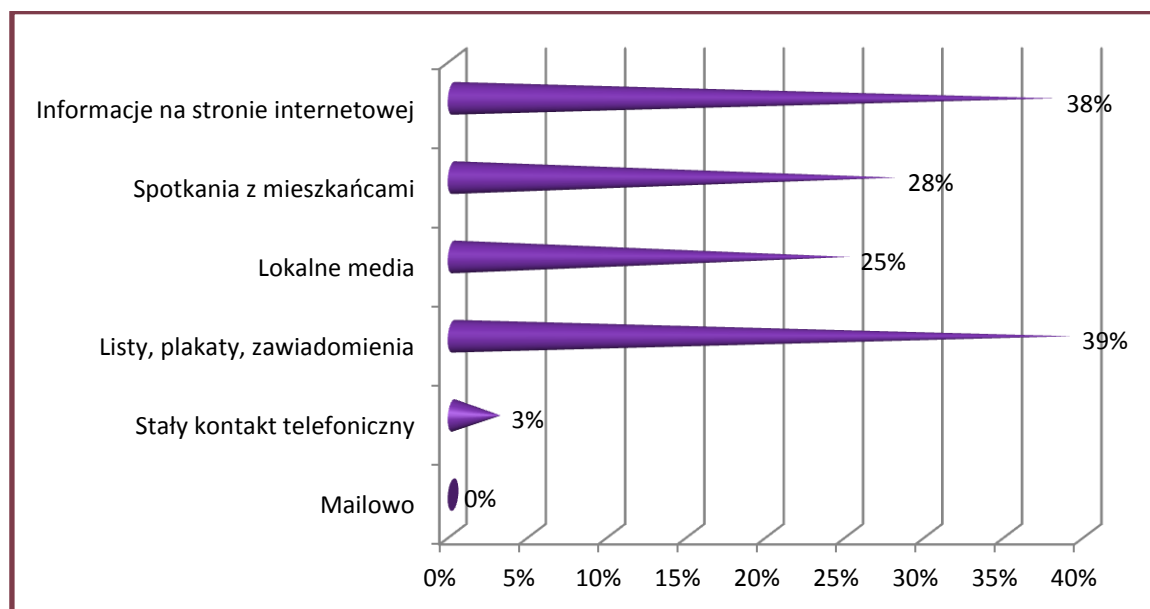
Źródło: Opracowanie własne

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Ponad połowa respondentów przyznała, że jest informowana o działaniach realizowanych przez LGD. Z kolei 38% ankietowanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie. Należy zaznaczyć również, że 4% uczestników badania uznało, że o działaniach LGD informuje się jedynie mieszkańców miejscowości w którym dana Grupa się znajduje.

Biorąc pod uwagę fakt, że znaczna część respondentów nie potrafiła odpowiedzieć na powyższe pytanie, zapytano ich również o sposób informowania i o działaniach podejmowanych przez LGD.

Wykres 13. W jaki sposób LGD informuje mieszkańców Pana/Pani miejscowości o swojej działalności?

Źródło: Opracowanie własne

Głównym sposobem przekazu informacji na temat działalności LGD jest wywieszanie plakatów informacyjnych, ogłoszeń oraz zawiadomień (39%). W celu przekazywania informacji wykorzystuje się również lokalne media (prasa, radio, telewizja). Powszechne jest także umieszczanie informacji na stronie internetowej (38%). Należy zauważyć, że żaden z ankietowanych nie wspominał o kontakcie mailowym, zaś kontakt telefoniczny znalazł się w mniejszości co może wynikać głównie z niskiej efektywności tego typu działań informacyjnych.

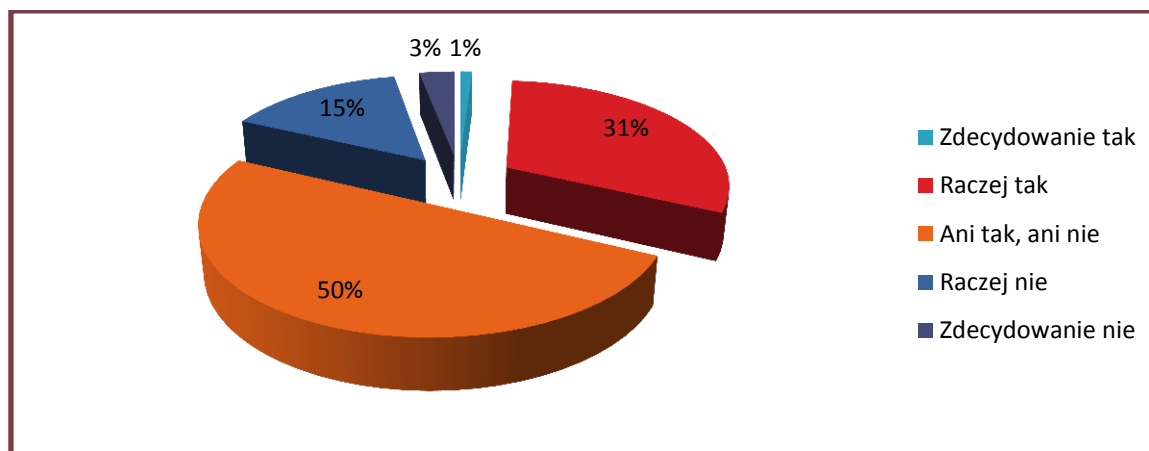
„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Na uwagę zasługuje również fakt, że przedstawiciele LGD w celu informowania lokalnej społeczności o swoich działaniach, korzystają również z portali społecznych, co znaczenie ułatwia kontakt, zwłaszcza przy dotarciu z informacją do młodszych mieszkańców obszaru LSR.

Biorąc pod uwagę również raporty sprawozdawcze, należy dodać, że w celu informowania społeczeństwa przedstawiciele LGD uczestniczą także w różnego rodzaju imprezach rozrywkowych. Korzysta się także z możliwości umieszczania informacji na stronach gmin.

Pomimo licznych działań informacyjnych, a przede wszystkim deklaracji ze strony wszystkich przedstawicieli LGD, iż prowadzone są działania promocyjne przynajmniej w obrębie województwa, ankietowani nie czują się wystarczająco o nich poinformowani. Nastroje są jednak pozytywne, ponieważ badani mieszkańcy obszaru LSR wykazują zainteresowanie działalnością Lokalnych Grup Działania i oczekują dalszych informacji w tym zakresie.

Wykres 14. Czy czuje się Pan/Pani wystarczająco informowany o działaniach prowadzonych w ramach LGD?

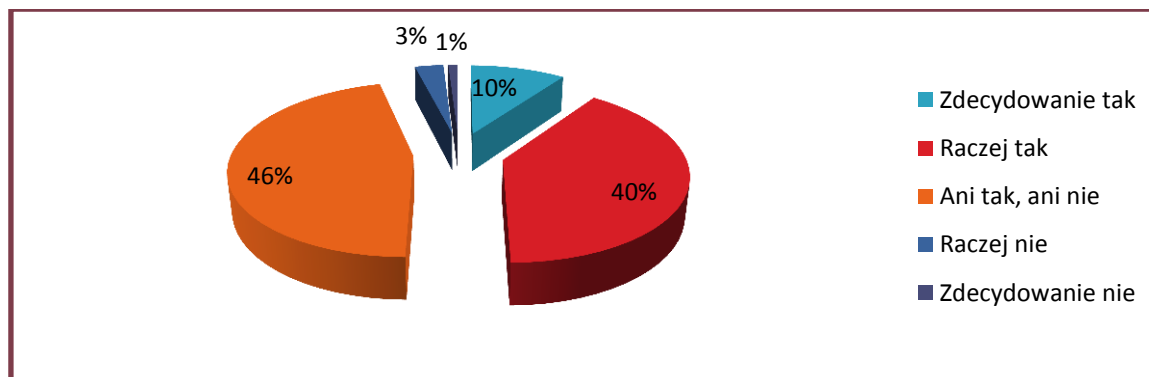

Źródło: Opracowanie własne

Jedynie 32% ankietowanych uważa, że sposób informowania o działaniach LGD jest wystarczający. Aż połowa uczestników badania nie potrafiła odpowiedzieć na zadane pytanie, zaś 15% uznało, że przekazywane informacje nie są wystarczające. Mimo tego zdecydowana większość respondentów uważa, że instytucje takie jak LGD są potrzebne, łącznie uważa tak aż połowa z nich. Jedynie 4% jest zdania, że instytucje typu LGD są niepotrzebne. Dane te szczegółowo przedstawia poniższy wykres.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

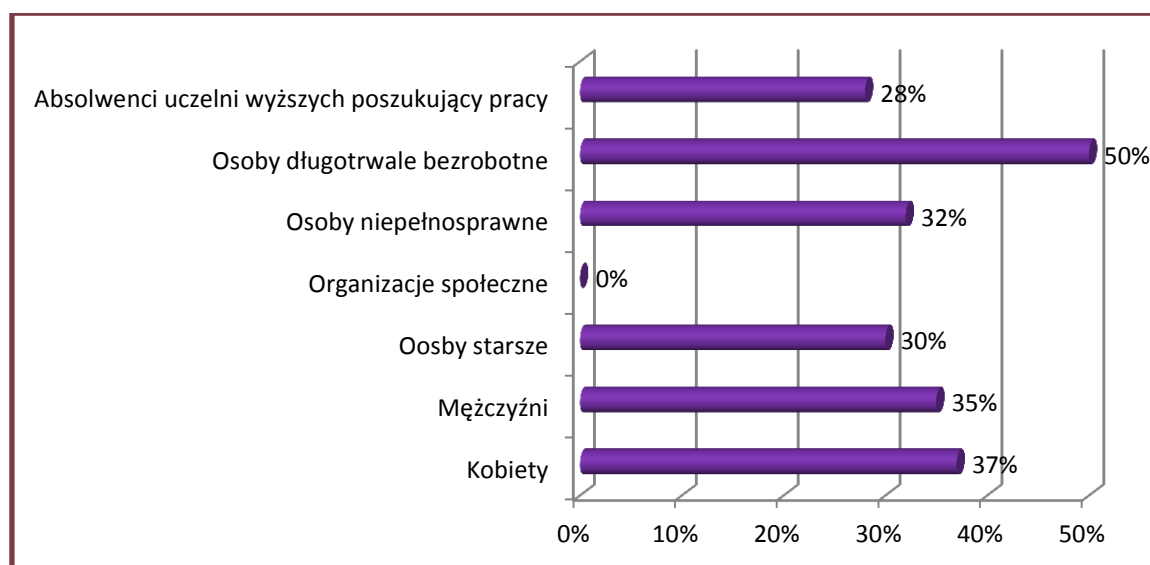
Wykres 15. Czy uważa Pan/Pani, że takie instytucje jak LGD są potrzebne?

Źródło: Opracowanie własne

Ankietowani zostali poproszeni także o wskazanie grup do których w pierwszej kolejności powinna być kierowana pomoc unijna. Należy zauważyć, że najbardziej potrzebującą, zdaniem respondentów grupą wsparcia są osoby długotrwale bezrobotne (50%) oraz kobiety (37%). Z kolei najmniej istotną grupą wsparcia są organizacje społeczne i pozarządowe. Warto podkreślić, iż żaden z respondentów nie wybrał tej odpowiedzi, co szczegółowo przedstawia poniższy wykres.

Wykres 16. Do jakich grup społecznych powinna być głównie kierowana pomoc unijna? Odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ respondenci mieli możliwość wielokrotnego wyboru.

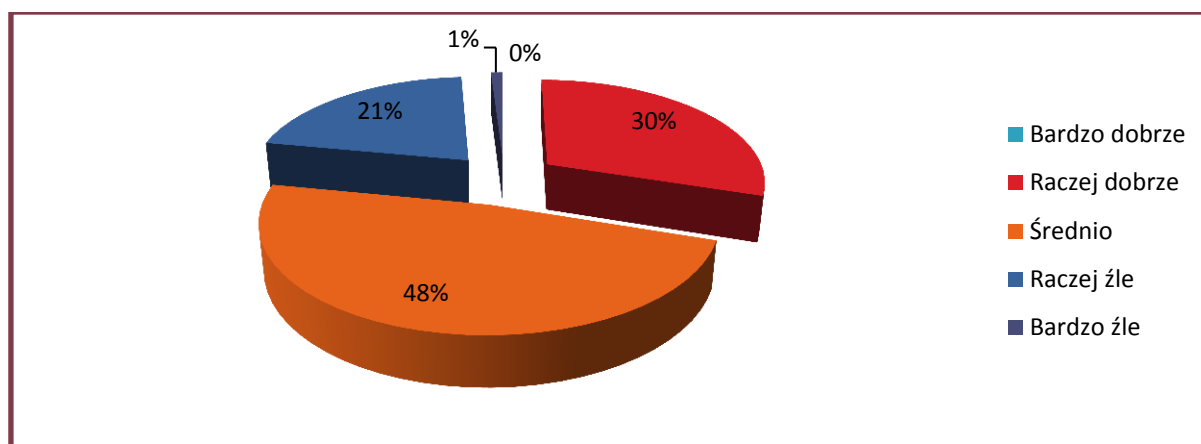

Źródło: Opracowanie własne

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Podsumowując ocenę respondentów na temat działalności LGD, zostali oni także zapytani o zmiany jakie zaszyły w ich otoczeniu za sprawą działań prowadzonych przez Lokalne Grupy Działania. Ich ocenę przedstawia poniższy wykres.

Wykres 17. Jak Pan/Pani ocenia zmiany oblicza wsi/miejscowości/otoczenia/ obszaru, w którym Pan/Pani mieszka za sprawą działań prowadzonych przez LGD?

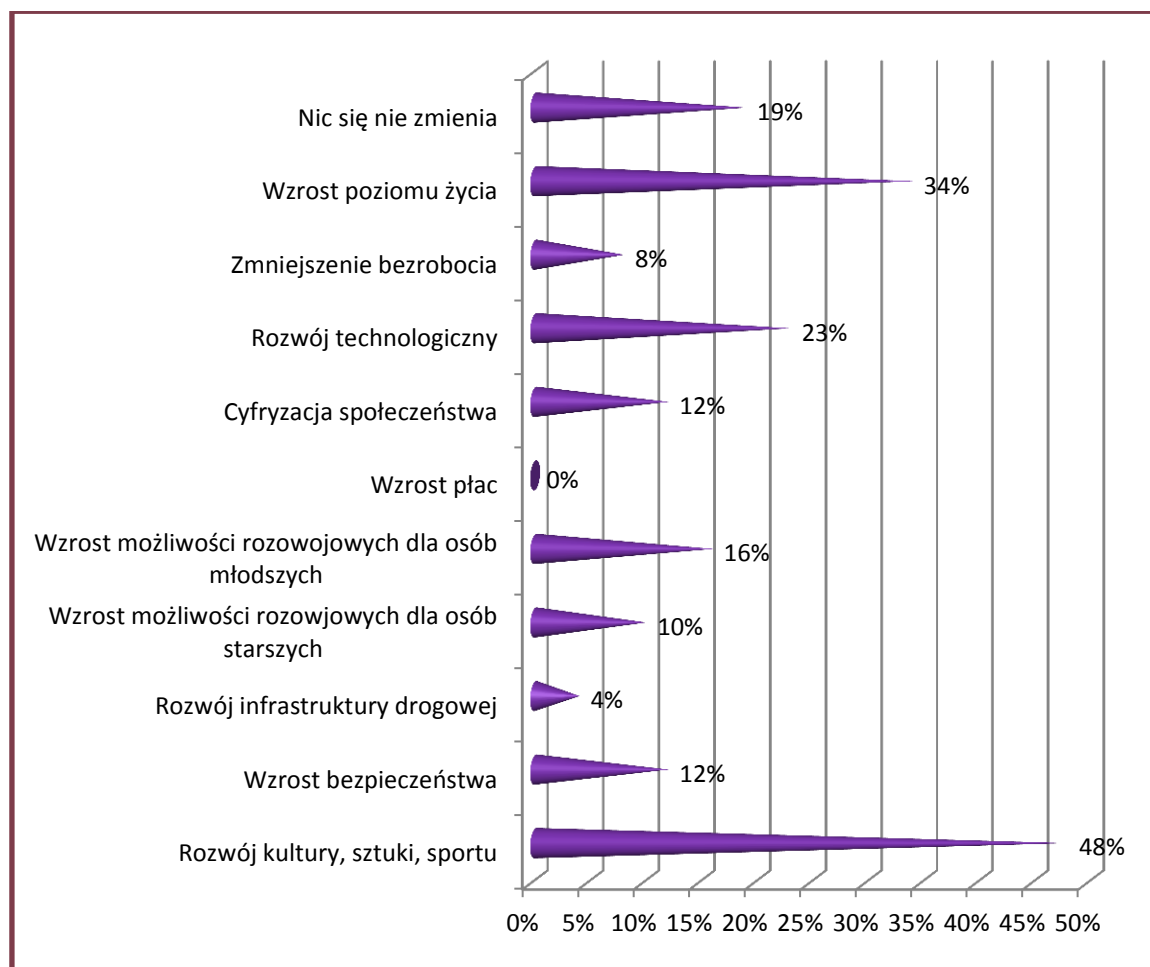

Źródło: Opracowanie własne

Respondenci w większości ocenili zmiany na poziomie średnim, tego zdania było 48% z nich. Zmiany na poziomie dobrym zostały zdiagnozowane przez 30% ankietowanych. Z kolei negatywne wskazania objęły 21% w strukturze przedstawionych na wykresie odpowiedzi. Na zbliżonym poziomie ocenione zostały średnie wskaźniki produktu i rezultatu wszystkich LGD, co świadczyć może o korelacji stopnia realizacji zadań ze społecznym odbiorem rzeczywistych osiągniętych rezultatów. Odnośnie zachodzących zmian respondenci zostali także poproszeni o wskazanie konkretnych przykładów rozwojowych, które zauważyli w swojej miejscowości w kontekście działalności LGD. Odpowiedzi prezentuje kolejny wykres.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Wykres 18. Jakie zmiany zachodzą w Pana/Pani wsi/miejscowości/otoczeniu za sprawą działania LGD? Odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ respondenci mieli możliwość wielokrotnego wyboru.

Źródło: Opracowanie własne

Wśród głównych zmian, które zostały zauważone przez uczestników badania są te związane z rozwojem kultury, sztuki i sportu w danej miejscowości. Tego typu odpowiedzi wybrało aż 48% ankietowanych. Jest to rezultatem działalności najbardziej widocznej dla mieszkańców, tj. budowie i remontom świetlic wiejskich będących centrami spajającymi wymienione trzy dziedziny życia społecznego. Konieczne jest zatem kontynuowanie prac w tym zakresie. Pozwoli to zintegrować mieszkańców i zbudować podstawy kapitału społecznego niezbędnego dla dalszego rozwoju obszarów wiejskich.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Respondenci zwrócili także uwagę na ogólny wzrost poziomu życia (34%) oraz wzrost możliwości rozwojowych zarówno dla osób starszych, jak i młodszych (odpowiednio 10% i 16%). Należy także dodać, że niespełna co piąty ankietowany nie zauważyło żadnych zmian.

Respondenci w wywiadach indywidualnych zgodnie podkreślali, iż konieczne jest kontynuowanie Programu Leader, przy czym szczególny nacisk należy położyć w przyszłości na rozwój wsi (przede wszystkim: kanalizację, komunikację, infrastrukturę drogową), turystykę oraz rozwój lokalnej przedsiębiorczości.

Podsumowanie w kontekście celu 3

Ocena rezultatów wdrażania LSR, wpływu realizacji LSR na rozwój obszarów wiejskich oraz Osi IV Leader i jej oddziaływania na obszary wiejskie Dolnego Śląska.

<i>Ocena działalności promocyjnej LGD</i>	<i>dobra</i>
<i>Ocena dzielności LGD na rozwój obszarów wiejskich</i>	<i>średnia</i>
<i>Ocena informacji przekazywanych przez LGD</i>	<i>średnia</i>
<i>Ocena PROW/ Leadera</i>	<i>dobra</i>

Źródło: Opracowanie własne

W przypadku grupy 360 mieszkańców miejscowości i obszarów przyległych, gdzie zlokalizowane są Lokalne Grupy Działania w województwie dolnośląskim, respondenci większość aspektów związanych z działalnością LGD ocenili w kategorii „średniej”. Na uwagę zasługuje jednak fakt, że wskazania negatywne znajdują się w znacznej mniejszości, a wpływ na ocenę ankietowanych może mieć zarówno ich stopień zainteresowania tego typu przedsięwzięciami (jedynie 14% ankietowanych interesuje się działalnością LGD), jak również sposób informowania o nich.

Niewątpliwie kluczowe znaczenie ma fakt, że ankietowani uznali działania podejmowane przez LGD za skuteczne i mające wpływ na ich poziom życia i na zmiany, jakie zachodzą w ich miejscu zamieszkania. Zdaniem respondentów tego typu wsparcie w większym zakresie powinno być jednak skierowane do osób długotrwale bezrobotnych oraz kobiet. Stwierdzono, iż powinny obejmować szereg zadań, które będą rozwijać lokalną gospodarkę, a tym samym przyczynią się do zmniejszenia bezrobocia i wzrostu poziomu życia wszystkich mieszkańców.

Podsumowując niniejszy rozdział należy stwierdzić, że mieszkańcy obszarów LSR neutralnie podchodzą do realizowanych działań, aczkolwiek oczekują informowania o nich, co wyraża ich pozytywnych stosunek do tego typu przedsięwzięć. Informacja i promocja nie są jednak wystarczająco efektywne pomimo deklarowanej przez wszystkie LGD aktywności w tym zakresie

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

na terenie województwa. Plusem na pewno jest fakt, iż wypowiedzi i opinie negatywne stanowią znaczną mniejszość, a to oznacza, że ankietowani zauważają pozytywny wpływ działań realizowanych przez LGD na jakość życia na obszarach wiejskich na Dolnym Śląsku.

5. Analiza SWOT

Analiza SWOT/TOWS stanowi zasadniczą metodę analizy strategicznej, która polega na prawidłowej identyfikacji i interpretacji zjawisk i czynników występujących w otoczeniu badanego zjawiska (w tym przypadku 19 LGD w województwie dolnośląskim).

Właściwa ocena istniejących i potencjalnych mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń 19 badanych LGD przyczyni się do lepszego zdiagnozowania badanego obszaru LSR.

Analiza mocnych i słabych stron tworzy również zbiór informacji o zasobach i procesach zachodzących w obszarze gospodarczym i społecznym, wywierających dodatni i ujemny wpływ na realizację celów strategicznych. Należy również mieć na uwadze, że analiza szans i zagrożeń umożliwia zebranie informacji na temat czynników, które mogą wywierać dodatni lub ujemny wpływ na realizację celów strategicznych. Wśród czynników poddanych analizie uwzględniono następujące:

- naturalne,
- polityczne,
- ekonomiczne,
- demograficzne,
- społeczne .

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Tabela 7. Analiza SWOT 19 LGD w województwie dolnośląskim

Mocne strony	Słabe strony
Współpraca z innymi LGD	Wciąż neutralne nastawienie większości mieszkańców do działań LGD
Uczestnictwo w targach i wystawach	Średni poziom wiedzy na temat LGD wśród mieszkańców
Dbanie o stronę promocyjną	Brak wystarczającego dopasowania działań do poszczególnych grup społecznych
Dbanie o stronę informacyjną	
Aktywność organizacji pozarządowych	
Atrakcyjne położenie geograficzne	
Zainteresowanie społeczności lokalnej	
Chęć rozwoju przedsiębiorczości lokalnej	
Mnogość atrakcji turystycznych	
Potencjał ludzki	
-Blisko centrum regionu	
-Dobrze prosperujące doradztwo	
Szanse	
Rozwój gospodarczy	Brak nowych miejsc pracy
Aktywizacja lokalnej społeczności	Brak wiedzy mieszkańców na temat korzystania ze środków unijnych
Zmniejszenie bezrobocia	
Zwiększenie świadomości dotyczącej pozyskiwania środków z Unii Europejskiej	
Rozwój turystyki	
Rozwój kultury, sztuki i rekreacji	
Organizacja imprez promocyjnych	
Współpraca z JST	

Źródło: Opracowanie własne

Patrząc na powyższą tabelę można zauważyć, że przeważają mocne strony i szanse. Za najważniejszą mocną stroną uznano chęć rozwoju przedsiębiorczości lokalnej. Wpływa to bowiem nie tylko na zniwelowanie bezrobocia i wzrost aktywności społecznej, ale także na rozwój turystyki i promocję całego regionu.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

6. Lista rankingowa

Lista rankingowa powstała w oparciu o zaprezentowane w kolejnej tabeli kryteria i wagi. Jej celem jest usystematyzowanie informacji i danych wynikających z procesu badawczego. Kryteria zostały przyporządkowane do każdego z 19 LGD.

Tabela 8. Kryteria i wagi listy rankingowej

Kryterium 1	Liczba operacji, o których mowa w art. 12 ust.1 pkt.1 lit. b ustawy, zwanych dalej „małymi projektami”, na które została przyznana pomoc finansowa podmiotom innym niż jednostkom sektora finansów publicznych, w stosunku do liczby wszystkich małych projektów, na które została przyznana pomoc finansowa w ramach LSR, wynosi: - poniżej 10%-0 pkt, - od 10 do 20%- 1 pkt, - powyżej 20 do 40%- 4 pkt, - powyżej 40%- 6 pkt.
Kryterium 2	Średnia frekwencja członków organu decyzyjnego oraz osób reprezentujących członków tego organu na posiedzeniach organu decyzyjnego dotyczących wyborów operacji w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 21 ustawy, wynosi: - poniżej 60%-0 pkt, - od 60 do 70%- 1 pkt, - powyżej 70 do 80%- 2 pkt, - powyżej 80%- 3 pkt.
Kryterium 3	Liczba zadań określonych w zestawieniu rzeczowo- finansowym operacji, na którą LGD została przyznana pomoc finansowa w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 23 ustawy, polegających na przeprowadzeniu szkoleń w zakresie przygotowania wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 21 ustawy, wynosi: - poniżej 10-0 pkt, - od 10 do 15- 1 pkt, - od 16 do 20-2 pkt, - powyżej 20 – 4 pkt.
Kryterium 4	Na wniosek danej LGD zostały podane do publicznej wiadomości informacje o możliwości składania wniosków o przyznanie pomocy finansowej w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 21 ustawy, w zakresie wszystkich rodzajów operacji, o których mowa w art. 12 ust.1 pkt 1 ustawy- 4 pkt.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Kryterium 5	Wysokość kwot pomocy finansowej przyznawanej w ramach działania, o którym mowa w art.5 ust 1. Pkt 23 ustawy, w zakresie kosztów związanych z nabywaniem umiejętności i aktywizacją, o których mowa w art. 63 lit. C rozporządzenia nr 1698/2005, w stosunku do wysokości kwot pomocy finansowej przyznanej w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 23 ustawy, wynosi: - do 23%- 0 pkt - powyżej 23%- 4 pkt.
Kryterium 6	LGD Brała udział w charakterze wystawcy na targach, które odbyły się: - na obszarze województwa, w którym LGD posiada siedzibę- 1 pkt - poza obszarem województwa, w którym LGD posiada siedzibę- 2 pkt - poza terytorium Rzeczypospolitej Polskie- 4 pkt
Kryterium 7	LGD współdziałała z innymi LGD w ramach organizacji zrzeszające LGD- 5 pkt
Kryterium 8	Poziom realizacji przedsięwzięć i celów szczegółowych określonych w LSR: - wskaźniki produktu zostały osiągnięte w...% - wskaźniki rezultatu zostały osiągnięte w...% Weryfikacja na podstawie sprawozdań rocznych dla LGD (pkt 12). Dane z kolumny „Stan na dany rok sprawozdawczy” należy zsumować ze wszystkich sprawozdań złożonych przez dane LGD i podzielić przez dane z kolumny „stan docelowy”, a następnie wyrazić w %. Istotne jest odróżnienie wskaźników monitorowanych systematycznie od tych monitorowanych cyklicznie (np. ankiety).
Kryterium 9	Poziom realizacji budżetu LSR w ramach działania 413 Wdrażanie LSR: - wysokość wnioskowanej pomocy finansowej w ramach działania 413, określona na podstawie wniosków o przyznanie pomocy w ramach tego działania, wybranych przez LGD, w stosunku do kwoty określonej w budżecie LSR na o działania (w %) - wysokość pomocy finansowej przyznanej w ramach działania 413, w stosunku do kwoty określonej w budżecie LSR na to działanie (w %) - wysokość wnioskowanej pomocy finansowej w ramach działania 413, określona na podstawie wniosków o płatność w ramach tego działania w stosunku do kwoty określonej w budżecie LSR na to działanie (w %).
Kryterium 10	Poziom realizacji budżetu przedsięwzięć i celów szczegółowych, określonych w LSR: - budżet przedsięwzięć został osiągnięty w ...% - budżet celów szczegółowych został osiągnięty w ...%

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

	Weryfikacja na podstawie sprawozdań rocznych składanych przez LGD (pkt 2 i 3). Kwotę dotyczącą realizacji celów szczegółowych z pkt 3 należy zsumować we wszystkich sprawozdaniach (z uwzględnieniem ewentualnych korekt LGD) i podzielić przez budżet celów szczegółowych z pkt 2. Analogicznie należy postąpić z przedsięwzięciami.
Kryterium 11	Liczba innowacyjnych wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 413 Wdrażanie LSR wybranych przez LGD, w stosunku do wszystkich wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 413 Wdrażanie LSR, wybranych przez LGD. Weryfikacja danych na podstawie wniosków o przyznanie pomocy, od chwili jak powstał obowiązek określania (we wniosku o przyznanie pomocy), czy operacja ma charakter innowacyjny.
Kryterium 12	Koszt zadań określonych w zestawieniu rzeczowo- finansowym operacji, na którą LGD została przyznana pomoc finansowa w ramach działania 431, polegających na przeprowadzeniu szkoleń w zakresie przygotowania wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 413 przypadający na 1 wnioskodawcę w ramach działania 413 Wdrażanie LSR (wnioski złożone do LGD) w porównaniu z odsetkami operacji objętych wnioskami o przyznanie pomocy finansowej w ramach działania 413, które zostały wybrane przez LGD, a na realizację których została przyznana taka pomoc.
Kryterium 13	Liczba (ewent. średnia liczba) wniosków o przyznanie pomocy finansowej w ramach działania 413 Wdrażanie LSR, złożonych do LGD, przypadających na 1 wnioskodawcę w porównaniu z odsetkami operacji objętych wnioskami o przyznanie pomocy finansowej w ramach działania 413, które zostały wybrane przez LGD, w ramach których świadczone były w biurze LGD usługi doradcze, a na realizację których została przyznana taka pomoc.
Kryterium 14	Odsetek wniosków o przyznanie pomocy w ramach Działania 413, w ramach których świadczone były w biurze LGD usługi doradcze, na które przyznano pomoc, w stosunku do wniosków wybranych przez LGD, w ramach których świadczone były w biurze LGD usługi doradcze.
Kryterium 15	Stan realizacji projektów współpracy. -wysokość wnioskowanej pomocy finansowej w ramach działania 421, określona na podstawie wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania, w stosunku do limitu z rozporządzenia o wyborze LGD przysługującego LGD na to działanie (w %), -wysokość pomocy finansowej przyznanej w ramach działania 421, w stosunku do limitu z rozporządzenia o wyborze LGD przysługującego LGD na to działanie (w %), -wysokość wnioskowanej pomocy w ramach działania 421, określona na

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

	podstawie wniosków o płatność w ramach tego działania, w stosunku do limitu z rozporządzenia o wyborze LGD przysługującego LGD na to działanie (w %).

Źródło: Opracowane na podstawie SIWZ

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Tabela 9. Lista rankingowa

Lp	LGD	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	Suma 1-7	K8	K9	K10	K11	K12	K13	K14	K15
1.	<i>Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Kwiatu Lnu</i>	6	2	4	4	4	7	5	32	80, 80	77	80	19	5077,53	35	100 %	9,30%
											67	80					9,30%
											77						
2.	<i>„Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania- Partnerstwo Izerskie”</i>	4	2	4	4	4	7	5	30	80%	71	75	35	58167,94	34	80%	68
										80%	18	60					100
											13						
3.	<i>„Lokalna Grupa Działania Dobra Widawa”</i>	6	1	0	4	4	7	5	27	70	89	-79	70	29 974,19	85	70%	21
											77	81					0
										72	99						
4.	<i>Partnerstwo dla Doliny Baryczy</i>	6	2	6	4	4	2	5	27	16%	81	16	27	18600	23, 4	77%	0
										17%	51	17					0
											68						0
5.	<i>„Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Ducha Gór”</i>	6	0	0	4	4	7	5	26	-80	-100	-80	80	4 900,00	52	52	-100
										-70	-100	-80					100
6.	<i>Stowarzyszenie „Lokalna Grupa</i>	4	2	4	4	4	3	5	26	-70	52,1 2	52,1 2	0	13739,64	52	100 %	0

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

	<i>Działania Partnerstwo Kaczewskie</i>									-45							0
7.	<i>Lokalna Grupa Działania „Ujście Baryczy” Gmin Góra- Niechlów- Wąsosz</i>	6	2	4	4	4	1	5	26	16, 17	68		27	286455,0 1	10	90%	
8.	<i>Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Wrzosowa Kraina”</i>	6	2	1	4	0	7	5	25	217 485	77 37 77	49,8 49,8	10	12 800,00	31	70%	5,47 5,47
9.	<i>Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Qwsi”</i>	6	1	0	4	0	7	5	24	18% 60%	137, 44 137	43 75	55	22410,33	59	89%	100
10	<i>Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Starorzecze Odry</i>	6	1	0	4	4	3	5	23	-30% -30%	-50 -35 -40	-30	30	22 100 zł	25	70	100 10
11	<i>Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Sowiogórskie”</i>	6	2	0	4	4	1	5	22	30 30	56 54 45	30 30	6	6275,48	35	80%	0, 0

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

12	Stowarzyszenie „Ślężanie- Lokalna Grupa Działania”	4	0	2	4	4	2	5	21	-70	-140	-70	60	- 50 000,00zł	40	20	-15
										-60	-75	-70					-15
13	„Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Kraina Wzgórz Trzebnickich”	6	0	2	4	4	0	5	21	50	110	60%	5	6 000,00 zł	43	30%	0
										70	55	65%					0
											100						0
14	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Szlakiem Granitu”	6	2	4	4	4	1	0	21	30	90	-30	25	16 717,83	45	40%	90
										25	78	-30					78
											90						90
15	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Integracja Turystyka”	1	2	0	4	4	3	5	19	60%	61	-30	4	8 089,78 zł	45	100%	0
										15%	32	-30					0
											-11						
16	Fundacja „Kłodzka Wstęga Sudetów”- Lokalna Grupa Działania	6	3	0	4	0	1	5	19	12	50	12	30%	11 017,00	52,5	90%	100%
										12	35	12					10%
											40						
17	Stowarzyszenie Lokalna Grupa	6	2	0	4	4	3	0	19	6	112	6	0	13 739,64.	42	100%	9,6

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

	<i>Działania Gromnik</i>									6	97	6					9,3
											88						
18	<i>Lokalna Grupa Działania na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Gmin Kąty Wrocławskie, Kobierzyce, Siechnice, Żórawina- Lider 4A</i>	4	2	0	4	4	3	5	18	40, 40	40, 40	25	0	6907,62	48	100 %	0
										134	-25						0
										-40	40	-25					100
19	<i>Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Kraina Łęgów Odrzańskich”</i>	1	3	0	4	4	1	5	18	59%	105, 73%	97,0 8	0	11 017 zł	52	90%	100% 100%
										63%	95,2 8%						

Źródło: Opracowanie własne

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

W poziomym wersie powyższej tabeli znajdują się poszczególne kryteria według których ocenione zostało każde z badanych LGD. W pierwszej części tabeli do każdego LGD w kategoriach 1-7, przyporządkowane zostały adekwatne punkty. W tym zakresie pierwsze miejsce w prezentowanym rankingu zajmuje Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Kwiatu Lnu (32 pkt), drugie zaś Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania- Partnerstwo Izerskie” (30 pkt). Na kolejnych miejscach znalazło się „Lokalna Grupa Działania Dobra Widawa” oraz Partnerstwo dla Doliny Baryczy (po 27 pkt).

Należy także zaznaczyć, że każde z 19 LGD prezentuje zbliżony poziom w zakresie realizacji omawianych kryteriów. Różnice są niewielkie i wynoszą zaledwie tylko kilka punktów w skali oceny.

7. Wnioski i rekomendacje

W ostatnim rozdziale przedstawione zostały wnioski w formie tabelarycznej. Do każdego z nich przyporządkowana została adekwatna rekomendacja, oraz stopień istotności danego wniosku, mierzony w skali od 1 do 3.

Wykres 19. Wnioski i rekomendacje

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Stopień istotności		
			1-mało istotne	2-średnio istotne	3-bardzo istotne
1.	Poziom stanu realizacji projektów współpracy w ramach działania 4.2.1. jest zbyt niski	Niezbędne jest tworzenie sieci powiązań zwłaszcza na poziomie regionalnym umożliwiającej wdrażanie wspólnych przedsięwzięć w ramach współpracy międzyregionalnej.			X
2.	Czynnikiem hamującym tempo osiągnięcia wskaźników jest powolny tryb weryfikacji i oceny wniosków	Należy przenieść część kompetencji Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na biura Lokalnych Grup Działania aby zlikwidować „wąskie gardło” przepływów finansowych hamujące rozpoczynanie realizacji projektów			X
3.	Działalność Lokalnych Grup Działania nie jest wystarczająco dobrze rozpoznawana przez społeczność lokalne	Należy przy każdym realizowanym działaniu umieszczać oznaczenia danego LGD. Powinno to poprawić rozpoznawalność ich działalności.		X	

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

4.	Wszystkie Grupy informują mieszkańców o swoich działaniach, mimo tego tylko 32% mieszkańców czuje się poinformowana.	Pomimo deklaracji, że mieszkańcy są informowani o działaniach LGD na wszystkie możliwe spotkania, to sami zainteresowani nie czują się w pełni poinformowani w tej kwestii. Zaleca się wzmożenie działań informacyjnych głównie poprzez indywidualne spotkania z mieszkańcami, które umożliwią przekazanie szerszej wiedzy na temat działań LGD.			X
5.	Odnotowana została niska aktywność LDG w pozyskiwaniu funduszy w ramach pozostałych form wsparcia (innych niż PROW). Zdecydowana większość badanych LGD zadeklarowała, że nie korzystała z innych form wsparcia .	Zaleca się większe zaangażowania LGD w pozyskiwanie innych form wsparcia. W szczególności z Działania 6.3 Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia aktywności zawodowej na obszarach wiejskich oraz Działania 7.3 Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.			X
6.	Znaczna część środków pieniężnych przyznana w ramach działania, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 23 ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich przeznaczona jest na funkcjonowania lokalnej grupy działania. Z wyników badania wynika, że średnio jedynie 38,5% środków przypada na działania związane z nabywaniem umiejętności i aktywizacją.	Zaleca się zwiększenie poziomu wydatków na działania związane z nabywaniem umiejętności i aktywizacją poprzez wzrost inicjatyw LGD na rzecz lokalnych społeczności.			X

Źródło: Opracowanie własne

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

8. Załączniki

8.1. Cawi- ankieta z przedstawicielami LGD

Ankieta

W imieniu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, zwracamy się do Państwa z uprzejmą prośbą o wypełnienie ankiety w ramach badania ewaluacyjnego 19 Lokalnych Grup Działania funkcjonujących na obszarze województwa dolnośląskiego obejmujące ocenę działalności LGD i stanu realizacji Lokalnych Strategii Rozwoju finansowanych w ramach Osi 4 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 oraz ich wpływu na rozwój obszarów wiejskich. Jednocześnie informujemy, że badanie jest anonimowe, a jego wyniki posłużą do przedstawienia zbiorczych zestawień statystycznych. Wszystkie Państwa opinie są dla nas niezwykle cenne, dlatego liczymy na Państwa pomoc w wypełnieniu niniejszej ankiety.

Metryczka	
M1. Zajmowane stanowisko	M2. Liczba zatrudnionych osób w biurze LGD (pełne etaty)
Odp.....	1. 2 osoby 2. 3-5 osób 3. 6-8 osób 4. 9-12 osób 5. Więcej
M3. Płeć	M4. Wykształcenie
1. Kobieta 2. Mężczyzna	1. Wyższe pełne 2. Wyższe niepełne 3. Średnie 4. Zasadnicze zawodowe 5. Podstawowe

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Panel 1: Realizacja budżetu

1. Jaka jest liczba zadań określonych w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji, na którą LGD została przyznana pomoc finansowa?	2. Jaka jest wysokość kwot pomocy finansowej przyznanej w ramach działania, w zakresie kosztów związanych z nabywaniem umiejętności i aktywizacją?
ODP.....	ODP.....
3. Czy na wniosek LGD zostały podane do publicznej wiadomości informacje o możliwości składania wniosków o przyznanie pomocy finansowej w ramach rozwoju obszarów wiejskich?	
3.1. Tak 3.2. Nie 3.3. Nie wiem	
4. Proszę określić (szacunkowo) poziom realizacji następujących wskaźników:	Poziomom realizacji wyrażony w % (szacunkowo)
4.1. Poziom realizacji przedsięwzięć i celów dla wskaźników produktów	.....
4.2. Poziom realizacji przedsięwzięć i celów dla wskaźników rezultatu	.....
4.3. Poziom realizacji budżetu przedsięwzięć i celów dla budżetu przedsięwzięć	.....
4.4. Poziom realizacji budżetu przedsięwzięć i celów dla budżetów celów szczegółowych	.....
5. Jaka jest wysokość wnioskowanej pomocy finansowej w ramach działania 413 w stosunku do kwoty określonej w budżecie LSR na to działanie? Szacunkowo w %	6. Jaka jest wysokość pomocy finansowej przyznanej w ramach działania 413, w stosunku do kwoty określonej w budżecie LSR na to działanie? Szacunkowo w %.
Odp.....	ODP.....
7. Jaka jest wysokość wnioskowanej pomocy finansowej w ramach działania 413 w stosunku do kwoty określonej w budżecie LSR? Szacunkowo w %.	8. Jaka jest liczba innowacyjnych wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 413 w stosunku do kwoty określonej w budżecie LSR na to działanie? Szacunkowo w %.
	ODP.....

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

ODP.....	
9. Proszę określić aktualny stan poziomu realizacji projektów współpracy.	10. Jaka jest wysokość wnioskowanej pomocy finansowej w ramach działania 421 w stosunku do limitu z rozporządzenia o wyborze LGD przysługującego LGD na to działanie? Szacunkowo w %.
9.1. Bardzo wysoki 9.2. Raczej wysoki 9.3. Średni 9.4. Raczej niski 9.5. Zdecydowanie niski	Odp.....
11. Jaka jest wysokość pomocy finansowej przyznanej w ramach działania 421, w stosunku do limitu z rozporządzenia o wyborze LGD przysługującego LGD na to działanie? Szacunkowo w %.	12. Czy kryteria wyboru operacji stosowane w LGD odwołują się również do innowacyjnego charakteru operacji?
ODP.....	12.1. Tak 12.2. Nie 12.3. Nie wiem
13. Na jakie grupy docelowe mają wpływ realizacje przedsięwzięć określonych w LSR. Proszę zaznaczyć wszystkie możliwe odpowiedzi.	
13.1. Kobiety 13.2. Osoby poniżej 26 roku życia 13.3. Osoby powyżej 50 roku życia 13.4. Organizacje pozarządowe 13.5. Osoby niepełnosprawne 13.6. Inne, jakie..... 13.7. Żadne 13.8. Nie wiem	

Panel 2: Skuteczność działań LGD

14. Jaka jest liczba osób (miesięcznie) korzystających z bezpłatnego doradztwa LGD?	15. Jaka jest średnia frekwencja członków organów decyzyjnego oraz osób reprezentujących członków na posiedzeniach organu decyzyjnego dotyczącego wyboru operacji w ramach

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

	działań?
14.1.Nie ma takich osób 14.2.1-2 osoby 14.3.Od 3 do 5 osób 14.4.Od 6 do 10 osób 14.5.od 10 do 15 osób 14.6.od 16 do 20 osób 14.7.Powyżej 21 14.8.Nie wiem	15.1.100% 15.2.90-99% 15.3.70-89% 15.4.50-69% 15.5.30-49% 15.6.10-29% 15.7.Poniżej 10% 15.8.Nie wiem
16.Jaka jest liczba lub średnia liczba wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 413 Wdrażanie LSR, złożonych do LGD, przypadających na 1 pracownika LGD w porównaniu z odsetkami operacji objętych wnioskami o przyznanie pomocy finansowej w ramach działania 413.	17.Jaki jest koszt zadań określonych w zestawieniu rzeczowo- finansowym operacji, na którą LGD została przyznana pomoc finansowa w ramach działania 413, polegających na przeprowadzeniu szkoleń w zakresie przygotowania wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 413 w porównaniu z odsetkami operacji objętych wnioskami o przyznanie pomocy finansowej?
ODP.....	ODP.....
18.Jaki jest odsetek wniosków i przyznanie pomocy w ramach działania 413, w ramach których świadczone są usługi doradcze, w stosunku do wniosków wybranych przez LGD, w ramach których świadczone były w biurze LGD usługi doradcze?	19.Czy LGD bierze udział w wystawach targowych? Proszę zaznaczyć wszystkie możliwe odpowiedzi.
ODP.....	19.1.Tak w lokalnych 19.2.Tak w krajowych 19.3.Tak w międzynarodowych 19.4.Nie, ale planujemy 19.5.Nie i nie planujemy 19.6.Nie wiem
20.Czy korzystają państwo z innych środków finansowych (poza PROW 2007-2013)	21.Czy LGD współdziała z innymi LGD w ramach organizacji zrzeszającej LGD?
20.1.Tak, z jakich..... ..... 20.2.Nie	21.1. Tak (jakie LGD)..... ..... 21.2.Nie 21.3.Nie, ale planujemy 21.4.Nie wiem

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Panel 3. Ocena rezultatów LGD

22.Czy informują Państwo mieszkańców o swoich działaniach?	23.W jaki sposób informują Państwo mieszkańców o swojej działalności? Proszę zaznaczyć wszystkie możliwe odpowiedzi.
22.1.Tak (przejdź do pytania 23) 22.2.Nie (pomiń pytanie 23)	23.1.Informacja na naszej stronie internetowej 23.2.Podczas spotkań z mieszkańcami 23.3.Poprzez lokalne media 23.4.Poprzez listy, plakaty, zawiadomienia 23.5.Utrzymujemy stały kontakt telefoniczny z mieszkańcami 23.6.Mailowo 23.7.Inny sposób, jaki..... .....
24.Czy konieczne jest w przyszłości kontynuowanie Programu Leader?	25.Jakie zadanie, projekty powinny być finansowane?
24.1.Tak (przejdź do pytania 25) 24.2.Nie (pomiń pytanie 25) 24.3.Nie wiem (pomiń pytanie 25)	ODP..... ....
26.Do jakich grup społecznych powinna być głównie kierowana pomoc unijna? Proszę wybrać maksymalnie 3 odpowiedzi	27.Jak Pan/Pani ocenia zmiany oblicza wsi/miejscowości/otoczenia za sprawą PROW 2007-2013?
26.1.Kobiety 26.2.Młodzież 26.3.Osoby starsze 26.4.Organizacje społeczne, jakie..... ..... 26.5.osoby niepełnosprawne 26.6.Osoby długotrwale bezrobotne 26.7.Absolwenci uczelni wyższych poszukujący pracy 26.8.Inne, jakie..... ..... 26.9.Nie wiem	27.1.Bardzo dobrze 27.2.Raczej dobrze 27.3.Średnio 27.4.Raczej źle 27.5.Bardzo źle
28.Jakie zmiany zachodzą we wsi/miejscowości/otoczeniu za sprawą PROW 2007-2013. Proszę zaznaczyć wszystkie możliwe odpowiedzi.	
28.1.Wzrost poziomu życia	

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

- 28.2.Zmniejszenie bezrobocia
- 28.3.Rozwój technologiczny
- 28.4.Cyfryzacja społeczeństwa
- 28.5.Wzrost płac
- 28.6.Wzrost możliwości rozwojowych dla osób młodych
- 28.7.Wzrost możliwości rozwojowych dla osób starszych
- 28.8.Rozwój infrastruktury drogowej
- 28.9.Wzrost bezpieczeństwa
- 28.10.Rozwój kultury, sztuki, sportu
- 28.11.Inne, jakie.....
- .....
- 28.12.Nic się nie zmienia

8.2. Ankieta CATI z mieszkańcami obszarów 19 LGD oraz obszarami objętymi działaniami LSR

Ankieta

W imieniu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, zwracamy się do Państwa z uprzejmą prośbą o wypełnienie ankiety w ramach badania ewaluacyjnego 19 Lokalnych Grup Działania funkcjonujących na obszarze województwa dolnośląskiego obejmujące ocenę działalności LGD i stanu realizacji Lokalnych Strategii Rozwoju finansowanych w ramach Osi 4 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 oraz ich wpływu na rozwój obszarów wiejskich. Jednocześnie informujemy, że badanie jest anonimowe, a jego wyniki posłużą do przedstawienia zbiorczych zestawień statystycznych. Wszystkie Państwa opinie są dla nas niezwykle cenne, dlatego liczymy na Państwa pomoc w wypełnieniu niniejszej ankiety.

Metryczka	
M1. Miejsce zamieszkania	M3. Wykształcenie
1. Myśkowice	1. Wyższe pełne
2. Milicz	2. Wyższe niepełne
3. Lubawka	3. Średnie
4. Udanicn	4. Zasadnicze zawodowe
5. Oława	5. Podstawowe

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

6.Lądek-Zdrój 7.Mściwojów 8.Kobierzyce 9.Jaśkowice Legnickie 10.Cocianów 11.Strzelin 12.Góra 13.Sobótka 14.Prochowice 15.Ludwikowice Kłodzkie 16.Gryfów Śląski 17.Trzebnica 18.Oleśnica 19.Ziebice 20.Inna miejscowość, jaka.....	
M3.Płeć	M4. Wiek
1.Kobieta 2.Meżczyzna	1.18-25 2.26-36 3.37-46 4.47-56 5.57-66 6. 67 i więcej

Panel 1: Znajomość LGD

1.Czy w Pana/Pani miejscowości występuje Lokalna Grupa Działania (LGD)?	2.Jaką nazwę nosi LGD zlokalizowane u Pana/Pani w gminie/wsi lub miejscowości pobliskiej?
1.1.Tak 1.2.Nie (zakończ wypełnianie ankiety) 1.3.Nie wiem (zakończ wypełnianie ankiety) 1.4.Nie, ale występuje w miejscowości pobliskiej, jakiej..... (przejdź do pytania nr 2)	ODP.....

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

3. Proszę opisać znak/logo jakim posługuje się wspomniane przez Pana/Panią LGD?

ODP.....
.....

Dalsze pytania będą dotyczyły oceny działania LGD, które zostało zidentyfikowane przez respondenta.

Panel 2. Ocena działalności LGD

4. Jak ocenia Pan/Pani działalność LGD?	5. Czy interesuje się Pan/Pani działalnością LGD?
4.1. Bardzo dobrze 4.2. Raczej dobrze 4.3. Średnio 4.4. Raczej źle 4.5. Bardzo źle	5.1. Tak 5.2. Nie 5.3. Sporadycznie
6. Czy LGD informuje mieszkańców Pani/Pana miejscowości o aktualnie prowadzonych działaniach?	7. W jaki sposób LGD informuje mieszkańców Pana/Pani miejscowości o swojej działalności?
6.1. Tak (proszę przejść do pytania 7) 6.2. Nie (proszę pominąć pytanie 7) 6.3. Nie wiem (proszę pominąć pytanie 7) 6.4. Informuje tylko mieszkańców miejscowości, w której ma siedzibę (proszę pominąć pytanie 7)	7.1. Informacja na stronie internetowej 7.2. Podczas spotkań z mieszkańcami 7.3. Poprzez lokalne media 7.4. Poprzez listy, plakaty, zawiadomienia 7.5. Utrzymujemy stały kontakt telefoniczny z mieszkańcami 7.6. Mailowo 7.7. Inny sposób, jaki..... .....
8. Czy czuje się Pan/Pani wystarczająco informowany o działaniach prowadzonych w ramach LGD?	9. Czy uważa Pan/Pani, że takie instytucje jak LGD są potrzebne?
8.1. Zdecydowanie tak 8.2. Raczej tak 8.3. Ani tak, ani nie 8.4. Raczej nie 8.5. Zdecydowanie nie	9.1. Zdecydowanie tak 9.2. Raczej tak 9.3. Ani tak, ani nie 9.4. Raczej nie 9.5. Zdecydowanie nie

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

10. Do jakich grup społecznych powinna być głównie kierowana pomoc unijna? Proszę wybrać maksymalnie 3 odpowiedzi	27. Jak Pan/Pani ocenia zmiany oblicza wsi/miejscowości/otoczenia/ obszaru, w którym pan/pani mieszka za sprawą działań prowadzonych przez LGD?
10.1. Kobiety 10.2. Młodzież 10.3. Osoby starsze 10.4. Organizacje społeczne, jakie..... ..... 10.5. Osoby niepełnosprawne 10.6. Osoby długotrwale bezrobotne 10.7. Absolwenci uczelni wyższych poszukujący pracy 10.8. Inne, jakie..... ..... 10.9. Nie wiem	27.1. Bardzo dobrze 27.2. Raczej dobrze 27.3. Średnio 27.4. Raczej źle 27.5. Bardzo źle
11. Jakie zmiany zachodzą w Pana/Pani wsi/miejscowości/otoczeniu za sprawą działania LGD?	
11.1. Wzrost poziomu życia 11.2. Zmniejszenie bezrobocia 11.3. Rozwój technologiczny 11.4. Cyfryzacja społeczeństwa 11.5. Wzrost płac 11.6. Wzrost możliwości rozwojowych dla osób młodych 11.7. Wzrost możliwości rozwojowych dla osób starszych 11.8. Rozwój infrastruktury drogowej 11.9. Wzrost bezpieczeństwa 11.10. Rozwój kultury, sztuki, sportu 11.11. Inne, jakie..... ..... 11.12. Nic się nie zmienia 11.13. Zmiany zachodzą tylko w obszarze, gdzie LGD posiada swoją siedzibę	

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

8.3. Scenariusz wywiadu pogłębionego z przedstawicielami 19 LGD

1. Wstęp

- Przywitanie uczestnika wywiadu
- Poinformowanie o formie prowadzenia wywiadu
- Poinformowanie o nagrywaniu wywiadu
- Poinformowanie o anonimowości
- Poinformowanie o celu badania

2. Pytania dotyczące zadania 1

- Jaka jest liczba zadań określonych w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji, na która LGD została przyznana pomoc finansowa?
- Jaka jest wysokość kwot pomocy finansowej przyznanej w ramach działania, w zakresie kosztów związanych z nabywaniem umiejętności i aktywizacją?
- Czy na wniosek LGD zostały podane do publicznej wiadomości informacje o możliwości składania wniosków o przyznanie pomocy finansowej w ramach rozwoju obszarów wiejskich? W jaki sposób tego typu informacje zostały podane?
- Jakie projekty są aktualnie realizowane w ramach LGD?
- Jakby Pan/Pani na chwilę obecną określił poziom realizacji budżetu?
- Jakby Pan/Pani na chwilę obecną określił poziom osiągnięcia celów i stan zaawansowania realizacji przedsięwzięć określonych w LSR?
- Jakie cele zostały osiągnięte, jakie będą osiągnięte w najbliższym czasie?
- Czy wystąpiły jakieś problemy w realizacji budżetu i wymaganych celów?
- Jaki jest wpływ zrealizowanych przedsięwzięć na osiągnięcie przyjętych celów ogólnych i szczegółowych ujętych w LSR?

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

- Jaki jest innowacyjny charakter państwa działań?
- Czy realizacja Państwa działań ma wpływ na takie grupy docelowe jak: kobiety, osoby starsze, osoby poniżej 26 roku życia, osoby powyżej 50 roku życia? Jak to wygląda, jakie są efekty?

2. Pytania dotyczące zadania 2

- Ile osób Państwo zatrudniają na pełen etat?
- Jak wygląda u państwa bezpłatne doradztwo? Ile osób z niego korzysta i w jakim zakresie?
- Jak wyglądają u Państwa posiedzenia organu decyzyjnego? Jaka jest frekwencja?
- Czy biorą Państwo udział w targach, w charakterze wystawcy? Jakie to są targi, o jakim zasięgu. Jeżeli nie biorą udziału, to co jest tego przyczyną.
- Dlaczego decydują się Państwo na udział w targach?
- Z jakich środków finansowych poza PROW Państwo korzystają? Na jakie cele przeznaczane są te środki?
- Jak Pan/pani sędzi czy są jakieś obszary, które mogą przyczynić się do bardziej efektywnego działania struktur LGD i systemu wdrażania LSR? Jakie?

3. Pytania dotyczące zadania 3

- Czy informują państwo mieszkańców o swoich działaniach? W jaki sposób?
- Który z wymienionych sposobów informowania jest najbardziej efektywny, dlaczego?
- Jak Pan/Pani myśli, jakie działania informacyjne należy wzmocnić aby informacje na temat działalności LGD docierały do jak największej liczby osób zainteresowanych pozyskaniem środków unijnych?

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

- Do jakich grup beneficjentów powinna być kierowana pomoc unijna w ramach PROW?
- Jak Pana/Pani zdaniem PROW zmienia oblicze wsi/obszaru? Jakie zmiany są najbardziej widoczne?

4.Zakończenie

- Czy jest coś co chciałby/chciałaby Pan/pani dodać do wcześniejszych wypowiedzi?
- Podziękowanie za udział w badaniu i poświęcony czas.
- Zadanie 1: badanie stopnia zaawansowania realizacji przedsięwzięć, celów szczegółowych i celów ogólnych określonych w LGD,
- Zadanie 2: Ocena sposobu (systemu) wdrażania LSR i efektywności działania LGD z siedzibą w województwie dolnośląskim,
- Zadanie 3: Ocena rezultatów wdrażania LSR, wpływu realizacji LSR na rozwój obszarów wiejskich oraz Osi IV Leader i jej oddziaływania na obszary wiejskie Dolnego Śląska.

Spis rysunków

Tabele:

Tabela 1. LGD z siedzibą na terenie województwa dolnośląskiego	9
Tabela 2. Pytania badawcze	11
Tabela 3. Zbiorcze zestawienie metod i technik badawczych.....	15
Tabela 4. Próba w badaniu PAPI.....	17
Tabela 5. Dobór i struktura próby w badaniu ilościowym CAWI.....	18
Tabela 6. Struktura i dobór próby w badaniu jakościowym IDI	18
Tabela 7. Analiza SWOT 19 LGD w województwie dolnośląskim	98
Tabela 8. Kryteria i wagi listy rankingowej.....	99
Tabela 9. Lista rankingowa	103

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Wykresy:

Wykres 1. Ocena aktualnego stanu poziomu realizacji projektów współpracy, dane na podstawie badania CAWI.	44
Wykres 2. Frekwencja członków oddziału decyzyjnego na podstawie raportów na dzień 31.03.2012.65	
Wykres 3. Czy LGD bierze udział w wystawach targowych? Wyniki nie sumują się do 100%, ponieważ ankietowani mieli możliwość wielokrotnego wyboru.	66
Wykres 4. Grupy na które mają wpływ realizowane przedsięwzięcia LSR. Odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ ankietowani mieli możliwość wielokrotnego wyboru.	67
Wykres 5. Sposoby informowania mieszkańców o działalności LGD. Odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ respondenci mieli możliwość wielokrotnego wyboru.	85
Wykres 6. Ocena zmian za sprawą PROW 2007-2013	86
Wykres 7. Zmiany jakie zachodzą za sprawą PROW 2007-2013 w opinii przedstawicieli LGD.	86
Wykres 8. Do jakich grup powinno być kierowane wsparcie.	87
Wykres 9. Czy w miejscowości znajduje się Lokalna Grupa Działania?.....	88
Wykres 10. Ocena działalności LGD	89
Wykres 11. Czy interesuje się Pan/Pani działalnością LGD?.....	90
Wykres 12. Czy LGD informuje mieszkańców Pani/Pana miejscowości o aktualnie prowadzonych działaniach?	90
Wykres 13. W jaki sposób LGD informuje mieszkańców Pana/Pani miejscowości o swojej działalności?	91
Wykres 14. Czy czuje się Pan/Pani wystarczająco informowany o działaniach prowadzonych w ramach LGD?	92
Wykres 15. Czy uważa Pan/Pani, że takie instytucje jak LGD są potrzebne?	93
Wykres 16. Do jakich grup społecznych powinna być głównie kierowana pomoc unijna? Odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ respondenci mieli możliwość wielokrotnego wyboru.	93
Wykres 17. Jak Pan/Pani ocenia zmiany oblicza wsi/miejscowości/otoczenia/ obszaru, w którym Pan/Pani mieszka za sprawą działań prowadzonych przez LGD?	94
Wykres 18. Jakie zmiany zachodzą w Pana/Pani wsi/miejscowości/otoczeniu za sprawą działania LGD? Odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ respondenci mieli możliwość wielokrotnego wyboru.....	95
Wykres 19. Wnioski i rekomendacje	107